

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

**Tytuł programu: Nowe słowa na start
Autor programu: Marlena Derlukiewicz**

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe - wiersz	Uczeń: - czyta głośno wiersz, - wymienia bohaterów wiersza, - określa osobę mówiącą w wierszu, - wyjaśnia pojęcie podmiot liryczny, - wyjaśnia pojęcie adresat utworu, - definiuje wers i strofę, - odtwarza wiersz z pamięci, - wskazuje rymy, epitety,	Uczeń: - czyta wiersz głośno, wyraźnie, - przedstawia bohaterów utworu, - przedstawia osobę mówiącą (podmiot liryczny) w wierszu, - przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu, - wskazuje adresata utworu, - wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, - odczytuje strofę ,	Uczeń: - czyta wiersz , podkreślając głosem ważne słowa, - określa temat wiersza, - określa 2-3 cechy bohaterów wiersza i podmiotu lirycznego, - opowiada w 2-3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu, - wypisuje z wiersza przykłady rymów, - porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych strofach,	Uczeń: - czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach, - opisuje zachowanie bohaterów utworu i wyraża swoją opinię na ten temat, - porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, - opisuje adresata utworu, - nazywa uczucia, jakie wyraża utwór i wskazuje odpowiednie cytaty,	Uczeń: - prezentuje informacje o autorze wiersza, - tworzy poetyckie określenia dla elementów świata przedstawionego na zdjęciach, - wymyśla własne przykłady ożywienia i przenośni, - układa pytania retoryczne i porównania opisujące zjawiska przyrody, - układa własne propozycje wyrazów rymujących się, - omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, - określa nastrój i uzasadnia swoją wypowiedź, odwołując

	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren, epitet, ożywienie, porównanie, pytanie retoryczne, przenośnia, piosenka - potrafi zdefiniować piosenkę 	<ul style="list-style-type: none"> dzieląc wyrazy na sylaby, - wskazuje w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, pytanie retoryczne, przenośnię, - wygłasza wiersz z pamięci, - określa nastrój wiersza - potrafi wskazać cechy piosenki 	<ul style="list-style-type: none"> - wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją, - wymienia uczucia, jakie wyraża utwór - wskazuje w tekście wiersza wers, rym, strofę, epitet, porównanie, ożywienie, refren, pytanie retoryczne, przenośnię, - określa nastrój wiersza - potrafi określić cechy piosenki 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, - deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej, - proponuje własne epitety, - wskazuje w tekście ożywienie, przenośnię, pytanie retoryczne oraz porównanie i wyjaśnia ich funkcję, - wyjaśnia, na czym polega rytm utworu, - objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych wspólnie • wyjaśnić różnice między wierszem a piosenką 	<ul style="list-style-type: none"> się do elementów utworu, - rysuje ilustrację do wybranego fragmentu wiersza (przekład intersemiotyczny) - potrafi zredagować prostą piosenkę - określa funkcję pytań retorycznych w wierszu
Kształcenie literackie i kulturowe – proza i publicystyka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem głośno - wymienia bohaterów utworu, - wymienia wydarzenia przedstawione w utworze, - definiuje pojęcie narratora, - określa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem głośno i cicho, - czyta z podziałem na role, - wyszukuje w tekście określone informacje, - przedstawia bohaterów utworu, - wskazuje postacie fantastyczne i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem głośno, wyraźnie z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych oraz cicho, - określa temat tekstu, np. artykułu, - opowiada w kilku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odróżnia narrację pierwszoosobową od trzecioosobowej - wyraża swój sąd o bohaterach i ich zachowaniu - określa uczucia bohaterów - bierze aktywny udział w rozmowie - czyta ze zrozumieniem głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację, - opowiada w ciekawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje o autorze, a w przypadku autorów lektur obowiązkowych także o innych utworach autora, - wyjaśnia pojęcia występujące w tekście, - ciekawie opowiada o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - wyraża swój sąd o bohaterze utworu i jego zachowaniu - porównuje doświadczenia

	<p>narratora, - określa, czym jest opowiadanie i wymienia jego części, - opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń, - definiuje legendę, baśń i mit - rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne, - wymienia najbardziej znanych autorów baśni - wymienia bogów greckich - wymienia atrybuty bogów greckich, nazywa uczucia: smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota - wymienia mity omawiane podczas zajęć(o Korze, Syzyfie,</p>	<p>realistyczne, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, - formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach, - wymienia charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni, - opowiada ustnie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielną kompozycję wypowiedzi, - wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne,</p>	<p>zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa 2-3 cechy bohatera, - przedstawia sytuację, w której znalazł się bohater, - określa osobę opowiadającą o wydarzeniach, - wyraża w 2-3 zdaniach swoją opinię o lekturze, - wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania, legendy, baśni i mitu - zna najbardziej znanych bohaterów mitów - opisuje Olimp i jego mieszkańców - rozróżnia mity omawiane podczas zajęć, - określa tekst jako powieść przygodową - wskazuje w tekście 2 charakterystyczne cechy noweli</p>	<p>sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze, - określa cechy bohaterów utworu i ich relacje, - przedstawia swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, - porównuje opisywane w tekście miejsca ze znanymi mu z własnego życia, - wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu, puentę, itp. - wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania, - wyjaśnia morał płynący z opowieści, baśni, itp. - rozpoznaje czytany utwór jako legendę, baśń lub mit i wskazuje w nim charakterystyczne cechy, - opowiada w ciekawy sposób ulubiony mit - określa cechy mieszkańców Olimpu i przedstawia ich relacje - wyraża swój sąd o bohaterach mitów greckich i ich zachowaniu</p>	<p>bohatera z własnymi, - wyjaśnia znaczenie wskazanych stałych związków wyrazowych i stosuje je w zdaniach - samodzielnie formułuje zasady dobrego zachowania, - przedstawia pomysły na spędzanie wolnego czasu, - układa własne anagramy, - opowiada w ciekawy sposób o własnych doświadczeniach i uczuciach, związanych z tematyką poznanych tekstów, - przygotowuje w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) interesujące informacje o swojej szkole dla rówieśników z innych krajów, - projektuje i rysuje atrybuty dla siebie i kilku najbliższych osób • wyszukuje w <i>Słowniku mitów i tradycji kultury</i> Władysława Kopalińskiego informacje o Olimpie i Hadesie, - wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury, - opisuje ustnie elementy świata przedstawionego i wyjaśnia, na czym polega ich wyjątkowość,</p>
--	---	---	--	--	---

	<p>Heraklesie, Ariadnie i Ikarze)</p> <ul style="list-style-type: none"> -definiuje powieść przygodową - definiuje nowelę -definiuje punkt kulminacyjny -określa, czym jest puenta - wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze nawiązującym do historii Polski, - definiuje tekst publicystyczny, -definiuje gazetę i czasopismo -wymienia swoje ulubione czasopismo - potrafi odczytać tytuł, numer i datę wydania, - wymienia osoby tworzące gazety i czasopisma -określić, czym są 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia miejsce realistyczne występujące w micie, - opowiada swój ulubiony mit - zna treść mitów omawianych podczas lekcji -wymienia cechy powieści przygodowej - wymienia charakterystyczne cechy noweli' - zna wydarzenia z historii Polski przedstawione w utworze, - podaje skojarzenia związane z historią Polski w okresie II wojny światowej, - wskazuje tekst publicystyczny - wskazuje rodzaje prasy ze względu na częstotliwość ukazywania się -poprawnie zapisuje tytuły czasopism -wskazuje w 	<ul style="list-style-type: none"> -wskazuje w utworze punkt kulminacyjny -wskazuje w utworze puentę, - wyjaśnia kontekst historyczny utworu i podaje skojarzenia związane z historią Polski w okresie II wojny światowej, - odróżnia tekst publicystyczny od tekstu literackiego, - odróżnia fakty od opinii, - poprawnie zapisuje tytuły czasopism -wskazuje w wybranym artykule nagłówek, lid, fakty, opinie 	<ul style="list-style-type: none"> -podaje różne przykłady powieści przygodowej - rozpoznaje czytany utwór jako nowelę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy noweli -wyjaśnia, jak rozumie puentę utworu - porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, -określa cechy bohaterów utworu dokumentalnego i objaśnia ich relacje, - określa cechy tekstu publicystycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - korzystając z różnych źródeł, wyszukuje informacje o historii powstania świata według mitologii słowiańskiej lub chińskiej - redaguje opowiadanie twórcze o tym, skąd się wziął np. śnieg, grad, huragan, - wyjaśnia przyczyny popularności mitów, - rysuje ilustracje do mitów i uczestniczy w „Uczcie bogów na Olimpie”(przygotowuje prezentację jednego z bogów greckich), - proponuje inny tytuł dla fragmentu tekstu, - wyjaśnia, czym charakteryzuje się język utworu - pracując w grupie, przygotowuje spis książek opowiadających o II wojnie światowej z perspektywy dziecka -analizuje styl tekstu publicystycznego, - prezentuje zawartość wybranego czasopisma, np. <i>Victor Junior</i> - przygotowuje artykuł do gazetki szkolnej -określa wady i zalety czasopism drukowanych i w wersji on-line
--	--	--	--	--	---

	nagłówek, lid	wybranych artykule nagłówek, lid, fakty, opinie			
Kształcenie literackie i kulturowe - komiks	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje dialogi w dymkach, - wymienia bohaterów komiksu, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów komiksów, - podaje tytuł swojego ulubionego komiksu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem komiks, - przedstawia bohaterów komiksu, - wskazuje 2-3 charakterystyczne cechy komiksu, - przedstawia miejsce i czas wydarzeń, -wymienia najbardziej znanych autorów i bohaterów komiksów, - przedstawia w 2-3 zdaniach swój ulubiony komiks 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada treść komiksu, - określa 2-3 cechy bohaterów komiksu, - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - wskazuje charakterystyczne cechy komiksu, - określa początki sztuki komiksowej w Polsce, - przedstawia najbardziej znanych bohaterów komiksów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie, - opisuje magiczne przedmioty, - odczytuje uczucia przedstawione na rysunkach - określa początki sztuki komiksowej w Polsce i na świecie, - prezentuje najbardziej znanych autorów komiksów - prezentuje ulubiony komiks 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje o autorze komiksu, - wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury, - tworzy własny komiks z poznanymi bohaterami
Kształcenie literackie i kulturowe - dzieło sztuki: obraz	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia kolory znajdujące się na obrazie, - wymienia przedmioty i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje elementy przedstawione na obrazie, - wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa dominujące na obrazie kolory, - opisuje sytuację przedstawioną na obrazie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa elementy statyczne i dynamiczne obrazu, -wymienia wartości ważne w życiu człowieka na podstawie dzieła sztuki, - opisuje pierwszy i drugi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje oraz uzasadnia swoją wypowiedź, - przedstawia własne zdanie na temat sytuacji z obrazu,

	<p>postacie występujące na obrazie, - wymienia elementy pejzażu przedstawione na obrazie</p>	<p>elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie, - określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie, - odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury -dostrzega i nazywa scenę rodzajową</p>	<p>- określa źródło światła i ruch, - nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, - określa nastrój, jaki wywołuje obraz - opisuje w 2–3 zdaniach gesty i mimikę przedstawionych postaci, -nazywa 2–3 emocje wyrażone przez postacie ukazane na obrazie, - objaśnia rolę przedstawionych przedmiotów na obrazie, - układa dialog osób przedstawionych na obrazie</p>	<p>plan obrazu, - opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie, - opisuje umieszczone na obrazie elementy, - proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie</p>	<p>- omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, - dokonuje przekładu intersemiotycznego: wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie, - nadaje inny tytuł obrazowi i uzasadnić swoją opinię, - wyjaśnia związek tematyki obrazu z tytułem rozdziału</p>
--	--	---	--	---	--

<p>Kształcenie literackie i kulturowe –</p> <p>dramat i spektakl teatralny,</p> <p>dzieło filmowe</p> <p>audycja radiowa</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta głośno ze zrozumieniem tekst dramatyczny z podziałem na role, - wymienia bohaterów utworu, - wymienia najważniejsze wydarzenia, - rozróżnia wydarzenia i postacie fantastyczne od realistycznych, - określa, czym jest dramat, - wymienia osoby tworzące spektakl teatralny, - definiuje gatunki filmowe, - wskazuje przykłady filmów danego gatunku filmowego, -wskazuje swój ulubiony film - wymienia osoby tworzące audycje radiowe, - wyjaśnia pojęcia: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - czyta ze zrozumieniem i odpowiednią artykulacją oraz uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, - przedstawia bohaterów, miejsce i czas wydarzeń, - formułuje 2-3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze, - wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne, - wskazuje tekst główny i tekst poboczny, - przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę, - przedstawia 2-3 zasady kulturalnego zachowania się w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy dramatu, - określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem, - opowiada w kilku zdaniach o swojej wizycie w teatrze, używając słownictwa związanego z teatrem, - odczytuje informacje z plakatu teatralnego, - określa cechy dramatu (podział na akty i sceny) - wskazuje przykłady filmów z każdego gatunku filmowego -prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy, -wypowiada się na temat swojej ulubionej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach występujących w utworze, - określa cechy bohaterów, - opisuje bohaterów, - wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu, - określa cechy dramatu (tekst główny i tekst poboczny, podział na akty i sceny), - przedstawia morał płynący z przedstawienia, - opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze , swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem, - przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze, - planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy i rekwizyty do przedstawienia, - określa charakterystyczne cechy poszczególnych gatunków filmowych, -prezentuje swój ulubiony gatunek filmowy i uzasadnia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentuje informacje o autorze, - pracując w grupie planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny, - pracując w grupie przygotowuje inscenizację przedstawienia, - wypowiada się o swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego, filmu - wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze, - wymienia kilka nazwisk współczesnych twórców teatralnych, - przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni lub mitu, - redaguje wypowiedź na temat swojego ulubionego gatunku filmowego, - korzystając z internetu, ustala dni i godziny nadawania audycji radiowych dla dzieci i młodzieży w dowolnej stacji radiowej, - podaje przykłady innych adaptacji filmowych i teatralnych, Wskazuje ekranizacje powieści
--	---	---	--	---	--

	<p><i>emisja, ramówka, program cykliczny</i> - definiuje adaptację teatralną i filmową</p>	<p>teatrze, - wskazuje dialog i monolog, - wskazuje elementy plakatu teatralnego, - rozróżnia gatunki filmowe - przedstawia swój ulubiony film lub gatunek filmowy, - wymienia osoby tworzące audycje radiowe i określić ich pracę, - używa w zdaniach pojęć: <i>emisja, ramówka, program cykliczny</i> - wymienia charakterystyczne cechy adaptacji filmowej i teatralnej</p>	<p>audycji radiowej - w wypowiedzi posługuje się pojęciami: <i>emisja, ramówka, program cykliczny,</i> - wyjaśnia pojęcie <i>adaptacja i ekranizacja</i></p>	<p>swoje zdanie, -opowiadać o swojej wizycie w kinie, -przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w kinie, -ciekawie opowiada o swojej ulubionej audycji radiowej, - wskazuje podobieństwa i różnice między radiem a telewizją, -podaje przykłady innych adaptacji filmowych i teatralnych</p>	<p>młodzieżowych.</p>
<p>Kształcenie literackie i kulturowe - karta katalogowa rodzaje katalogów bibliotecznych Samokształcenie</p>	<p>Uczeń: - wymienia, co znajduje się w księgozbiornym, podręcznym, - określa , czym jest katalog biblioteczny, - wymienia zasady zachowania się w bibliotece,</p>	<p>Uczeń: - wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych, - przestrzega zasad zachowania się w bibliotece,</p>	<p>Uczeń: - rozróżnia rodzaje katalogów bibliotecznych, - wybiera katalog biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji, - odnajduje w książce informacje potrzebne do</p>	<p>Uczeń: - korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów, - znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego</p>	<p>Uczeń: - swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznego oraz z katalogu internetowego przy szukaniu książek i materiałów</p>

	- określa, czym jest karta katalogowa i wymienia jej najważniejsze elementy		przygotowania karty katalogowej		
Samokształcenie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje tekst informacyjny, -definiuje na podstawie słownika frazeologicznego przysłowie i związek frazeologiczny, -wskazuje elementy hasła encyklopedycznego, - wyszukuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów, - wyszukuje wyrazy w słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje wyrazy i definicje wyrazów ze zrozumieniem, -odczytuje sens przenośny związków frazeologicznych i przysłów, - odróżnia tekst informacyjny od tekstu literackiego, • określa elementy hasła, encyklopedycznego • odczytuje skróty stosowane w encyklopedii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe, - określa cechy tekstu informacyjnego, - określa, pod jakimi hasłami należy szukać określonych informacji, -- wyszukuje wskazane hasła w encyklopedii tradycyjnej, - objaśnia, czym jest Wikipedia - określa różnice między encyklopedią PWN a wolną encyklopedią - wyszukuje określone hasła w Wikipedii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trafnie dobiera wyrazy bliskoznaczne i frazeologizmy, - podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słowników, - sporządza notatkę na podstawie samodzielnie wyszukanych informacji, -wyszukuje wskazane hasła w encyklopedii on-line -korzysta z encyklopedii tradycyjnej i on-line, - wyjaśnia, z jakiej encyklopedii lepiej korzystać i uzasadnić swoje zdanie, -zapisuje pozyskane informacje na różne sposoby - wyszukuje określone informacje w Wikipedii -sporządza notatkę w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika synonimów, słownika języka polskiego, słownika frazeologicznego i słownika ortograficznego w wersji papierowej, a także korzysta z ich wersji internetowych, - korzysta ze "Słownika Mitów i Tradycji Kultury" W. Kopalińskiego i leksykonów nt. mitologii greckiej, -samodzielnie korzysta z encyklopedii tradycyjnej i on-line, wyszukując potrzebne informacje, - zbiera informacje na temat encyklopedii znajdujących się w bibliotece szkolnej, - samodzielnie korzysta z Wikipedii, porównuje hasła z wersją papierową i zauważa

	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje w bibliotece lub internecie potrzebne informacje - czyta lektury uzupełniające i przygotowuje ich prezentację 			<p>określonej formie na temat kryteriów, które musi spełniać artykuł w Wikipedii</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego warto korzystać z Wikipedii i uzasadnia swoje zdanie 	<p>różnice,</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zalety i wady popularności kanałów YouTube
<p>Pisanie form wypowiedzi</p> <p>- kartka z życzeniami lub pozdrowieniami</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje adres , - redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zwroty do adresata, - redaguje życzenia lub pozdrowienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji i adresata, - wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją
<p>Pisanie form wypowiedzi</p> <p>- list -sms -e-mail</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje miejscowość i datę, - wymienia elementy listu, - podejmuje próbę napisania listu, sms-a i, e-maila 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zwrot do adresata, - redaguje list według wzoru, - redaguje komunikatywny SMS i e- mail do kolegi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zwroty do adresata, - stosuje zwroty grzecznościowe, - redaguje list do kolegi, - redaguje komunikatywny SMS, - poprawnie redaguje e-maila do kolegi -zapisuje adres e-mailowy -stosuje zasady pisania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje różne zwroty do adresata, - dzieli tekst na akapity, - redaguje list do określonego adresata na podany temat, - potrafi właściwie zaadresować e- maila, -poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym redaguje sms i e-mail, - podaje różnice między 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi redaguje poprawny i wyczerpujący temat list, - bezbłędnie redaguje e-maila do osoby dorosłej lub instytucji

			listów elektronicznych - określa temat wiadomości -stosuje zwroty do adresata i zwroty pożegnalne -informuje odbiorcę o przesyłaniu plików w załączniku listów zgodnie z etykietą językową	językiem młodzieżowym a językiem literackim na podstawie sms-a – e-maila	
Pisanie form wypowiedzi - notatka	Uczeń: - określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania,	Uczeń: - odróżnia różne sposoby notowania, - notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu i punktów	Uczeń: - wybiera z tekstu ważne informacje, - notuje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu i tabeli	Uczeń: - sporządza notatkę w określonej formie, - wybiera sposób zanotowania	Uczeń: - trafnie wybiera najlepszą formę notatki i samodzielnie ją redaguje, zgodnie z wymogami tej formy, - odczytuje skróty: wg, nr, np., ok., m.in., r. , w. i posługuje się nimi w notatkach
Pisanie form wypowiedzi - opis przedmiotu i krajobrazu	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu, - podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu, - opisuje w 2-3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu, - wymienia	Uczeń: - wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu, - redaguje według wzoru opis przedmiotu, - dobiera wyrazy bliskoznaczne, - dobiera przymiotniki określające kolory,	Uczeń: - redaguje opis przedmiotu, -redaguje opis krajobrazu - stosuje sformułowania określające położenie i ukształtowanie terenu oraz rozmieszczenie poszczególnych elementów krajobrazu - stosuje odpowiednią	Uczeń: - stosuje w opisie przedmiotu odpowiednią kompozycję, - wydziela akapity, - redaguje opis krajobrazu, zachowując poszczególne elementy: informacje ogólne, rozmieszczenie poszczególnych elementów krajobrazu, emocje wywołane widokiem -wyraża emocje wywołane widokiem	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący temat opisu przedmiotu, unikając powtórzeń, - samodzielnie i zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi redaguje opis krajobrazu, unikając powtórzeń i zachęcając innych do odwiedzenia opisywanego

	najważniejsze elementy opisu krajobrazu - wymienia wyrazy opisujące wygląd krajobrazu - opisuje ustnie krajobraz w 2–3 zdaniach	kształty, -redaguje opis krajobrazu według wzoru, -wydziela akapity w wypowiedzi pisemnej	kompozycję w wypowiedzi pisemnej		miejsca
Pisanie form wypowiedzi - plan wydarzeń	Uczeń: - określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń	Uczeń: - porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń	Uczeń: - redaguje odtwórczy plan ramowy wydarzeń, - przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności	Uczeń: - rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy, - stosuje odpowiedni układ graficzny	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy , redaguje poprawny ramowy i szczegółowy plan wydarzeń , unikając powtórzeń
Pisanie form wypowiedzi - opowiadanie odtwórcze i twórcze z dialogiem baśń, legenda, mit sprawozdanie z	Uczeń: - określa , czym są opowiadanie, baśń i legenda i wymienia ich części, - podejmuje próbę pisania opowiadania z dialogiem, baśni, legendy, mitu zachowując kolejność wydarzeń	Uczeń: - pisze opowiadanie z dialogiem, baśń, legendę, mit i sprawozdanie zachowując kolejność wydarzeń i trójdzelną kompozycję, - redaguje opowiadanie, baśń, legendę, mit i sprawozdanie	Uczeń: - pisze poprawne opowiadanie z dialogiem, baśń, legendę, mit oraz sprawozdanie pod względem chronologii i kompozycji , popełniając nieliczne błędy językowe i w zakresie zapisu	Uczeń: - pisze poprawne pod kątem językowym i pod względem formy opowiadanie odtwórcze z dialogiem i twórcze, baśń, legendę, mit, sprawozdanie wydzielając akapity	Uczeń: - samodzielnie i zgodnie z wymogami gatunku pisze poprawne opowiadanie twórcze z dialogiem, baśń, legendę, mit, sprawozdanie unikając powtórzeń, z bogatym słownictwem

wydarzenia		zgodnie z planem			
Pisanie form wypowiedzi - zaproszenie, - podziękowanie, - ogłoszenie -dedykacja	Uczeń: - wymienia najważniejsze elementy zaproszenia, podziękowania, ogłoszenia, dedykacji - podejmuje próbę napisania zaproszenia, podziękowania lub ogłoszenia i dedykacji	Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację według wzoru, - poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia	Uczeń: - redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację - stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania, - stosuje zwroty grzecznościowe, - pisze krótko, zwięźle, konkretnie	Uczeń : - redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację, uwzględniając konieczne elementy, - stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny	Uczeń : -samodzielnie i poprawnie redaguje zaproszenie, ogłoszenie, podziękowanie i dedykację, nadając mu ciekawą formę
Pisanie form wypowiedzi - dialog	Uczeń: - wskazuje dialog w tekście, - podejmuje próbę napisania dialogu	Uczeń: - uzupełnia dialog odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	Uczeń: - pisze dialog na zadany temat, - dobiera synonimy do czasowników: powiedzieć, mówić	Uczeń: - poprawnie redaguje dialog na określony temat, unikając powtórzeń	Uczeń: - samodzielnie, zgodnie z wymogami gatunku redaguje dialog stosując bogate słownictwo i poprawna znaki interpunkcyjne
Nauka o języku - fonetyka	Uczeń: - wymienia litery w kolejności alfabetycznej, - dzieli wyrazy na sylaby	Uczeń: - porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej, - poprawnie dzieli wyrazy na sylaby, - odróżnia głoski od liter	Uczeń: - określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach, - poprawnie przenosi wyrazy do następnej linii, - odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski	Uczeń: - wykorzystuje tę wiedzę w poprawnym i sprawnym korzystaniu ze słowników i katalogów
Nauka o języku	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<p>- akt komunikacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje nadawcę i odbiorcę komunikatu, - odczytuje najczęściej występujące znaki graficzne i symbole - nazywa zwroty grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> - odróżnia komunikaty słowne, graficzne i dźwiękowe, - odczytuje znaki graficzne i symbole, - poprawnie posługuje się zwrotami grzecznościowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - odczytuje informacje przekazywane za pomocą gestów i mimiki 	<ul style="list-style-type: none"> - przekazuje określone informacje za pomocą odpowiednich gestów i mimiki 	<ul style="list-style-type: none"> - projektuje znaki graficzne przekazujące określone informacje
<p>Nauka o języku- znaki interpunkcyjne</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik, cudzysłów, - stosuje te znaki w wypowiedzeniach, - wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu - podaje zasady użycia wielokropka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie stosuje te znaki w redagowanych przez siebie tekstach, - stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami, stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie, - zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach, - zna zasady stosowania kursywy w tekście pisanym na komputerze, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje poprawną odmianę rzeczowników nazywających znaki interpunkcyjne (zwłaszcza rzeczownika „cudzysłów”), - poprawnie zapisuje wielokropek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego, - stosuje kursywę zamiennie z cudzysłowem w tekście pisanym na komputerze, - poprawnie zapisuje wielokropek 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redaguje własne teksty złożone z różnych rodzajów zdań i poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne

		- zna zasady użycia wielokropka			
Nauka o języku – części mowy rzeczownik, przymiotnik, czasownik, przysłówek, przyimek, spójnik liczebnik	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje rzeczownik, - podaje liczby, rodzaj i przypadek rzeczownika - wskazuje przymiotnik, - podaje liczby, przypadki, osoby i rodzaje przymiotnika- stopniuje przymiotniki i przysłówki - wskazuje czasowniki, - podaje liczby, rodzaje i osoby czasownika, - wskazuje czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - określa bezokolicznik jak formę nieosobową czasownika, - wskazuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa rodzaj rzeczownika, - odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki - odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki, - wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określającymi je przymiotnikami, -stopniuje przymiotniki i przysłówki - odmienia czasowniki przez liczby, rodzaje i osoby, - odróżnia czasowniki w czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym, - rozpoznaje bezokolicznik - określa rodzaj czasownika, - wyszukuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach, - stosuje przymiotniki w odpowiednich formach, - odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i niemęskoosobowym, - stosuje czasowniki w odpowiednich formach, - określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika, - odróżnia formę osobową od nieosobowej, - tworzy przysłówki od przymiotników, -stopniuje przymiotniki i przysłówki - posługuje się przysłówkami w zdaniu, - rozpoznaje wyrażenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określa przypadek i liczbę danego rzeczownika, - określa przypadek, rodzaj i liczbę danego przymiotnika, - określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i mnogiej, - poprawnie stosuje czasowniki w różnych rodzajach, - tworzy poprawne formy trudnych czasowników, - określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika, - używa bezokoliczników w wypowiedzi - przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym, - stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym, - określa znaczenie przysłówek w zdaniu, stopniuje przymiotniki i przysłówki - dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem, - określa znaczenie przyimków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności (np. pomarańcza) - poprawnie używa różnych form rzeczowników i przymiotników, a w razie wątpliwości korzysta ze słownika - opisuje szkolnego kolegę , używając przymiotników, - używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszcz</i> - odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłego z bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników, - redaguje tekst z wykorzystaniem różnych , celowo dobranych przysłówek, - stopniuje przymiotniki i przysłówki

	<p>przysłówki wśród innych części mowy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przyimki wśród innych części mowy, - wskazuje spójniki wśród innych części mowy, - wskazuje liczebniki wśród innych części mowy - definiuje liczebniki główne i porządkowe 	<p>przysłówki w tekście,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników, - wyszukuje przyimki w tekście, - wskazuje wyrażenia przyimkowe, - wyszukuje spójniki w tekście - odróżnia liczebniki głównych od porządkowych -wskazuje liczebniki zbiorowe 	<p>przyimkowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami, - stosować poprawne formy liczebników głównych i porządkowych - stosuje poprawne formy liczebników zbiorowych 	<p>w zdaniu,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia wyrażenia przyimkowe wskazujące na miejsce i wskazujące na czas, - określa znaczenie spójników w zdaniu, - stosuje poprawne formy liczebników wielowyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> - redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażen przyimkowych, - redaguje tekst z wykorzystaniem spójników, - redaguje informację o wycieczce klasowej, używając różnych liczebników w odpowiednich poprawnych formach.
<p>Nauka o języku- części zdania</p> <p>podmiot i orzeczenie</p> <p>podmiot szeregowy i domyślny</p> <p>przydawka</p> <p>dopełnienie i okolicznik</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podaje nazwy głównych części zdania, - definiuje przydawkę -wymienia pytania, na które odpowiada przydawka -stosuje przydawki w zdaniu - definiuje dopełnienie -definiuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności i potrafi zdefiniować podmiot szeregowy i domyślny, - wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu, - wskazuje przydawkę w zdaniu - rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka - wskazuje dopełnienie w zdaniu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje i nazywa podmiot domyślny i szeregowy -wskazuje orzeczenie w podanych zdaniach, - ustala pytania, na które odpowiada przydawka, - rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażona przydawka, - ustala, na jakie pytania odpowiada dopełnienie -ustala, na jakie pytania odpowiada okolicznik 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje główne części zdania w tekście, -zaznacza przydawki na wykresach zdań pojedynczych, - zaznacza dopełnienie i okolicznik na wykresach zdań pojedynczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozpoznaje grupę podmiotu i orzeczenia, -bezbłędnie rozpoznaje podmiot szeregowy i domyślny, -wyjaśnia znaczenie przydawek w zdaniu -układa hasła reklamujące wybrane produkty i wyjaśnić znaczenie występujących w nich przydawek - bezbłędnie sporządza wykresy zdań pojedynczych i zaznaczać w nich przydawki, - wyjaśnia znaczenie dopełnienia i okolicznika w zdaniu - bezbłędnie sporządza wykresy zdań pojedynczych i zaznacza

	okolicznik -stosuje dopełnienie i okolicznik w zdaniu	- wskazuje okolicznik w zdaniu - rozpoznaje części mowy, którymi jest wyrażone dopełnienie • rozpoznać części mowy, którymi jest wyrażony okolicznik			dopełnienia i okoliczniki
Nauka o języku – zdanie i równoważnik zdania, - zdania pojedyncze i złożone, - zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, - zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące	Uczeń: - określa, czym jest równoważnik zdania - odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego, - odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego, - rozróżnia zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, -potrafi: zdefiniować zdania złożone współrzędnie, zdefiniować zdania złożone podrzędnie, zdefiniować zdania	Uczeń: - odróżnia zdanie od równoważnika zdania, - wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym, - wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu pojedynczym rozwiniętym, - buduje poprawnie zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące, -potrafi: wskazać zdanie złożone współrzędnie, wskazać zdanie złożone podrzędnie, wskazać zdania składowe w zdaniu	Uczeń: - przekształca równoważniki zdania w zdania, - układa zdania złożone ze zdań pojedynczych, - rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte, - przekształca zdania oznajmujące w pytające, -potrafi: odróżniać zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie, wskazać zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie, stosować odpowiednie spójniki, łącząc zdania	Uczeń: - przekształca zdania w równoważniki zdania i odwrotnie, - stosuje odpowiednie spójniki, łączące zdania pojedyncze w zdania złożone, - buduje zdania pojedyncze rozwinięte, - przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę, -potrafi: odróżnić wykres zdania złożonego współrzędnie od wykresu zdania złożonego podrzędnie, wykonywać wykresy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie	Uczeń: - stosuje poprawnie różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu, -potrafi: odróżniać zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie i samodzielnie wykonywać ich wykresy

	składowe w zdaniu złożonym układać zdania złożone ze zdań składowych	złożonym, wskazać zdanie nadrzędne i zdanie podrzędne w zdaniu złożonym podrzędnie	pojedyncze w złożone		
Nauka o języku- zasady ortograficzne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasady ortograficzne pisowni ó i u, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na -ów, -ówka, -ówna, - wymienia zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na -arz, -erz, -mistrz, -mierz, - wymienia zasady ortograficzne pisowni ch i h, - zapisuje poprawnie wyrazy z ch na końcu wyrazu, - wymienia zasady pisowni <i>nie</i>, <i>-by</i> z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stosuje zasady ortograficzne pisowni ó i u, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z ó wymiennym, - stosuje zasady ortograficzne pisowni rz i ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z ż po l, ł, r, n, - stosuje zasady ortograficzne pisowni ch i h, - poprawnie zapisuje wyrazy z h w środku wyrazu, - stosuje zasady pisowni <i>ni</i>, <i>-by</i> i z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na : -uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec, - korzysta ze słownika ortograficznego, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż wymiennym, - tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z h wymieniającym się na g, z, ż, - poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie</i> i <i>częstką -by</i>, - poprawnie zapisuje imiona, nazwiska, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawnie zapisuje wyrazy z ó niewymiennym, - poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach, - poprawnie zapisuje wyrazy z rz i ż niewymiennym, - zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym, - poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego, - poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną ó, u, rz, ż, ch, h - układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnością ortograficzną - zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnością ortograficzną związaną z zasadą pisowni przeczenia <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami, - poprawnie zapisuje wszystkie podane wyrazy – według zasad pisowni małą i wielką literą omawianych na lekcji

	<p>czasownikami, rzeczownikami , przymiotnikami i przysłówkami, - wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - wymienia zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi</p>	<p>przysłówkami, - stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów, a także nazw państw, miast dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów; - stosuje zasady pisowni małą literą nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi</p>	<p>przydomki, przezwiska, tytuły książek, filmów, programów, dzieł sztuki, - poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów, miast, dzielnic i wsi</p>		
--	---	--	--	--	--

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka angielskiego w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: Program nauczania języka angielskiego dla klas IV-VIII

Autor programu: Joanna Stefańska

English Class A2, rozdział 0: Get started!					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4 –9).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 4 –9).

	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęlnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. dane personalne 2. cechy charakteru 3. umiejętności i zainteresowania 4. uczucia i emocje 5. nazwy dni tygodnia 6. miejsca w mieście 7. środki transportu 8. zawody, miejsca pracy 9. przedmioty nauczania 10. miejsca w szkole 11. artykuły spożywcze 12. opakowania produktów 13. czas <i>Present Simple</i> 14. konstrukcja <i>there is / there are</i> 15. przysłowki częstotliwości 16. konstrukcja <i>to be going to</i> 17. kolokacje przymiotników 18. rzeczowniki policzalne i niepoliczalne 19. słowa pytające 				
UMIEJĘTNO	Rozumie w tekście	Uczeń:	Rozumie większość	Uczeń:	Uczeń:

<p>ŚCI</p>	<p>czytanym pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, popularne, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, • udziela podstawowych informacji o sobie oraz o szczegółach dotyczących życia • opisuje wybrany zawód i miejsca pracy, używając podstawowych zwrotów, • umie nazwać dni tygodnia, • przedstawia wybrane plany na najbliższą przyszłość, • opisuje charakter i emocje innych osób, wyraża uczucia i emocje • opisuje wybrane produkty spożywcze • formułuje proste 	<p>tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na temat życia swojego i innych osób, opisuje ich cechy osobowości, zainteresowania, • szczegółowo opisuje zawody i miejsca pracy powiązane z zawodem, • zna nazwy wszystkich dni tygodnia i potrafi wymienić je we właściwej kolejności, • przedstawia szczegółowe plany na przyszłość, • szczegółowo opisuje produkty spożywcze, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • samodzielnie zadaje 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia samodzielnie, • bezbłędnie przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na temat życia swojego i innych osób, opisuje ich cechy osobowości, zainteresowania, • bardzo szczegółowo opisuje zawody i miejsca pracy powiązane z zawodem, • zna nazwy wszystkich dni tygodnia i bezbłędnie potrafi wymienić je we właściwej kolejności, • przedstawia bardzo szczegółowe plany na przyszłość, • bardzo szczegółowo opisuje produkty
-------------------	---	---	--	---	---

		<p>pytania i wypowiedzi</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów, • zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi. 		<p>pytania w celu uzyskania informacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>spożywcze,</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, • wyczerpująco i bogato odpowiada na zadawane pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	--	--	--	---

English Class A2, rozdział 1: Life at home

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
--------------	----------------------	--------------------	--------------	---------------------	-----------------

<p>WIEDZA: Znajomość środków językowych</p>	<p>Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.</p>	<p>Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.</p>	<p>Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.</p>	<p>Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 10–23).</p>	<p>Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 10–23).</p>
	<p>Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. uczucia i emocje 2. obowiązki domowe 3. czynności dnia codziennego 4. zainteresowania, formy spędzania czasu wolnego 5. problemy 6. cechy charakteru 7. rodzina 8. niezwykle miejsca 9. czas <i>Present Simple</i> 10. czas <i>Present Continuous</i> 11. czasowniki statyczne 12. czasownik <i>can</i> do wyrażania próśb 				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • udziela podstawowych informacji o sobie i ludziach ze swojego otoczenia, opisuje ludzi z ilustracji i najbliższego otoczenia, używając prostych struktur, • nazywa niektóre obowiązki domowe, które wykonuje, • w bardzo prostych 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, używa poznanych zwrotów grzecznościowych, • swobodnie i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo przedstawia siebie i inne osoby ze swojego otoczenia, podaje szczegóły na ich temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, używa bezbłędnie poznanych zwrotów grzecznościowych,

	<p>minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>słowach mówi o swoich zainteresowaniach i formach spędzania czasu wolnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzorując się na podręczniku używa bardzo podstawowych zwrotów, • udziela prostych informacji na temat niezwykłych miejsc, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>szczegółowo opisuje ludzi z ilustracji i najbliższego otoczenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna obowiązki domowe, szczegółowo je opisuje i wyraża opinie na ich temat, • opowiada o formach spędzania czasu wolnego, używając różnorodnych zwrotów, • udziela szczegółowych informacji na temat niezwykłych miejsc, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i bardzo szczegółowo opisuje ludzi z ilustracji i najbliższego otoczenia, • zna obowiązki domowe, bardzo szczegółowo je opisuje i wyraża opinie na ich temat, • opowiada o formach spędzania czasu wolnego, używając różnorodnych i bogatych zwrotów, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat niezwykłych miejsc, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
<p>Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1 (e-Panel).</p>					

English Class A2, rozdział 2: Shopping

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24–37).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24–37).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. artykuły spożywcze, towary 2. opakowania 3. sprzedawanie i kupowanie, korzystanie z usług, wymiana i zwrot towaru 4. wygląd zewnętrzny 5. rzeczy osobiste 6. rodzaje sklepów 7. artykuły spożywcze, towary 8. polscy kompozytorzy i muzycy 9. czas <i>Present Simple</i> 10. czas <i>Present Continuous</i> 11. stopień wyższy i najwyższy przymiotników 12. konstrukcja <i>too / enough / as...as</i> z przymiotnikami 13. pytanie o liczbę i ilość z użyciem <i>how much</i> i <i>how many</i> <p style="text-align: right;">14.</p>				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje osoby i przedmioty, • wzorując się na podręczniku, udziela podstawowych informacji na temat ulubionych sklepów, • w bardzo prostych słowach opisuje wymarzoną restaurację, 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną,</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo opisuje osoby i przedmioty, posługując się poznanym słownictwem i konstrukcjami, • udziela szczegółowych informacji na temat ulubionych sklepów i dostępnych towarów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo opisuje osoby i przedmioty, posługując się poznanym słownictwem i konstrukcjami, • doskonale udziela szczegółowych informacji na temat ulubionych sklepów i

	<p>w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • używając bardzo prostych struktur i wzorując się na podręczniku, opisuje swoje nawyki zakupowe i upodobania, • wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów, udziela podstawowych informacji na temat upodobań muzycznych i wybranego muzyka, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami,</p> <ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo opisuje wymarzoną restaurację, wyraża swoją opinię na jej temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę w sklepie, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • używając poznanych zwrotów, szczegółowo opisuje swoje nawyki zakupowe i upodobania, • udziela szczegółowych informacji na temat upodobań muzycznych i wybranego muzyka, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>dostępnych towarów posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bardzo szczegółowo opisuje wymarzoną restaurację, wyraża swoją opinię na jej temat, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę w sklepie, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • używając poznanych zwrotów, szczegółowo i bogato opisuje swoje nawyki zakupowe i upodobania, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat upodobań muzycznych i wybranego muzyka, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	---	---	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2 (e-Panel).

English Class A2, rozdział 3: Going on holiday

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 38–51).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 38–51).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. wakacje, wycieczki, zwiedzanie 2. wyjazdy wakacyjne 3. przedmioty osobiste 4. krajobraz 5. środowisko naturalne 6. czas <i>Past Simple</i> 7. zwroty z czasownikiem <i>get</i> 				
UMIĘJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, popularne, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje,</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje czynności wakacyjne, • w bardzo prostych zdaniach opisuje wydarzenia z przeszłości, • wyraża opinie, uczucia i emocje, używając bardzo prostych konstrukcji, • używając bardzo prostych struktur i korzystając z podręcznika, opisuje ulubione miejsca, • wzorując się na podręczniku, w 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo opisuje czynności wakacyjne. stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • szczegółowo opisuje wydarzenia z przeszłości, stosując poznane słownictwo i konstrukcje gramatyczne, • szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje, opisuje swoje upodobania, używając poznanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • bardzo szczegółowo opisuje czynności wakacyjne. stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • bardzo szczegółowo opisuje wydarzenia z przeszłości, stosując poznane słownictwo i konstrukcje gramatyczne, • bardzo szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje, opisuje swoje upodobania, używając poznanych

	odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	prostej formie opisuje wybrany park narodowy, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	konstrukcji, • szczegółowo opisuje ulubione miejsca, stosuje właściwe słownictwo, • korzystając z różnych materiałów, szczegółowo opisuje wybrany park narodowy • opisuje swoje upodobania, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	konstrukcji, • bardzo szczegółowo opisuje ulubione miejsca, stosuje właściwe słownictwo, • korzystając z różnych materiałów, bardzo szczegółowo i bogato opisuje wybrany park narodowy • doskonale opisuje swoje upodobania, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 4: Useful things					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

<p>WIEDZA: Znajomość środków językowych</p>	<p>Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.</p>	<p>Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.</p>	<p>Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.</p>	<p>Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 52–65).</p>	<p>Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 52–65).</p>
	<p>Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych 2. wynalazki 3. formy spędzania czasu wolnego 4. wycieczki i zwiedzanie 5. środki transportu 6. czas <i>Past Continuous</i> 7. przysłowki sposobu 8. czas przeszły z <i>when</i> 				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje urządzenia techniczne, z których najczęściej korzysta, • w prostych zdaniach opisuje wydarzenia z przeszłości, • opisuje upodobania, wyraża opinie, uczucia i emocje, używając bardzo prostych konstrukcji, • opisuje podróż, używając bardzo 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje urządzenia techniczne i najnowsze gadżety, uzasadnia swój wybór, • używając poznanej słownictwa, udziela szczegółowych informacji na temat wydarzeń z przeszłości, • używając bogatego słownictwa, opisuje upodobania, uczucia i emocje, • swobodnie prowadzi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i bardzo szczegółowo opisuje urządzenia techniczne i najnowsze gadżety, uzasadnia swój wybór, • używając poznanej słownictwa, udziela bardzo szczegółowych informacji na temat wydarzeń z przeszłości, • używając bogatego słownictwa, opisuje szczegółowo upodobania, uczucia i

	naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	prostych konstrukcji, • używając bardzo prostych słów, opisuje podróż, którą kiedyś odbył, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo opisuje podróż, którą odbył w przeszłości, uzasadnia swoj wybór, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	emocje, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • bardzo szczegółowo opisuje podróż, którą odbył w przeszłości, uzasadnia swój wybór, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4 (e-Panel).					
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziałów 1–4 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 5: Health matters					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

<p>WIEDZA: Znajomość środków językowych</p>	<p>Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.</p>	<p>Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.</p>	<p>Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.</p>	<p>Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66–79).</p>	<p>Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 66–79).</p>
	<p>Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. samopoczucie 2. problemy zdrowotne i ich objawy 3. części ciała 4. wycieczki 5. udzielanie porad zdrowotnych 6. zdrowy tryb życia 7. rodzaje programów telewizyjnych 8. czasownik <i>have to</i> 9. czasownik <i>should</i> do udzielania rad 				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku, opisuje problemy zdrowotne, • korzystając z podręcznika, prostymi zdaniami opisuje zasady obowiązujące w domu i w szkole, • korzystając ze zwrotów z podręcznika, uzyskuje i przekazuje informacje, 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat problemów zdrowotnych i sposobów radzenia sobie z nimi, • udziela szczegółowych informacji na temat zasad obowiązujących w domu i w szkole, • swobodnie prowadzi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat problemów zdrowotnych i sposobów radzenia sobie z nimi, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat zasad obowiązujących w domu i w szkole, • swobodnie prowadzi

	dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	<ul style="list-style-type: none"> • korzystając ze zwrotów z podręcznika, opisuje swoje samopoczucie, • opisuje ulubione programy telewizyjne, stosując bardzo podstawowe słownictwo, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	i podtrzymuje rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i szczegółowo opisuje swoje samopoczucie, • szczegółowo opisuje programy telewizyjne, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	i podtrzymuje rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i bardzo szczegółowo opisuje swoje samopoczucie, • bardzo szczegółowo opisuje programy telewizyjne, • stosuje wybitny styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	---	--	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5 (e-Panel).

English Class A2, rozdział 6: Cooking and eating

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80–93).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80–93).

	bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	osoby.	pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.		
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popołnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. produkty spożywcze 2. posiłki, przygotowanie i podawanie posiłków 3. naczynia 4. różne smaki 5. przepisy kulinarne 6. twórcy i ich dzieła 7. czas <i>Present Perfect</i> 8. pytania i odpowiedzi z <i>ever</i> i <i>never</i> w czasie <i>Present Perfect</i> 9. język instrukcji 				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia,

	<p>Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>zdaniach opowiada o czynnościach związanych z gotowaniem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystając z podręcznika, prostymi zdaniami opowiada o wykonywanych czynnościach i swoich doświadczeniach • korzystając z wyrażeń z podręcznika, prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje informacje, • krótko i prostym językiem opisuje ulubione potrawy, • wzorując się na podręczniku, uzyskuje i przekazuje informacje dotyczące ulubionych filmów • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, swobodnie i szczegółowo opowiada o czynnościach związanych z gotowaniem, • szczegółowo opowiada o wykonywanych czynnościach i swoich doświadczeniach, • swobodnie i szczegółowo opisuje ulubione potrawy, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje szczegółowe informacje, • szczegółowo opisuje ulubione filmy, wypowiada się na temat znanych aktorów • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, swobodnie i bardzo szczegółowo opowiada o czynnościach związanych z gotowaniem, • bardzo szczegółowo opowiada o wykonywanych czynnościach i swoich doświadczeniach, • swobodnie i bardzo szczegółowo opisuje ulubione potrawy, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje i przekazuje szczegółowe informacje, • bardzo szczegółowo opisuje ulubione filmy, wypowiada się na temat znanych aktorów • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	---	--	---	---	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 6 (e-Panel).

English Class A2, rozdział 7: Where I live

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94–107).	Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 94–107).
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. rodzaje domów, lokalizacje, najbliższa okolica 2. części domu, pomieszczenia, wyposażenie 3. formy spędzania czasu wolnego 4. zasady obowiązujące w domu 5. spotkania z sąsiadami 6. tradycyjne i regionalne potrawy 7. czas <i>Present Continuous</i> do wyrażania planów na przyszłość 8. czasowniki frazowe 9. czasowniki <i>must, mustn't, can</i> do wyrażania zasad 				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje miejsca zamieszkania i najbliższą okolicę, • w prostych zdaniach udziela informacji na temat swoich planów na przyszłość, korzystając z tekstu w podręczniku, • używając bardzo prostych zwrotów, opowiada o zasadach obowiązujących w domu, 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • udziela szczegółowych informacji na temat miejsca zamieszkania i najbliższej okolicy, • udziela szczegółowych informacji na temat swoich planów na przyszłość, stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje niezbędne informacje, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat miejsca zamieszkania i najbliższej okolicy, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat swoich planów na przyszłość, stosując właściwe zwroty i poznane słownictwo, • swobodnie prowadzi rozmowę, uzyskuje niezbędne informacje,

	dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	<ul style="list-style-type: none"> • używając bardzo prostych zwrotów, opisuje tradycyjne i regionalne potrawy, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<ul style="list-style-type: none"> • szczegółowo opowiada o zasadach obowiązujących w domu, • szczegółowo opisuje tradycyjne i regionalne potrawy • wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje, stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • bardzo szczegółowo opowiada o zasadach obowiązujących w domu, • bardzo szczegółowo opisuje tradycyjne i regionalne potrawy • doskonale wyraża upodobania, opinie, uczucia i emocje, stosując właściwe zwroty i podając uzasadnienia • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 7 (e-Panel).					
English Class A2, rozdział 8: A happy life					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA

<p>WIEDZA: Znajomość środków językowych</p>	<p>Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.</p>	<p>Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.</p>	<p>Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.</p>	<p>Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 108–121).</p>	<p>Doskonale zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 108–121).</p>
	<p>Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.</p>	<p>Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.</p>	<p>Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>	<p>Bezbłędnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. ambicje i cele życiowe 2. spędzanie czasu z innymi ludźmi 3. konflikty i problemy 4. dobre maniery 5. formy spędzania czasu wolnego 6. <i>czas Future Simple</i> 7. pytania o podmiot dopełnienie 8. przewidywania na przyszłość <p style="text-align: right;">9.</p>				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, proste, międzynarodowe. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • posługując się poznanymi zwrotami, w prostych zdaniach przedstawia swoje ambicje i cele życiowe, • posługując się prostymi zwrotami, opowiada o przewidywaniach na przyszłość, • korzystając z podręcznika i używając bardzo prostego słownictwa, wyraża plany na przyszłość, 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanej leksyki. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo przedstawia swoje ambicje i cele życiowe, uzasadniając swój wybór, • szczegółowo opisuje przewidywania na przyszłość, wyraża opinie na ich temat, • udziela szczegółowych informacji na temat planów na przyszłość, używa poznanej leksyki i właściwe konstrukcje, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo przedstawia swoje ambicje i cele życiowe, uzasadniając swój wybór, • bardzo szczegółowo opisuje przewidywania na przyszłość, wyraża opinie na ich temat, • udziela bardzo szczegółowych informacji na temat planów na przyszłość, używa poznanej leksyki i właściwe konstrukcje,

	<p>naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • używając prostych zdań i korzystając ze schematu z podręcznika, opowiada o zasadach dobrego zachowania, • wyraża opinie, uczucia i emocje, używając prostych konstrukcji, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • używając właściwych konstrukcji, szczegółowo opowiada o zasadach dobrego zachowania, • wyraża szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, proponuje i zachęca, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<ul style="list-style-type: none"> • używając właściwych konstrukcji, szczegółowo i bogato opowiada o zasadach dobrego zachowania, • wyraża bardzo szczegółowe opinie, uczucia i emocje, pyta o opinie innych, proponuje i zachęca, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	---	---	---	---	---

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

JĘZYK HISZPAŃSKI – KLASA V

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **języka hiszpańskiego** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania:

Tytuł programu: *Español con Colega program nauczania języka hiszpańskiego dla klas IV i V*

Autor programu: Izabela Głowczyńska

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli :	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
¡A bordo!	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także: <ul style="list-style-type: none"> wykazuje się samodzielnością w realizacji powierzonych mu zadań. 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także: <ul style="list-style-type: none"> zna i odmienia czasownik <i>ser</i> [być] w liczbie pojedynczej i mnogiej; przedstawia siebie i inne osoby za pomocą konstrukcji <i>Esta es... / Este es...</i>; układa zdania twierdzące i pytające 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a także: <ul style="list-style-type: none"> odmienia czasownik <i>llamarse</i> [nazywać się] zarówno w liczbie pojedynczej, jak i mnogiej; zna i odmienia czasownik <i>ser</i> [być] w liczbie pojedynczej; odmienia 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą, a także: <ul style="list-style-type: none"> odpowiednio reaguje na przywitania / pozdrowienia (w odmienia czasownik <i>llamarse</i> [nazywać się] w liczbie pojedynczej. sposób formalny i / lub nieformalny); 	Ocenę otrzymuje uczeń, który: <ul style="list-style-type: none"> potrafi przywitać się, pożegnać i przedstawić w języku hiszpańskim; rozdziela formalny i nieformalny styl wypowiedzi; potrafi nazwać podstawowe środki

		dotyczące celu podróży i środka transportu.	czasownik <i>ir</i> [iść, jechać] w liczbie pojedynczej i mnogiej.	<ul style="list-style-type: none"> • próbuje konstruować zdania z czasownikiem <i>voy</i> [jadę, idę]; • zna dni tygodnia. 	<p>transportu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna liczebniki w zakresie 20.
La paga	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się samodzielnością w realizacji powierzonych mu zadań, • potrafi samodzielnie opowiedzieć o swojej rodzinie, krótko ją przedstawiając i określając pokrewieństwo na drzewie genealogicznym. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się językiem hiszpańskim w trakcie zajęć, samodzielnie stosując poznane wyrażenia i zwroty, • stara się samodzielnie formułować proste zdania na podstawie znanego słownictwa i struktur gramatycznych; 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i używa podstawowych zwrotów / zdań związanych z komunikacją w trakcie zajęć, • posługuje się poznanymi wyrażeniami w sytuacjach typowych (np. dialog w sklepie); • zna i poprawnie stosuje rodzajniki określony i 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio reaguje na polecenia nauczyciela związane z zakupami formułowane w języku hiszpańskim; • zna nazwy miesięcy; • zna liczebniki w zakresie 99; • potrafi określić kolor, np. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna liczebniki w zakresie 40, a także pełne dziesiątki w zakresie 90; • nazywa członków rodziny, potrafi przedstawić członków swojej rodziny, • zna nazwy niektórych zabawek.

		<ul style="list-style-type: none"> potrafi określić przynależność lub pokrewieństwo za pomocą konstrukcji <i>el ... de ...</i>, np. <i>el padre de Ana</i> [tata Ani]. 	<p>nieokreślony;</p> <ul style="list-style-type: none"> tworzy liczbę mnogą rzeczownika. 	<p>zabawki.</p>	
Un cuento	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje się samodzielnością w realizacji powierzonych mu zadań, próbuje odmieniać przez osoby poznane czasowniki regularne. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> próbuje swoimi słowami przekazać wydarzenia przedstawione w komiksie, korzystając z pomocy nauczyciela, a także stosując poznane struktury leksykalno-gramatyczne. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> odmienia w liczbie pojedynczej i mnogiej czasownik <i>estar</i> oraz dostrzega jego wieloznaczenność. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna i odmienia w liczbie pojedynczej czasownik <i>estar</i> [znajdować się], potrafi określić położenie danego przedmiotu. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazywa przybory szkolne i sprzęty w swojej klasie; reaguje na proste polecenia w języku hiszpańskim; zna nazwy części ciała oraz przymiotniki określające wygląd i

					<p>charakter;</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi się krótko opisać pod względem wyglądu i charakteru.
Vida sana	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się samodzielnością przy realizacji powierzonych mu zadań; • stara się odmieniać nowe, nieznane czasowniki regularne, korzystając z pomocy nauczyciela lub wzorów odmiany. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konstruuje zdania z poznanymi czasownikami regularnymi, opowiada o preferencjach, umiejętnościach i czynnościach codziennych w czasie teraźniejszym. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o tym, co robi, odmieniając poznane czasowniki w liczbie pojedynczej i mnogiej; • potrafi podać i zapytać o godzinę. 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą, a także:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o tym, co robi, odmieniając poznane czasowniki w I i III osobie liczby pojedynczej; • opowiada o swoich upodobaniach oraz o upodobaniach innych osób; • potrafi podać pełną godzinę oraz godzinę 	<p>Ocenę otrzymuje uczeń, który:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy niektórych sportów i gier zespołowych; • potrafi opowiedzieć o swoich upodobaniach za pomocą struktury <i>Me gusta</i> [Lubię]; • nazywa posiłki i niektóre produkty spożywcze.

				„wpół do”.	
El carnaval de los animales	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także: <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się samodzielnością przy realizacji powierzonych mu zadań; • samodzielnie odmienia poznane czasowniki w czasie teraźniejszym. 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także: <ul style="list-style-type: none"> • tworzy tekst (zarówno pisemny, jak i ustny) opisujący poznane zwierzęta, krótko je charakteryzuje; • odmienia poznane czasowniki w czasie teraźniejszym z pomocą wzoru odmiany. 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a także: <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o wybranym zwierzęciu, korzystając z poznanych struktur leksykalno-gramatycznych; • redaguje krótki tekst o swoim zwierzątku. 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą, a także: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje umiejętności zwierząt, a także charakteryzuje je stosując poznane przymiotniki; • układa zdania o zwierzętach zarówno w liczbie pojedynczej, jak i mnogiej. 	Ocenę otrzymuje uczeń, który: <ul style="list-style-type: none"> • nazywa niektóre zwierzęta – dzikie, gospodarskie i domowe; • potrafi określić kolor i pochodzenie zwierzęcia.
¿Qué tiempo hace?	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także: <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się samodzielnością przy realizacji powierzonych 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dobrą, a także: <ul style="list-style-type: none"> • odmienia poznane czasowniki w czasie teraźniejszym, 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dostateczną, a także: <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia znaczenie czasowników ponerse i llevar 	Ocenę otrzymuje uczeń, który spełnił wymagania na ocenę dopuszczającą, a także: <ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać pogodę; • odmienia 	Ocenę otrzymuje uczeń, który: <ul style="list-style-type: none"> • nazywa podstawowe zjawiska pogodowe; • nazywa pory

	<p>mu zadań;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy proste zdania warunkowe typu 0, np. <i>Kiedy jest zimno, zakładam sweter.</i> 	<p>podejmuje próbę samodzielnej odmiany, sporadycznie posiłkując się tabelą pomocniczą.</p>	<p>[zakładać i nosić],</p> <ul style="list-style-type: none"> • odmienia czasownik ponerse [zakładać] w liczbie pojedynczej. 	<p>czasownik llevar [nosić] w liczbie pojedynczej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi opisać swój strój, a także strój koleżanki / kolegi. 	<p>roku;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna nazwy niektórych ubrań i dodatków; • potrafi opisać swój strój za pomocą czasownika <i>llevo</i> [noszę, mam na sobie].
--	---	---	---	---	---

Ocenę niedostateczną semestralną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z historii w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania
 Tytuł programu: „Wczoraj i dziś” program nauczania historii w klasach 4–8 szkoły podstawowej
 Autor programu: dr Tomasz Maćkowski

*Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Pierwsze cywilizacje						
1. Życie pierwszych ludzi	<ul style="list-style-type: none"> • pochodzenie człowieka • różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia • życie człowieka pierwotnego • epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza • początki rolnictwa i udomowienie zwierząt • dawne i współczesne sposoby wytapiania żelaza • terminy: <i>pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak</i> – opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt – wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie – opisuje życie ludzi pierwotnych – charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszenia ognia przez człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – przedstawia dawne i współczesne sposoby wytapiania żelaza 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej – wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie ewolucji – charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
2. Miasta-państwa Mezopotamii	<ul style="list-style-type: none"> • Mezopotamia jako kolebka cywilizacji • znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji • osiągnięcia cywilizacyjne mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks</i> – wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji – charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii 	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym – tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia kraje leżące obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii – wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było

	<p>Mezopotamii</p> <ul style="list-style-type: none"> •powstanie pierwszych państw •zajęcia różnych grup społecznych •Kodeks Hammurabiego <p>terminy: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</i></p>	<p>– wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii</p> <p>– wyjaśnia zasadę <i>oko za oko, ząb za ząb</i></p>	<p>– samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon</p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym</p>		<p>możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii</p>
3. W Egipcie faraonów	<ul style="list-style-type: none"> •Egipt jako przykład starożytnej cywilizacji •Egipt darem Nilu •osiągnięcia cywilizacji egipskiej •struktura społeczna •wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej •terminy: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>piramida, faraon</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil</p> <p>– opisuje wygląd piramid</p> <p>– porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i></p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej</p> <p>– opisuje zakres władzy faraona</p>	<p>– wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej</p> <p>– przedstawia strukturę społeczną Egiptu</p> <p>– podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan</p>	<p>– wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciamiw dziedzinie budownictwa i medycyny</p> <p>– opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy</p>	<p>– opisuje etapy pochówku faraonów</p> <p>– charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel</p>
4. W starożytnym Izraelu	<ul style="list-style-type: none"> •judaizm jako przykład religii monoteistycznej •biblijne dzieje Izraelitów •Dekalog i Tora •postaci biblijne: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon •terminy: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia</i> 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Tora, Żydzi, Dekalog</i></p> <p>– wyjaśnia, o czym opowiada Biblia</p> <p>– wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i></p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę</p> <p>–wyjaśnia różnicę</p>	<p>– opisuje główne etapy historii Izraelitów</p> <p>– charakteryzuje judaizm</p> <p>– porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela</p>	<p>– charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon)</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– wyjaśnia terminy: <i>synagoga, rabin</i></p> <p>– podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce</p>

	<i>Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</i>		między politeizmem a monoteizmem			
5. Cywilizacje Indii i Chin	<ul style="list-style-type: none"> •osiągnięcia cywilizacyjne Dalekiego Wschodu •system kastowy w Indiach •cywilizacja Doliny Indusu •terminy: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</i> – wskazuje na mapie: Indie, Chiny – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i> – wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu – wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej – wyjaśnia, kiedy narodziło się cesarstwo chińskie 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje system kastowy w Indiach – charakteryzuje wierzenia hinduistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w kontaktach między Wschodem a Zachodem – przedstawia terakotową armię jako zabytek kultury chińskiej – wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, HuangHe, Jangcy 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje buddyzm – opowiada o filozofii Konfucjusza
6. Od hieroglifów do alfabetu	<ul style="list-style-type: none"> •powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji •pismo a prehistoria i historia •terminy: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</i> – wyjaśnia, do czego służy pismo – charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</i> – wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisania wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka – porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne – wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią – omawia przyczyny wynalezienia pisma 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń – przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły – wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe – przedstawia genezę współczesnego pisma polskiego – wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny – opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse'a, język migowy)

*Tajemnice sprzed wieków– Jak odczytano pismo Egipcjan?	<ul style="list-style-type: none"> •wyprawa Napoleona do Egiptu •hieroglify– litery czy słowa? •postaci: Jean F. Champollion •terminy: <i>Kamień z Rosetty</i> 	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego po wielu stuleciach ludzie nie potrafili odczytać hieroglifów	– wyjaśnia, na czym polegały trudności w odczytaniu hieroglifów	– charakteryzuje i przedstawia znaczenie Kamienia z Rosetty – wyjaśnia, jak udało się odczytać hieroglify	– przedstawia postać oraz dokonania Jeana F. Champolliona	– wyjaśnia, jaki był wpływ wyprawy Napoleona do Egiptu oraz odczytania hieroglifów na pojawienie się egiptologii
Rozdział 2. Starożytna Grecja						
1. Demokratyczne Ateny	<ul style="list-style-type: none"> •warunki naturalne Grecji •życie w greckiej polis •echy charakterystyczne demokracji ateńskiej •Perykles– najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten •terminy: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i> •postaci historyczne: Perykles 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i> – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny – wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokracja</i> i charakteryzuje demokrację ateńską	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) – wyjaśnia, kim był Perykles – opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach	– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną	– wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego
*2. Sparta i wojny z Persami	<ul style="list-style-type: none"> •ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty •echy i etapy wychowania spartańskiego •powstanie i rozwój imperium perskiego •wojny grecko-perskie •terminy: <i>Persowie, danina, sojusz, hoplita, falanga</i> 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>danina, sojusz</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>danina, sojusz, hoplita, falanga</i> – przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego – wyjaśnia, dlaczego Spartan uważano za najlepszych wojowników greckich – wskazuje na	– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty – posługuje się wyrażeniami: <i>spartańskie warunki, mówić lakonicznie</i> – wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich – wskazuje na mapie: Maraton, Termopile,	– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy – wyjaśnia genezę biegów maratońskich – tłumaczy znaczenie zwrotu: <i>wrócić z tarczy lub na tarczy</i>	– porównuje ustroje Aten i Sparty – opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa

	<ul style="list-style-type: none"> •wydarzenia: bitwa pod Maratonem, bitwa pod Termopilami, bitwa pod Salaminą •postaci historyczne: Dariusz, Kserkses, Leonidas 		<p>mapie:Spartę, Persję – wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas</p>	<p>Salaminę – zaznacza na osi czasu daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e.</p>		
3. Bogowie i mity	<ul style="list-style-type: none"> •wierzenia starożytnych Greków •mity greckie •najważniejsi greccy bogowie: Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes •Homer i jego dzieła – <i>Iliada</i> i <i>Odyseja</i> •terminy: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, wojna trojańska, koń trojański</i> •postać historyczna: Homer 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mity, heros</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański</i></p> <p>– przedstawia wierzenia starożytnych Greków</p> <p>– wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję</p> <p>– wyjaśnia, kim był Homer</p>	<p>– charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali</p> <p>– omawia różne mity greckie</p> <p>– przedstawia treść <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i></p> <p>– wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: <i>koń trojański</i></p>	<p>– opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków</p> <p>– omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków</p>	<p>– wyjaśnia nawiązujące do mitologii zwiazki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): <i>objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantalosa, nić Ariadny</i></p> <p>– opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi</p>
4. Kultura starożytnej Grecji	<ul style="list-style-type: none"> •wspólne elementy w kulturze greckich polis •najważniejsze dokonania sztuki greckiej •narodziny teatru greckiego •znaczenie filozofii w starożytnej Grecji i najważniejsi filozofowie •grecka matematyka i medycyna 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, stadion</i></p> <p>– opisuje rolę sportu w codziennym życiu</p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i></p> <p>– wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji</p> <p>– opisuje charakter antycznych igrzysk</p>	<p>– opisuje charakter i cele antycznego teatru</p> <p>– przedstawia dokonania nauki greckiej</p> <p>– objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli</p> <p>– wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles</p> <p>– zaznacza na osi</p>	<p>– przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich</p> <p>– porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi</p>	<p>– charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym</p> <p>– przybliża postać i dokonania Archimedesesa</p> <p>– podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę</p>

	<ul style="list-style-type: none"> rola sportu w życiu starożytnych Greków terminy: <i>Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i> postaci historyczne: Fidiasz, Myron, Ajschylos, Sofokles, Eurypides, Arystofanes, Sokrates, Platon, Arystoteles, Hipokrates, Pitagoras, Tales z Miletu 		sportowych	czasudatę: 776 r. p.n.e.		
*5. Imperium Aleksandra Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> podboje Aleksandra Wielkiego wojna z Persją (bitwy nad rzeczką Granik, pod Issos i pod Gaugamelą) wyprawa Aleksandra do Indii kulturowe skutki podbojów Aleksandra Wielkiego terminy: <i>imperium, falanga macedońska, węzeł gordyjski, hellenizacja, kultura hellenistyczna</i> postaci historyczne: Filip II, Aleksander Macedoński (Wielki) 	<ul style="list-style-type: none"> przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>imperium</i> uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim” określa, na jakim obszarze toczyły się opisywane wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami: <i>imperium, węzeł gordyjski, hellenizacja</i> wskazuje na mapie: Macedonię, Persję, Indie i Aleksandrię w Egipcie opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra Macedońskiego opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego (Wielkiego) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej przedstawia skutki podbojów Aleksandra zaznacza na osi czasu daty: 333 r. p.n.e., 331 r. p.n.e. posługuje się terminami: <i>falanga macedońska, kultura hellenistyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej charakteryzuje sposób walki wojsk Aleksandra Macedońskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia siedem cudów świata wymienia państwa, które leżą dziś na terenach podbitych przez Aleksandra Wielkiego

*Tajemnice sprzed wieków – Jak wyglądała latarnia morska na Faros?	<ul style="list-style-type: none"> • siedem cudów świata • konstrukcja latarni morskiej na Faros 	– wyjaśnia, dlaczego w przeszłości ludzie mieli problem ze wznoszeniem wysokich budowli	– przedstawia, w jaki sposób działała latarnia w starożytności	– opisuje losy latarni na Faros	– charakteryzuje siedem cudów świata	– omawia inny wybrany obiekt z listy siedmiu cudów świata starożytnego
Rozdział III. Starożytny Rzym						
1. Ustrój starożytnego Rzymu	<ul style="list-style-type: none"> • legendarne początki państwa rzymskiego • zasady ustrojowe republiki rzymskiej • społeczeństwo starożytnego Rzymu • dokonania Gajusza Juliusza Cezara • upadek republiki • powstanie cesarstwa rzymskiego • terminy: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> • postaci legendarne i historyczne: Romulus i Remus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dyktator, cesarz</i> – wskazuje na mapie: Rzym – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</i> – przedstawia legendarne początki Rzymu – wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński – omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta	– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy – przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich – opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami – zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.	– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej – porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej	– wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu <i>republika</i> przez Rzymian i współcześnie – przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski
2. Imperium Rzymskie	<ul style="list-style-type: none"> • podboje rzymskie • Imperium Rzymskie i jego prowincje • organizacja armii rzymskiej • podział cesarstwa • upadek cesarstwa zachodniorzymskiego • terminy: <i>Kartagina,</i> 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prowincja, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</i> – przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty	– poprawnie posługuje się terminami: <i>prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i> – wymienia główne prowincje Imperium	– opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie – opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego – zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e. – zna postać cesarza	– wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium – wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy	– przedstawia postać Hannibala i wojny punickie – pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie – przybliża postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera

	<i>provincja, limes, legiony, legioniści, Imperium Rzymskie, pax Romana, romanizacja, barbarzyńcy, Germanie, Konstantynopol, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i>		Rzymskiego – wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol – omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego	Konstantyna Wielkiego		
3. Życie w Wiecznym Mieście	<ul style="list-style-type: none"> • Rzym jako stolica imperium i Wieczne Miasto • życie codzienne i rozrywki w Rzymie • podział społeczeństwa rzymskiego • wierzenia religijne Rzymian i najważniejsze bóstwa • terminy: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu – omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</i> – wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały – charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem – opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum – wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: <i>chleba i igrzysk!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia pozostałości Pompejów i Herculanium jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności
4. Dokonania starożytnych Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> • Rzymianie jako wielcy budowniczowie • kultura i sztuka starożytnego Rzymu jako kontynuacja dokonań antycznych Greków • prawo rzymskie i jego znaczenie dla funkcjonowania państwa • najważniejsze budowle w starożytnym Rzymie • terminy: <i>kopuła,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>luk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kopuła, akwedukt, luk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</i> – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów – omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej – wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu – omawia dokonania Wergiliusza i Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie – ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź

	<p>akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</p> <p>•postaci historyczne: Wergiliusz, Horacy</p>					
5. Początki chrześcijaństwa	<p>•Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej</p> <p>•przyczyny prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie</p> <p>•rola świętych Pawła i Piotra w rozwoju chrześcijaństwa</p> <p>•Edykt mediolański i zakończenie prześladowań chrześcijan w cesarstwie</p> <p>•terminy: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i></p> <p>•postaci historyczne: Jezus z Nazaretu, święty Piotr, święty Paweł z Tarsu, Konstantyn Wielki</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</i></p> <p>– charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa</p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan</p> <p>– omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego</p>	<p>– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa</p> <p>– wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.</p>	<p>– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie</p> <p>– wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)</p>
*Tajemnice sprzed wieków – Bursztynowy szlak	<p>•rola szlaków handlowych w starożytności</p> <p>•bursztyn i jego znaczenie dla</p>	<p>– wskazuje na mapie: przebieg bursztynowego szlaku (Pruszcz Gdański, Kalisz, Brama Morawska)</p> <p>– wyjaśnia, czym jest</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego bursztyn był ceniony przez Rzymian</p>	<p>– wyjaśnia rolę szlaków handlowych</p>	<p>– podaje argumenty za twierdzeniem i przeciw niemu, że miasto Kalisz istniało w starożytności</p>	<p>– opisuje, jakie ludy żyły na ziemiach polskich w okresie funkcjonowania bursztynowego szlaku</p>

	starożytnych Rzymian • kontakty handlowe Rzymian z wybrzeżem Bałtyku	bursztyn i do czego się go stosuje				
Rozdział IV. Początki średniowiecza						
1. Bizancjum w czasach świetności	<ul style="list-style-type: none"> • cesarstwo bizantyjskie pod panowaniem Justyniana I Wielkiego • dokonania Justyniana I Wielkiego • Konstantynopol jako Nowy Rzym • tradycja grecka w Bizancjum • osiągnięcia naukowe Bizantyjczyków • upadek Konstantynopola, jego przyczyny i skutki • terminy: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i> • postaci historyczne: Justynian I Wielki 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>ikona, freski, mozaika</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i> – wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego – tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem – wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>bizantyjski przepych</i>	– wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego – charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce – podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego – zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r. – zna postać Justyniana I Wielkiego – omawia dokonania Justyniana I Wielkiego	– wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola – uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką – wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw	– wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią – opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów
2. Arabowie i początki islamu	<ul style="list-style-type: none"> • pochodzenie Arabów • działalność Mahometa i narodziny islamu • religia muzułmańska i jej zasady • dżihad i podboje Arabów • kultura i nauka arabska • terminy: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran,</i> 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>oaza, islam, Allah, Koran, meczet</i> – przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem	– poprawnie posługuje się terminami: <i>oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i> – omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów – wskazuje na	– przedstawia postać i działalność Mahometa – omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu – charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu – zaznacza na osi czasu datę: 622 r.	– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem – podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków	– wyjaśnia, jak zmieniło się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie – ocenia potrzebę tolerancji religijnej – wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między

	<p><i>meczety, minarety, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</i></p> <p>• postaci historyczne: Mahomet</p>		<p>mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności</p>			<p>chrześcijaństwem a islamem</p>
<p>3. Nowe państwa w Europie</p>	<p>• powstanie państwa Franków</p> <p>• cesarstwo Karola Wielkiego</p> <p>• rozwój kultury i nauki w państwie Karola Wielkiego</p> <p>• traktat w Verdun i jego skutki – nowe państwa w Europie</p> <p>• Rzesza Niemiecka</p> <p>terminy: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabię, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i></p> <p>• postaci historyczne: Chlodwig, Karol Młot, Pepin Mały, Karol Wielki, Otton I</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>dynastia, cesarstwo, możnowładca</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabię, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</i></p> <p>– wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów</p> <p>– charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego</p> <p>– przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 843 r., 962 r.</p> <p>– omawia dokonania: Chlodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej</p> <p>– tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy</p>	<p>– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”</p>
<p>4. Konflikt papieża z cesarstwem</p>	<p>• wielka schizma wschodnia i jej skutki</p> <p>• spór o inwestyturę między cesarzem a papieżem w XI w.</p> <p>• Canossa jako miejsce pokuty cesarza Henryka IV</p>	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i></p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne</p> <p>– przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w.</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę</p> <p>– omawia przykładowe różnice pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym</p>	<p>– przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego</p>

	<ul style="list-style-type: none"> •konkordat wormacki i jego postanowienia terminy: <i>dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</i> •postaci historyczne: papież Grzegorz VII, cesarz Henryk IV 		<p>konsekwencje ekskomunikacji cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie</p> <p>– przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV</p>	<p>– przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.</p>		
5. Wyprawy krzyżowe	<ul style="list-style-type: none"> •zajęcie Ziemi Świętej przez Turków •synod w Clermont •krucjaty •utworzenie Królestwa Jerozolimskiego •powstanie zakonów rycerskich: templariuszy, joannitów i Krzyżaków •padek twierdzy Akka •kutki wypraw krzyżowych •terminy: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i> •postaci historyczne: papież Urban II 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i></p> <p>– opisuje wygląd rycerzy zakonnych</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</i></p> <p>– wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat</p> <p>– wskazuje na mapie: Ziemię Świętą i trasy wybranych krucjat</p> <p>– omawia skutki pierwszej krucjaty</p>	<p>– przedstawia zakony templariuszy, joannitów i Krzyżaków oraz ich zadania</p> <p>– opisuje skutki wypraw krzyżowych</p> <p>– przedstawia postać: Urbana II</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1096 r., 1291 r.</p>	<p>– omawia okoliczności zlikwidowania zakonu templariuszy</p>	<p>– przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola</p> <p>– ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami</p>

*Tajemnice sprzed wieków – Skarb templariuszy	<ul style="list-style-type: none"> zakon templariuszy i jego funkcje po zakończeniu krucjat wzrost znaczenia i bogactwa templariuszy przyczyny kasacji zakonu polskie posiadłości templariuszy 	– wyjaśnia, do jakich celów został powołany zakon templariuszy	– przedstawia genezę bogactwa templariuszy – opisuje mit skarbu templariuszy	– przedstawia dzieje templariuszy po upadku Królestwa Jerozolimskiego – opisuje losy ostatniego mistrza zakonu Jakuba de Molay	– przedstawia legendę o św. Graalu	– wskazuje posiadłości zakonu na obszarze dzisiejszej Polski
Rozdział V. Społeczeństwo średniowiecza						
1. System feudalny	<ul style="list-style-type: none"> podział na seniorów i wasali społeczna drabina feudalna podział społeczeństwa średniowiecznego na stany terminy: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopi, szlachta, mieszczaństwo</i> 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hold lenny, przywilej</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna	– poprawnie posługuje się terminami: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopi, szlachta, mieszczaństwo</i> – przedstawia, jak wyglądał hold lenny – wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym	– omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym – opisuje zależność między seniorem a wasalem	– wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane	– wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie
2. Epoka rycerzy	<ul style="list-style-type: none"> ideał rycerza i jego obowiązki od pazia do rycerza życie codzienne rycerzy elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza kultura rycerska 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, herb, kopia, ostrogi</i> – opisuje uzbrojenie rycerzy	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego – wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem	– opisuje życie codzienne rycerstwa – przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego – opisuje ceremonię pasowania na rycerza	– przedstawia historię najsłynniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa	– przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu

	<ul style="list-style-type: none"> •elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza •terminy: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</i> 		– opisuje uzbrojenie rycerskie			
* Tajemnice sprzed wieków – Dlaczego rycerze brali udział w turniejach?	<ul style="list-style-type: none"> • rola turniejów rycerskich • przebieg turniejów • konsekwencje zwycięstwa i porażki w turnieju • obyczajowość turniejowa 	– przy pomocy nauczyciela omawia, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju	– przedstawia, w jaki sposób byli nagradzani zwycięzcy turniejów	– wyjaśnia, dlaczego rycerze byli skłonni uczestniczyć w turniejach	– opisuje przebieg turniejów rycerskich	– wyjaśnia, dlaczego współczesna młodzież organizuje się w bractwa rycerskie i kultywują tradycję rycerską; podaje przykład takiego bractwa
3. Średniowieczne miasto i wieś	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie osad rzemieślniczych i kupieckich • lokacje miast i wsi • samorząd miejski i jego organy • społeczeństwo miejskie • organa samorządu wiejskiego • wygląd średniowiecznego miasta • zajęcia ludności wiejskiej • terminy: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, plug, radło,</i> 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, plug, radło, brona</i> – porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, plug, radło, brona</i> – opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta – charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast – opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej	– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi – przedstawia organy samorządu miejskiego – charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan – wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka	– opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczkański w Polsce – znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości	– przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie

	<i>brona</i>					
4. Kościół w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> • duchowni w średniowieczu, ich przywileje i obowiązki • religijność doby średniowiecza • średniowieczne zakony: benedyktyni, cystersi, franciszkanie, dominikanie • życie w średniowiecznym klasztorze • średniowieczne szkolnictwo • terminy: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> • postać historyczna: święty Franciszek z Asyżu 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, uniwersytet</i> – przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację – wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</i> – charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu – opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne – wyjaśnia określenie <i>benedyktyńska praca</i> – charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo – porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne – przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze – wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitułarz 	<ul style="list-style-type: none"> – znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku – opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia
5. Sztuka średniowiecza	<ul style="list-style-type: none"> • rola sztuki w średniowieczu • znaczenie <i>biblii pauperum</i> • styl romański i jego cechy • styl gotycki i jego charakterystyczne elementy • rzeźba i malarstwo średniowieczne 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>katedra, witraże, miniatura</i> – przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce – wymienia różne dziedziny sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, luki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i> – wyjaśnia, czym była 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje styl romański – omawia cechy stylu gotyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje styl gotycki i romański – przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego 	<ul style="list-style-type: none"> – znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju

	<ul style="list-style-type: none"> •pismo i miniatury w rękopisach •zabytki średniowieczne w Polsce •terminy: <i>biblia pauperum, styl romański, styl gotycki, katedra, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</i> 	średniowiecznej	i jakie zadania spełniała <i>biblia pauperum</i>			
Rozdział VI. Polska pierwszych Piastów						
I. Zanim powstała Polska	<ul style="list-style-type: none"> • najstarsze osadnictwo na ziemiach polskich w świetle wykopalisk archeologicznych • gród w Biskupinie • Słowianie w Europie i ich kultura • wierzenia dawnych Słowian • pierwsze państwa słowiańskie • plemiona słowiańskie na ziemiach polskich • terminy: <i>kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślane, Polanie</i> • postaci historyczne: 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wielka wędrówka ludów, plemię</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślane, Polanie</i> – przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich – charakteryzuje wierzenia Słowian – wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najstarsze państwa słowiańskie – wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim – wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych – wyjaśnia, w jaki sposób powstał alfabet słowiański 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pozostałości bytowania ludów przed-słowiańskich na ziemiach polskich – przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim

	święty Cyryl i święty Metody					
2. Mieszko I i początki Polski	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój państwa Polan • dynastia Piastów • panowanie Mieszka I • małżeństwo Mieszka z Dobrawą • chrzest Polski i jego skutki • konflikt z margrabią Hodonem i bitwa pod Cedynią • terminy: <i>książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex</i> • postaci historyczne: Mieszko I, Dobrawa 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>książę, dynastia</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska” 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex</i> – wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski – opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy – zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r. – wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I – wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I – opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia dokument <i>Dagome iudex</i> i jego wartość jako źródła historycznego – przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszku I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich
3. Polska Bolesława Chrobrego	<ul style="list-style-type: none"> • misja biskupa Wojciecha i jej skutki • zjazd gnieźnieński i jego konsekwencje • powstanie niezależnej organizacji na ziemiach polskich • stosunki Bolesława Chrobrego z sąsiadami • koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski i jej znaczenie • terminy: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Milsko, Łużyce,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>arcybiskupstwo, koronacja</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Milsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</i> – opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów – wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie – opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim – opisuje Drzwi Gnieźnieńskie – jak przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego

	<p><i>Grody Czerwieńskie, koronacja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci historyczne: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III 		<p>– omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.</p>			
4. Kryzys i odbudowa państwa polskiego	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego • panowanie Mieszka II • reformy Kazimierza Odnowiciela • Kraków stolicą państwa • polityka zagraniczna Bolesława Śmiałego • koronacja Bolesława Śmiałego • konflikt króla z biskupem Stanisławem i jego skutki • terminy: <i>insygnia królewskie</i> • postaci historyczne: Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały, biskup Stanisław 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i></p> <p>– wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</p> <p>– wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela</p> <p>– omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.</p>	<p>– opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego</p> <p>– ocenia postawę Bezpryma</p> <p>– przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego</p> <p>– charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego</p>	<p>– opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego</p> <p>– ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego</p>
5. Rządy Bolesława Krzywoustego	<ul style="list-style-type: none"> • rządy Władysława Hermana i Sieciecha • podział władzy między synów Władysława Hermana • bratobójcza wojna między Bolesławem i Zbigniewem • najazd niemiecki na 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior i juniorzy, zasada senioratu</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i></p> <p>– wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego</p>	<p>– opisuje rządy Władysława Hermana i rolę Sieciecha w jego państwie</p> <p>– przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem</p> <p>– opisuje niemiecki najazd w 1109 r. i obronę Głogowa</p> <p>– przedstawia sukcesy</p>	<p>– ocenia postawę Bolesława wobec brata</p> <p>– wyjaśnia zasadę senioratu</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron</p>	<p>– przedstawia postać Galla Anonima</p> <p>– wyjaśnia znaczenie dostępu państwa do morza</p> <p>– ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu</p>

	<p>ziemie polskie i obrona Głogowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • podbój Pomorza przez Bolesława Krzywoustego • testament Krzywoustego o jego założenia • terminy: <i>palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</i> • postaci historyczne: Władysław Herman, Sieciech, Zbigniew, Bolesław Krzywousty 		<p>– opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1109 r. i 1138 r.</p>	<p>Krzywoustego w walkach z Pomorzanami</p> <p>– omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego</p>		
6. Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów	<ul style="list-style-type: none"> • grody i ich funkcje • życie w grodzie i na podgrodziu • sposoby uprawy roli na ziemiach polskich • podział społeczeństwa w państwie pierwszych Piastów • zakres władzy panującego • powinności poddanych wobec władcy • powstanie rycerstwa w Polsce • terminy: <i>metoda żarowa, gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna, wojowie, drużyna książęca</i> 	<p>– posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, danina, posługi</i></p> <p>– przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu</p> <p>– opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna</i></p> <p>– charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim</p> <p>– omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów</p>	<p>– przedstawia charakter drużyny książęcej</p> <p>– wyjaśnia powinności ludności względem władcy</p>	<p>– wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza</p>	<p>– wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych</p>

* Tajemnice przed wieków – Ktos pisywał dzieję Polski?	<ul style="list-style-type: none"> • źródła historyczne dotyczące początków państwa polskiego • biektywizm i prawda historyczna 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia nazwy źródeł historycznych dotyczących dziejów państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów – tłumaczy konieczność weryfikacji prawdziwości źródeł historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia dokonania postaci: Galla Anonima i Wincentego Kadłubka 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia teorie dotyczące pochodzenia Galla Anonima – wymienia przyczyny powstania kronik 	<ul style="list-style-type: none"> – określa ramy chronologiczne wydarzeń opisanych w kronikach Galla Anonima i Wincentego Kadłubka 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przykład innej średniowiecznej kroniki polskiej
Rozdział VII. Polska w XIII–XV wieku						
I. Rozbicie dzielnicowe	<ul style="list-style-type: none"> • walki wewnętrzne między książętami piastowskimi o prymat w Polsce • utrwalenie rozbicia dzielnicowego • słabienie Polski na arenie międzynarodowej • prowadzenie Krzyżaków do Polski • najazdy Mongołów i bitwa pod Legnicą • przemiany społeczne i gospodarcze w okresie rozbicia dzielnicowego • terminy: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnicowa senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</i> • postaci historyczne: Władysław Wygnaniec, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnicowa senioralna, Tatarzy</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe, dzielnicowa senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</i> – charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego – wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego – omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego – zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r., 1241 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia – omawia skutki rozbicia dzielnicowego – opisuje kolonizację na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia historię zakonu krzyżackiego – wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemie rycerstwu i duchowieństwu 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sposób walki Mongołów – przedstawia dynastię panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbicia dzielnicowego

<p>2. Zjednoczenie Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> •koronacja i śmierć Przemysła II •panowanie Waclawa II •rola arcybiskupów gnieźnieńskich i jednolitej organizacji kościelnej w zjednoczeniu u dzielnic polskich •przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja •rządy Władysława Łokietka •konflikt Łokietka z Krzyżakami i bitwa pod Płowcami •terminy: <i>starosta, Szerbiec</i> •postaci historyczne: Przemysł II, arcybiskup Jakub Świnka, Waclaw II, Władysław Łokietek 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>starosta, Szerbiec</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>starosta, Szerbiec</i></p> <p>– wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków</p> <p>– omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Waclawa II, Władysława Łokietka</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.</p>	<p>– przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II</p> <p>– opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie</p> <p>– przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju</p> <p>– opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki</p>	<p>– przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju</p>
<p>3. Czasy Kazimierza Wielkiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • polityka dyplomacji Kazimierza Wielkiego • pokój z zakonem krzyżackim w Kaliszu • przyłączenie nowych ziem do państwa polskiego • reformy Kazimierza Wielkiego • umocnienie granic polskiego państwa • utworzenie Akademii Krakowskiej i skutki tej decyzji • zjazd monarchów w Krakowie 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i></p> <p>– przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki”</p> <p>– wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i></p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i></p> <p>– wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.</p>	<p>– przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu</p> <p>– charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa</p> <p>– tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie uczyty u Wierzyńka</p>	<p>– przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgrami</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów</p> <p>– przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego</p>

	<ul style="list-style-type: none"> uczta u Wierzyńka terminy: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> postać historyczna: Kazimierz Wielki 					
4. Unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> koniec dynastii Piastów na polskim tronie rzędy Andegawenóww Polsce unia polsko-litewska w Krewie wielka wojna z zakonem krzyżackim i bitwa pod Grunwaldem I pokój w Toruniu unia w Horodle terminy: <i>Andegawenowie,unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> postaci historyczne: Ludwik Węgierski, Jadwiga, Władysław Jagiełło, wielki książę Witold, Paweł Włodkowic, Ulrich von Jungingen 	<ul style="list-style-type: none"> przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>unia personalna</i> przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie posługuje się terminami: <i>Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</i> wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę wymienia postanowienia unii w Krewie przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj
* Tajemnice sprzed wieków – Jaką bitwę namalował Jan Matejko?	<ul style="list-style-type: none"> okoliczności powstania obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> Jan Matejko jako malarz dziejów Polski obrazy jako źródło 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia, kim był Jan Matejko 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób Jan Matejko przygotowywał się do namalowania obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego podczas II wojny światowej Niemcom zależało na zniszczeniu dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cele namalowania obrazu <i>Bitwa pod Grunwaldem</i> omawia nieścisłości w przekazie historycznym obrazu <i>Bitwa pod</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie warunki powinno spełniać dzieło sztuki, aby można je było traktować jako źródło historyczne

	wiedzy historycznej •znaczenie <i>Bitwy pod Grunwaldem</i>				<i>Grunwaldem</i>	– omawia inne dzieło Jana Matejki
5. Czasy świetności dynastii Jagiellonów	<ul style="list-style-type: none"> •okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej •bitwa pod Warną •panowanie Kazimierza Jagiellończyka •wojna trzynastoletnia •II pokój toruński i jego postanowienia •panowanie Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech •terminy: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żold</i> •postaci historyczne: Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk, Zbigniew Oleśnicki 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żold</i> – przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żold</i> – wskazuje na mapie: Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w. – omawia dokonania: Władysława III Warneńczyka, Zbigniewa Oleśnickiego i Kazimierza Jagiellończyka – zaznacza na osi czasu daty: 1444 r., 1454 r., 1466 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej – charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka – opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiazania Związku Pruskiego – porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przyszłych królów Polski – wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo
6. Monarchia stanowa w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> •monarchia patrymonialna i stanowa •wpływ przywilejów nadawanych przez władzę na osłabienie władzy królewskiej •przekształcenie się rycerstwa w szlachtę •przywileje szlacheckie i ich konsekwencje dla władzy królewskiej •kształtowanie się 	<ul style="list-style-type: none"> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>szlachta, sejm walny, izba poselska, senat</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</i> – przedstawia sejm walny oraz jego skład – zaznacza na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę – wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową – wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmiku walnego: izby poselskiej oraz senatu 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę

	sejm walnego konstytucja <i>Nihil novi</i> i jej znaczenie dla ustroju Rzeczypospolitej terminy: <i>monarchia</i> <i>patrymonialna,</i> <i>monarchia stanowa,</i> <i>przywileje, szlachta,</i> <i>pańszczyzna, konstytucja</i> <i>sejmowa, sejm walny,</i> <i>izba poselska, senat</i>		daty: 1374 r., 1505 r.			
--	--	--	------------------------	--	--	--

Ocenę niedostateczną śródroczną/roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

**Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych
z PLASTYKI w klasie PIĄTEJ rok szkolny 2022/2023 wynikające z realizowanego programu nauczania**

Tytuł programu Program nauczania plastyki „Do dzieła!” Klasa V

Autor programu

Bożena Ozga-Morawska

Adaptacja do podstawy programowej z 2014 r.: Ewa Kozyra

Adaptacja do podstawy programowej z 2017 r.: Marta Ipczyńska, Natalia Mrozkowiak

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocena celująca jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
ABC SZTUKI	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia kilka nazw wydarzeń artystycznych odbywających się w kraju lub na świecie, - wyjaśnia, kim są kustosz, konserwator, kurator, - wykonuje pracę plastyczną wykorzystując możliwości wyrazu stwarzane przez różnorodne linie, plamy i barwy 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, - wyjaśnia, kim są kustosz, konserwator, kurator, - wykonuje samodzielnie pracę na określony temat. 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, - wykonuje w dowolnej technice z niewielką pomocą nauczyciela pracę na określony temat. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady powiązań między sztukami plastycznymi a innymi dziedzinami sztuki, - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki, Wykonuje zadana pracę z pomocą nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia miejsca gromadzące dzieła sztuki,
WALOR	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje wpływ waloru na wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje walor w działaniach plastycznych odpowiednio do tematu i charakteru pracy, Wykonuje pracę na zadany temat NIE korzystając z pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest walor, - podaje sposoby zmieniania waloru, - stosuje w swojej pracy barwy zróżnicowane walorowo. Wykonuje pracę na zadany temat NIE korzystając z pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest walor, - podaje sposoby zmieniania waloru, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest walor z pomocą nauczyciela Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
BARWA	<ul style="list-style-type: none"> - wyraża w pracy plastycznej uczucia i nastrój za pomocą 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje gamy barwne i tonacje dwóch 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest gama barwna, - wymienia i 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest gama barwna, - wymienia i 	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje pracę na zadany temat korzystając

	<p>odpowiednio dobranych barw, - ocenia wpływ zastosowanej tonacji na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy - stosuje w działaniach plastycznych różne gamy barwne i tonacje Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną</p>	<p>wybranych reprodukcji dzieł malarskich Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela</p>	<p>charakteryzuje rodzaje gam barwnych, - wyjaśnia, czym jest tonacja, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela</p>	<p>charakteryzuje rodzaje gam barwnych, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela</p>	<p>z dużej pomocy nauczyciela</p>
<p>FAKTURA</p>	<p>- porównuje faktury dwóch wybranych reprodukcji dzieł malarskich lub rzeźbiarskich, - ocenia wpływ faktury na nastrój i wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu oraz własnej pracy, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną</p>	<p>- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady otrzymywania faktury w działaniach plastycznych, - przedstawia przykłady faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie, - uzyskuje w pracy fakturę poprzez odcisnięcie przedmiotu, zastosowanie frotażu lub użycie form o określonych powierzchniach, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela</p>	<p>- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady otrzymywania faktury w działaniach plastycznych, - przedstawia przykłady faktury w rysunku, malarstwie i rzeźbie, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela</p>	<p>- wyjaśnia, czym jest faktura, - określa rodzaje różnych powierzchni na przykładach z najbliższego otoczenia, - podaje poznane przykłady Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela</p>	<p>- wyjaśnia, czym jest faktura, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela</p>
<p>KSZTAŁT, FORMA, BRYŁA</p>	<p>- ocenia wpływ zastosowanych kształtów lub brył na nastrój i</p>	<p>- tłumaczy, czym się różni forma</p>	<p>- wyjaśnia, czym jest forma, - wyodrębnia i określa</p>	<p>- wyjaśnia, czym jest forma, - wyodrębnia i określa</p>	<p>wyjaśnia, czym jest forma,</p>

	wymowę dzieła na podstawie reprodukcji obrazu lub rzeźby oraz własnej pracy, - wykorzystuje formę jako środek wyrazu plastycznego w działaniach twórczych	przestrzenna od rzeźby Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia, - tłumaczy, jaka jest różnica między formą płaską a przestrzenną, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	kształty przedmiotów z najbliższego otoczenia, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	
KOMPOZYCJA CENTRALNA	- określa cechy kompozycji centralnej na przykładzie wybranej reprodukcji obrazu, - wyjaśnia, czym jest akcent plastyczny, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, - wskazuje przykłady kompozycji centralnej w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje kompozycję centralną w dziele sztuki, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, - rozpoznaje kompozycję centralną w dziele sztuki, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wyjaśnia, czym jest kompozycja, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KOMPOZYCJA SYMETRYCZNA I ASYMETRYCZNA	- porównuje wybrane obrazy pod kątem zastosowanej kompozycji, - twórczo stosuje kompozycję symetryczną i asymetryczną w działaniach plastycznych, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wskazuje różnice między kompozycją symetryczną i asymetryczną, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wymienia niektóre cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej, - wskazuje przykłady kompozycji symetrycznej w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wymienia niektóre cechy kompozycji symetrycznej i asymetrycznej, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KOMPOZYCJA OTWARTA I ZAMKNIĘTA	- w twórczy sposób stosuje odpowiednie środki wyrazu plastycznego do ukazania kompozycji otwartej i zamkniętej, - tworzy kompozycję otwartą i zamkniętą na płaszczyźnie z zastosowaniem	- wskazuje różnice między kompozycją otwartą i zamkniętą, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wymienia cechy kompozycji otwartej i zamkniętej, - wskazuje przykłady kompozycji otwartej i zamkniętej w najbliższym otoczeniu,	- wymienia cechy kompozycji otwartej i zamkniętej, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela

	wybranej techniki.				
KOMPOZYCJA STATYCZNA I DYNAMICZNA	- wskazuje różnice między kompozycją statyczną i dynamiczną, - wykonuje na płaszczyźnie kompozycję dynamiczną z zastosowaniem wybranej techniki plastycznej, , - tworzy z wyobraźni pracę plastyczną, twórczo interpretując zadanie.	omawia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, - podaje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w najbliższym otoczeniu, - wymienia elementy i układy tworzące kompozycję dynamiczną i statyczną, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- omawia cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, - podaje przykłady kompozycji statycznej i dynamicznej w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	Zna cechy kompozycji statycznej i dynamicznej, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
KOMPOZYCJA RYTMICZNA	- wskazuje przykłady kompozycji rytmicznej w wybranych dziełach, - wyjaśnia, jakie zjawiska można przedstawić na płaszczyźnie z zastosowaniem kompozycji rytmicznej, Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	- wskazuje przykłady kompozycji rytmicznej w wybranych dziełach, Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, - rozpoznaje kompozycję rytmiczną w dziele sztuki, - wyjaśnia, czym się charakteryzuje kompozycja rytmiczna Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	- wskazuje układy rytmiczne w najbliższym otoczeniu, Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela
TWORZĘ PRZEZ CAŁY ROK	Kreatywnie, według własnego pomysłu wykonuje pracę plastyczną	Wykonuje pracę na zadany temat nie korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z niewielkiej pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z pomocy nauczyciela	Wykonuje pracę na zadany temat korzystając z dużej pomocy nauczyciela

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z muzyki w **klasie piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: **Program nauczania ogólnego muzyki w klasach 4-7 szkoły podstawowej "Lekcja muzyki"**

Autor programu: **Monika Gromek, Grazyna Kilbach**

Uczeń otrzymuje ocenę celującą, jeśli:

- posiada wiedzę i umiejętności przekraczające poziom wymagań na ocenę bardzo dobrą,
- prawidłowo i całkowicie samodzielnie śpiewa piosenki z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego,
- prawidłowo gra na różnych instrumentach melodycznych, melodie z podręcznika oraz z repertuaru dodatkowego,
- bierze czynny udział w pracach szkolnego zespołu muzycznego lub chóru,
- uczestniczy w pozaszkolnych zajęciach muzycznych oraz konkursach
- wykonuje różne zadania twórcze, np. układa melodię do wiersza, akompaniament perkusyjny do piosenki,

Uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, jeśli:

-
- prawidłowo i samodzielnie śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych
- większość utworów przewidzianych w programie nauczania,
- umie bezbłędnie wykonywać ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych,
- rozumie zapis nutowy i potrafi się nim posługiwać,
- zna podstawowe terminy muzyczne z programu danej klasy i potrafi je wyjaśnić,
- ma szeroką wiedzę na temat omawianych epok z historii muzyki oraz twórczości kompozytorów,
- zna cechy charakterystyczne i potrafi rozpoznać poznane tańce ludowe,
- ma bardzo dobrą wiedzę na temat omawianej grupy instrumentów,
- jest aktywny na zajęciach,
- jest zawsze przygotowany do zajęć,

Uczeń otrzymuje ocenę dobrą, jeśli:

- poprawnie i z niewielką pomocą nauczyciela śpiewa większość piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- prawidłowo i samodzielnie gra na instrumentach melodycznych większość utworów przewidzianych w programie nauczania,

- wykonuje proste rytmy – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- zna większość cech charakterystycznych poznanych tańców ludowych i z niewielką pomocą nauczyciela potrafi je rozpoznać,
- zna najważniejsze informacje na temat omawianej grupy instrumentów,
- zna większość terminów muzycznych z programu danej klasy i wie, co one oznaczają,
- zna najważniejsze informacje na temat omawianych epok z historii muzyki oraz twórczości kompozytorów,
- jest aktywny i zazwyczaj przygotowany do zajęć,

Uczeń otrzymuje ocenę dostateczną, jeśli:

- niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela śpiewa niektóre piosenki przewidziane w programie nauczania,
- niezbyt poprawnie i z dużą pomocą nauczyciela gra na używanym na lekcjach instrumencie melodycznym niektóre melodie przewidziane w programie nauczania,
- wykonuje najprostsze ćwiczenia rytmiczne – gestodźwiękami i na instrumentach perkusyjnych niemelodycznych,
- zna tylko niektóre terminy i pojęcia muzyczne,
- ma minimalną wiedzę na temat omawianych epok z historii muzyki, poznanych tańców ludowych oraz twórczości kompozytorów,
- ma minimalną wiedzę na temat omawianej grupy instrumentów,

Uczeń otrzymuje ocenę dopuszczającą, jeśli:

- niedbale, nie starając się poprawić błędów, śpiewa kilka najprostszych piosenek przewidzianych w programie nauczania,
- niedbale, nie starając się poprawić błędów, gra na instrumencie melodycznym gamę i kilka najprostszych utworów przewidzianych w programie nauczania,
- niechętnie podejmuje działania muzyczne,
- myli terminy i pojęcia muzyczne,
- dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą na temat omawianych epok z historii muzyki, poznanych tańców ludowych oraz twórczości kompozytorów,
- dysponuje tylko fragmentaryczną wiedzą na temat omawianej grupy instrumentów muzycznych,
- najprostsze polecenia wykonuje z pomocą nauczyciela,

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu Program nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa

Autor programu Maria Tuz i Barbara Dziedzic

Dział tematyczny	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Mapa Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się planem miasta w terenie • podaje przykłady wykorzystania map o różnej treści • analizuje treść map przedstawiających ukształtowanie powierzchni Polski • czyta treść mapy lub planu najbliższego otoczenia szkoły, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych • przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową • oblicza odległość w terenie za pomocą skali 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe • rysuje podziałkę liniową • wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę • oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej • wyjaśnia, jak 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie • stosuje legendę mapy do odczytania informacji • odczytuje skalę mapy • rozróżnia rodzaje skali • oblicza wysokość względną na podstawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> • wymienia elementy mapy • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> • odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na

	<p>odnosząc je do obserwowanych w terenie elementów środowiska geograficznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektuje i opisuje trasę wycieczki na podstawie mapy turystycznej lub planu miasta 	<p>liczbowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej • oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej • rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu • rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej • omawia zastosowanie map cyfrowych • podaje różnice 	<p>powstaje mapa poziomicowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim • wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową • przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<p>wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy</p> <ul style="list-style-type: none"> • odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej • wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta 	<p>mapie poziomicowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych • wymienia różne rodzaje map <p>odczytuje informacje z planu miasta</p>
--	---	--	---	---	---

		między mapą turystyczną a planem miasta			
Krajobrazy Polski					
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponuje zmiany w zagospodarowaniu terenu najbliższej okolicy • prezentuje projekt planu zagospodarowania terenu wokół szkoły • przygotowuje prezentację multimedialną na temat Wybrzeża Słowińskiego z uwzględnieniem elementów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania • porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach • wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne • wymienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce • opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu • opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz • przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim • opisuje zajęcia mieszkańców regionu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym • określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski • przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji • omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego • wymienia atrakcje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i> • wymienia składniki krajobrazu • wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy • wymienia pasy rzeźby terenu Polski • wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie • wymienia elementy krajobrazu

	<p>krajobrazu naturalnego i kulturowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zróżnicowanie krajobrazu krain geograficznych w pasie pojezierzy na podstawie mapy • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki rozwoju rolnictwa na Nizinie Mazowieckiej • planuje na podstawie planu miasta wycieczkę po Warszawie 	<p>obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim • charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej • opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy • omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki 	<p>nadmorskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ lądolodu na krajobraz pojezierzy • omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej • przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy • omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej • charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej • omawia na podstawie ilustracji 	<p>turystyczne Pojezierza Mazurskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej • wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej • opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego • wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej • przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej • omawia cechy krajobrazu Wyżyny 	<p>nadmorskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim • wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego • wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie • odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim • wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką • wskazuje na
--	--	---	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia pozytywne i negatywne zmiany w krajobrazie Wyżyny Śląskiej wynikające z działalności człowieka • analizuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji oraz map tematycznych warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej • przedstawia historię zamków znajdujących się na Szlaku Orlich Gniazd • wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej • charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd • przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich • opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr 	<p>powstawanie wąwozów lessowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej • charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach • opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala 	<p>Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej • wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr • wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego • omawia cechy pogody w górach • wymienia atrakcje turystyczne Tatr 	<p>mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej • podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy • określa położenie Warszawy na mapie Polski • wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy • wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską • wskazuje na mapie największe
--	--	--	---	--	--

	negatywny wpływ turystyki na środowisko Tatr				<p>miasta na Wyżynie Śląskiej</p> <ul style="list-style-type: none">• wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską• wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej• określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej• podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej• podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-
--	--	--	--	--	---

					<p>Częstochowskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa na podstawie mapy położenie Tatr • wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie
Lądy i oceany					
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza różnicę wysokości między najwyższym szczytem na Ziemi a największą głębokością w oceanach • przedstawia znaczenie odkryć geograficznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej • opisuje podróże odkrywcy w okresie od XVII w. do XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje przyczyny odkryć geograficznych <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo • opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna • wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie • porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów • wskazuje akweny morskie na trasach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe • wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie • wymienia największych podróżników biorących udział w

				pierwszych wypraw geograficznych	odkryciach geograficznych
Krajobrazy świata					
	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawi a zróżnicowanie temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Ziemi na podstawie map tematycznych • omawia wpływ człowieka na krajobrazy Ziemi • porównuje wilgotne lasy równikowe z lasami liściastymi i mieszanymi strefy umiarkowanej pod względem klimatu, roślinności i świata zwierząt 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza średnią roczną temperaturę powietrza • oblicza różnicę między średnią temperatura powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku • oblicza roczną sumę opadów • prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza • wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem • odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu • wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej • omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i> • wymienia składniki pogody • wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i> • wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi • wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi • wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i

	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje strefy sawann i stepów pod względem położenia, warunków klimatycznych i głównych cech krajobrazu • przedstawi a podobieństwa i różnice między krajobrazami pustyń gorących i pustyń lodowych • opisuje na podstawie dodatkowych źródeł informacji zróżnicowanie przyrodnicze i kulturowe strefy śródziemnomorskiej • porównuje rozmieszczenie stref krajobrazowych na Ziemi i pięter roślinności w 	<p>lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów • omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych • prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej • porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym • wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych • przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej • charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego • charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów • omawia klimat 	<p>lasów liściastych i mieszanych</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria</i>, <i>pampa</i> • omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów • opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych • wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego 	<p>mieszanych strefy umiarkowanej</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji • rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna</i>, <i>step</i> • wskazuje na mapie strefy sawann i stepów • wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów • wyjaśnia
--	---	--	--	--	--

	górach	<p>tundry</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności 	<p>stref pustyń gorących i pustyń lodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia rzeźbę terenu pustyń gorących • omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego • charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry • charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach 	<p>iego</p> <ul style="list-style-type: none"> •wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego •wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry •wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje • charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach •opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach 	<p>znaczenie terminu <i>pustynia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych •rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych •wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich •wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym •rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej
--	--------	---	---	--	---

					<p>ej</p> <ul style="list-style-type: none">.wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej.wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga</i>, <i>tundra</i>, <i>wieloletnia zmarzlina</i>.wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry.rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry.wskazuje na mapie Himalaje.wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt
--	--	--	--	--	--

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z biologii w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: Program nauczania biologii w klasach 5–8 szkoły podstawowej – Puls życia

autor: Anna Zdziennicka

półroczze:

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
I. Biologia jako nauka	1. Biologia jako nauka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje biologię jako naukę o organizmach wymienia czynności życiowe organizmów podaje przykłady dziedzin biologii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa przedmiot badań biologii jako nauki opisuje wskazane cechy organizmów wyjaśnia, czym zajmuje się wskazana dziedzina biologii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje cechy wspólne organizmów opisuje czynności życiowe organizmów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wszystkie czynności życiowe organizmów wymienia hierarchicznie poziomy budowy organizmu roślinnego i organizmu zwierzęcego charakteryzuje wybrane dziedziny biologii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje jedność budowy organizmów porównuje poziomy organizacji organizmów u roślin i zwierząt wymienia inne niż podane w podręczniku dziedziny biologii
	2. Sposoby poznawania biologii	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje obserwacje i doświadczenia jako źródła wiedzy biologicznej wymienia źródła wiedzy biologicznej z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie metodą naukową 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje obserwację z doświadczeniem jako źródła wiedzy biologicznej korzysta ze źródeł wiedzy wskazanych przez nauczyciela z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie metodą naukową 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie metodą naukową rozdziela próbę kontrolną i próbę badawczą opisuje źródła wiedzy biologicznej wymienia cechy dobrego badacza 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zalety metody naukowej samodzielnie przeprowadza doświadczenie metodą naukową posługuje się właściwymi źródłami wiedzy biologicznej do rozwiązywania wskazanych problemów charakteryzuje cechy dobrego badacza 	<ul style="list-style-type: none"> planuje i przeprowadza doświadczenie metodą naukową krytycznie analizuje informacje pochodzące z różnych źródeł wiedzy biologicznej analizuje swoją postawę w odniesieniu do cech dobrego badacza

<p>3. Obserwacje mikroskopowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą nauczyciela podaje nazwy części mikroskopu optycznego • obserwuje pod mikroskopem preparaty przygotowane przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy wskazanych przez nauczyciela części mikroskopu optycznego • z pomocą nauczyciela wykonuje proste preparaty mikroskopowe • oblicza powiększenie mikroskopu optycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie opisuje budowę mikroskopu optycznego • samodzielnie wykonuje preparaty mikroskopowe • z niewielką pomocą nauczyciela nastawia ostrość mikroskopu i wyszukuje obserwowane elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje funkcje wskazywanych części mikroskopu optycznego w kolejności tworzenia się obrazu obiektu • wykonuje preparaty mikroskopowe, nastawia ostrość mikroskopu, rysuje obraz widziany pod mikroskopem optycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie postępuje się mikroskopem optycznym, samodzielnie wykonuje preparaty, rysuje dokładny obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem • <i>wskazuje zalety mikroskopu elektronowego*</i>
-----------------------------------	--	---	--	---	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
II. Budowa i czynności życiowe organizmów	4. Składniki chemiczne organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia trzy najważniejsze pierwiastki budujące organizm wymienia wodę i sole mineralne jako elementy wchodzące w skład organizmu wskazuje białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia sześć najważniejszych pierwiastków budujących organizm wymienia produkty spożywcze, w których występują białka, cukry i tłuszcze 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wszystkie najważniejsze pierwiastki budujące organizm oraz magnez i wapń wyjaśnia, że woda i sole mineralne są związkami chemicznymi występującymi w organizmie wymienia białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu i omawia role dwóch z nich 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia role wody i soli mineralnych w organizmie wymienia białka, cukry, tłuszcze i kwasy nukleinowe jako składniki organizmu i omawia ich role 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, że związki chemiczne są zbudowane z kilku pierwiastków omawia funkcje białek, cukrów, tłuszczów i kwasów nukleinowych w organizmie i wskazuje produkty spożywcze, w których one występują
	5. Budowa komórki zwierzęcej	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje komórkę jako podstawową jednostkę życia podaje przykłady organizmów jedno- i wielokomórkowych obserwuje preparat nabłonka przygotowany przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego komórkę nazywamy podstawową jednostką organizmu wymienia organelle komórki zwierzęcej z pomocą nauczyciela wykonuje preparat nabłonka 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje kształty komórek zwierzęcych opisuje budowę komórki zwierzęcej na podstawie ilustracji z niewielką pomocą nauczyciela wykonuje preparat nabłonka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracji elementy budowy komórki zwierzęcej i omawia ich funkcje wykonuje preparat nabłonka rozpoznaje organelle komórki zwierzęcej i rysuje jej obraz mikroskopowy 	<ul style="list-style-type: none"> z dowolnego materiału tworzy model komórki, zachowując cechy organeli sprawnie posługuje się mikroskopem samodzielnie wykonuje preparat nabłonka i rysuje dokładny obraz widziany pod mikroskopem, z zaznaczeniem widocznych elementów komórki
	6. Budowa komórki roślinnej i innych rodzajów komórek	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie obserwacji preparatów, ilustracji i schematów wnioskuje o komórkowej budowie organizmów wymienia elementy budowy komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej obserwuje pod mikroskopem preparat moczarki kanadyjskiej przygotowany przez nauczyciela pod opieką nauczyciela rysuje obraz obiektu obserwowanego pod 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady komórki beźądrowej i jądrowej wymienia funkcje elementów komórki roślinnej, zwierzęcej, bakteryjnej i grzybowej z pomocą nauczyciela wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej obserwuje pod mikroskopem organelle wskazane przez nauczyciela 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym są komórki jądrowe i beźądrowe oraz podaje ich przykłady samodzielnie wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej odróżnia pod mikroskopem elementy budowy komórki wyjaśnia rolę poszczególnych elementów komórki z niewielką pomocą nauczyciela rysuje obraz obiektu obserwowanego pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy i funkcje budowy komórki na podstawie ilustracji analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek, wskazuje cechy umożliwiające rozróżnienie komórek samodzielnie wykonuje preparat moczarki kanadyjskiej, rozpoznaje elementy budowy komórki roślinnej i rysuje jej obraz mikroskopowy 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice między poszczególnymi typami komórek i wykazuje ich związek z pełnionymi funkcjami sprawnie posługuje się mikroskopem, samodzielnie wykonuje preparat nabłonka i rysuje dokładny obraz widziany pod mikroskopem

		mikroskopem				
--	--	-------------	--	--	--	--

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
II. Budowa i czynności życiowe organizmów	7. Odżywanie samożywne organizmów.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest odżywanie się • wyjaśnia, czym jest samożywność • podaje przykłady organizmów samożywnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje fotosyntezę jako sposób odżywiania się • wskazuje substancje biorące udział w fotosyntezie i wymienia produkty fotosyntezy • z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność przebiegu fotosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia czynniki niezbędne do przeprowadzania fotosyntezy • wskazuje substraty i produkty fotosyntezy • <i>omawia sposoby wykorzystania przez roślinę produktów fotosyntezy</i> • z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega fotosynteza • omawia zależność przebiegu fotosyntezy od obecności wody, dwutlenku węgla i światła • schematycznie zapisuje i omawia przebieg fotosyntezy • na podstawie opisu przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przystosowanie roślin do przeprowadzania fotosyntezy • planuje i samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ dwutlenku węgla na intensywność fotosyntezy • na podstawie zdobytej wcześniej wiedzy wskazuje w różnych warzywach i owocach materiały zapasowe jako produkty fotosyntezy
	8. Odżywanie cudzożywne organizmów.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym jest cudzożywność • podaje przykłady organizmów cudzożywnych • wymienia rodzaje cudzożywności 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko opisuje różne sposoby odżywiania się zwierząt • wyjaśnia, w jaki sposób wskazany organizm cudzożywny pobiera pokarm 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane sposoby cudzożywności • podaje przykłady organizmów należących do różnych grup organizmów cudzożywnych 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje cudzożywności występujące u różnych grup organizmów • wykazuje przystosowania do pobierania pokarmów występujące u różnych grup organizmów cudzożywnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie organizmów odżywiających się martwą substancją organiczną • <i>wyjaśnia, na czym polega cudzożywność roślin pasożytniczych i półpasożytniczych</i>
	9. Sposoby oddychania organizmów	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest oddychanie • wymienia sposoby oddychania • wskazuje drożdże jako organizmy przeprowadzające fermentację 	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia oddychanie tlenowe i fermentację • wskazuje organizmy uzyskujące energię z oddychania tlenowego i fermentacji • wyjaśnia, że produktem fermentacji drożdży jest dwutlenek węgla • wskazuje mitochondrium jako miejsce, w którym zachodzi utlenianie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie oddychania komórkowego • wskazuje różnice w miejscu przebiegu utleniania i fermentacji w komórce • wymienia narządy wymiany gazowej zwierząt lądowych i wodnych • omawia doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże 	<ul style="list-style-type: none"> • schematycznie zapisuje przebieg oddychania • określa warunki przebiegu oddychania i fermentacji • charakteryzuje wymianę gazową u roślin i zwierząt • z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje zapis przebiegu oddychania tlenowego z zapisem przebiegu fermentacji • analizuje związek budowy narządów wymiany gazowej ze środowiskiem życia organizmów • samodzielnie przeprowadza doświadczenie wykazujące wydzielanie dwutlenku węgla przez drożdże

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Wirusy, bakterie, protisty i grzyby	10. Klasyfikacja organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia jednostki klasyfikacji biologicznej wymienia nazwy królestw organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym zajmuje się systematyka podaje definicję gatunku wymienia nazwy królestw i podaje przykłady organizmów należących do danego królestwa 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje hierarchiczną strukturę jednostek klasyfikacji biologicznej charakteryzuje wskazane królestwo na podstawie ilustracji przyporządkowuje organizm do królestwa 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wcześniejsze i współczesne zasady klasyfikacji organizmów wyjaśnia zasady nadawania nazw gatunkom przedstawia cechy organizmów, na podstawie których można je zaklasyfikować do danego królestwa 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność klasyfikacji organizmów porównuje jednostki klasyfikacji zwierząt z jednostkami klasyfikacji roślin z pomocą nauczyciela korzysta z różnych kluczy do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy
	11. Charakterystyka wirusów i bakterii	<ul style="list-style-type: none"> krótko wyjaśnia, dlaczego wirusy nie są organizmami wymienia miejsca występowania wirusów i bakterii wymienia formy morfologiczne bakterii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia różnorodność form morfologicznych bakterii opisuje cechy budowy wirusów i bakterii wymienia cechy, którymi wirusy różnią się od organizmów podaje przykłady wirusów i bakterii 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, dlaczego wirusy nie są organizmami rozpoznaje formy morfologiczne bakterii widoczne w preparacie mikroskopowym lub na ilustracji omawia wybrane czynności życiowe bakterii 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ bakterii na organizm człowieka wskazuje drogi wnikania wirusów i bakterii do organizmu prezentuje wszystkie czynności życiowe bakterii ocenia znaczenie wirusów i bakterii w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza doświadczenie z samodzielnym otrzymaniem jogurtu omawia choroby wirusowe i bakteryjne, wskazuje drogi ich przenoszenia oraz zasady zapobiegania tym chorobom
	12. Różnorodność protistów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy protistów wskazuje miejsca występowania protistów wymienia grupy organizmów należących do protistów z pomocą nauczyciela wyszukuje protisty w preparacie obserwowanym pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnorodność protistów wymienia przedstawicieli poszczególnych grup protistów wymienia czynności życiowe wskazanych grup protistów z niewielką pomocą nauczyciela wyszukuje protisty w preparacie obserwowanym pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wskazane grupy protistów wykazuje chorobotwórcze znaczenie protistów opisuje czynności życiowe protistów – oddychanie, odżywianie, rozmnażanie się zakłada hodowlę protistów z niewielką pomocą nauczyciela wyszukuje protisty w preparacie obserwowanym pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje czynności życiowe poszczególnych grup protistów wymienia choroby wywołane przez protisty zakłada hodowlę protistów, rozpoznaje protisty pod mikroskopem, rysuje i z pomocą nauczyciela opisuje budowę protistów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zagrożenia epidemiologiczne chorobami wywołanymi przez protisty wskazuje drogi zakażenia chorobami wywołanymi przez protisty oraz zasady zapobiegania tym chorobom zakłada hodowlę protistów, wyszukuje protisty w obrazie mikroskopowym, rysuje i opisuje budowę protistów

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
III. Wirusy, bakterie, protisty i grzyby	13. Budowa i różnorodność grzybów i porotów.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia środowiska życia grzybów i porostów podaje przykłady grzybów i porostów na podstawie okazu naturalnego lub ilustracji opisuje budowę grzybów wymienia sposoby rozmnażania się grzybów rozpoznaje porosty wśród innych organizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy pozwalające zaklasyfikować organizm do grzybów omawia wskazaną czynność życiową grzybów podaje przykłady znaczenia grzybów w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka analizuje różnorodność budowy grzybów wyjaśnia sposoby oddychania i odżywiania się grzybów wykazuje, że porosty są zbudowane z grzybni i glonów 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie poszczególnych komponentów w budowie plechy porostu rozpoznaje różne formy morfologiczne porostów i podaje ich nazwy opisuje czynności życiowe grzybów – odżywianie, oddychanie i rozmnażanie się 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje znaczenie grzybów w przyrodzie i dla człowieka proponuje sposób badania czystości powietrza na podstawie informacji o wrażliwości porostów na zanieczyszczenia wyjaśnia, dlaczego porosty określa się mianem organizmów pionierskich

II półrocze:

IV. Tkanki i organy roślinne	14. Rodzaje tkanek roślinnych.	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest tkanka wymienia podstawowe rodzaje tkanek roślinnych z pomocą nauczyciela rozpoznaje na ilustracji tkanki roślinne 	<ul style="list-style-type: none"> określa najważniejsze funkcje wskazanych tkanek roślinnych opisuje rozmieszczenie wskazanych tkanek w organizmie roślinnym rozpoznaje na ilustracji rodzaje tkanek roślinnych 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy adaptacyjne tkanek roślinnych do pełnienia określonych funkcji na podstawie opisu rozpoznaje wskazane tkanki roślinne z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje tkanek roślinnych obserwowanych pod mikroskopem 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje tkanek roślinnych obserwowanych pod mikroskopem przygotowuje tkanki do organów i wskazuje na hierarchiczną budowę organizmu roślinnego 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związek między budową a funkcją poszczególnych tkanek roślinnych, wykazuje przystosowania tkanek do pełnionych funkcji
	15. Korzeń jako organ podziemny rośliny	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe funkcje korzenia rozpoznaje systemy korzeniowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracjach modyfikacje korzeni omawia budowę zewnętrzną korzenia i jego podział na poszczególne strefy 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek modyfikacji korzenia z adaptacją do środowiska zajmowanego przez roślinę opisuje przyrost korzenia na długość 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśnienia sposobu pobierania wody przez roślinę na podstawie ilustracji lub materiału roślinnego klasyfikuje przekształcone korzenie 	<ul style="list-style-type: none"> projektuje doświadczenie świadczące o przewodzeniu wody z korzenia w górę rośliny

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
IV. Tkanki i organy roślinne	16. Budowa i funkcje pędu i łodygi	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy elementów budowy zewnętrznej pędu wymienia funkcje łodygi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między pędem a łodygą wskazuje części łodygi roślin zielnych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje poszczególnych elementów pędu na okazy roślinnym lub ilustracji wskazuje i omawia części łodygi 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie okazu roślinnego żywego, zielnikowego lub ilustracji wykazuje modyfikacje łodygi ze względu na środowisko, w którym żyje roślina 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśniania budowy i funkcji łodygi
	17. Liść jako wytwórnia pokarmu	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje liści rozpoznaje elementy budowy liścia rozpoznaje liście pojedyncze i liście złożone 	<ul style="list-style-type: none"> na materiale zielnikowym lub ilustracji wykazuje związek budowy liścia z pełnionymi przez niego funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie materiału zielnikowego lub ilustracji rozpoznaje różne modyfikacje liści rozdzieli typy ulistnienia łodygi 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje modyfikacje liści ze względu na środowisko zajmowane przez roślinę 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o tkankach do wyjaśniania budowy i funkcji liści
V. Różnorodność roślin	18. Charakteryzujemy mchy	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje mchy wśród innych roślin wymienia miejsca występowania mchów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy elementów budowy mchów z pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje elementy budowy mchów i wyjaśnia ich funkcje <i>analizuje cykl rozwojowy mchów</i> omawia znaczenie mchów w przyrodzie i dla człowieka z niewielką pomocą nauczyciela przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego mchy uważane są za najprostsze rośliny lądowe według opisu przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące zdolność wchłaniania wody przez mchy na podstawie informacji o budowie mchów wykazuje ich rolę w przyrodzie
	19. Charakteryzujemy paprotniki	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca występowania paprotników na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje paprotniki wśród innych roślin 	<ul style="list-style-type: none"> podaje nazwy organów paproci wyjaśnia rolę poszczególnych organów paprotników rozpoznaje, korzystając z atlasów roślin, trzy gatunki rodzimych paprotników 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie paprotników w przyrodzie i dla człowieka rozpoznaje, korzystając z atlasów roślin, pięć gatunków rodzimych paprotników <i>analizuje cykl rozwojowy paprotników</i> 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji lub żywych okazów wykazuje różnorodność organizmów zaliczanych do paprotników rozpoznaje, korzystając z atlasów roślin, osiem gatunków rodzimych paprotników 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje budowę poszczególnych organów u paprotników wykonuje portfolio dotyczące różnorodności paprotników

Dział	Temat	Poziom wymagań				
		ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
V. Różnorodność roślin	20. Poznajemy rośliny nagonasienne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca występowania roślin nagonasiennych na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje rośliny nagonasienne wśród innych roślin 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcje kwiatów i nasion omawia budowę rośliny nagonasiennej na przykładzie sosny 	<ul style="list-style-type: none"> <i>analizuje cykl rozwojowy sosny</i> wymienia przystosowania roślin nagonasiennych do warunków życia 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje przystosowania roślin nagonasiennych do środowiska omawia znaczenie roślin nagonasiennych w przyrodzie i dla człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzime gatunki roślin nagonasiennych określa, z jakiego gatunku drzewa lub krzewu pochodzi wskazana szyszka
	21. Poznajemy rośliny okrytonasienne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca występowania roślin okrytonasiennych na podstawie ilustracji lub żywych okazów rozpoznaje rośliny okrytonasienne wśród innych roślin na ilustracji lub żywym okazie rozpoznaje organy roślinne i wymienia ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji, żywego lub zielnikowego okazu roślinnego wykazuje różnorodność form roślin okrytonasiennych podaje nazwy elementów budowy kwiatu odróżnia kwiat od kwiatostanu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcje poszczególnych elementów kwiatu rozpoznaje formy roślin okrytonasiennych wymienia sposoby zapylania kwiatów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cykl rozwojowy roślin okrytonasiennych wyjaśnia, dlaczego kwiatostany ułatwiają zapylanie 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy kwiatu ze sposobem zapylania
	22. Rozprzestrzenianie się roślin okrytonasiennych	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje owoców przedstawia sposoby rozprzestrzeniania się owoców wymienia elementy łodyg służące do rozmnażania wegetatywnego 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie ilustracji lub żywych okazów omawia budowę owoców wymienia rodzaje owoców wymienia etapy kiełkowania nasion rozpoznaje fragmenty pędów służące do rozmnażania wegetatywnego 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje zmiany zachodzące w kwiecie po zapyleniu określa rolę owocni w klasyfikacji owoców wyjaśnia funkcje poszczególnych elementów nasienia rozpoznaje na pędzie fragmenty, które mogą posłużyć do rozmnażania wegetatywnego 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje adaptacje budowy owoców do sposobów ich rozprzestrzeniania się na podstawie ilustracji lub okazu naturalnego omawia budowę nasion zakłada hodowlę roślin za pomocą rozmnażania wegetatywnego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ różnych czynników na kiełkowanie nasion planuje i przeprowadza doświadczenie wykazujące wpływ wody na kiełkowanie nasion zakłada hodowlę roślin za pomocą rozmnażania wegetatywnego i obserwuje ją
	23. Znaczenie i przegląd roślin nagonasiennych i okrytonasiennych	<ul style="list-style-type: none"> wymienia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie z pomocą nauczyciela korzysta z klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady znaczenia roślin okrytonasiennych dla człowieka z niewielką pomocą nauczyciela korzysta z klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie roślin okrytonasiennych w przyrodzie rozpoznaje na ilustracji pięć gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce korzysta z prostego klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia znaczenie roślin okrytonasiennych dla człowieka rozpoznaje na ilustracji dziesięć gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce sprawnie korzysta z prostego klucza do oznaczania organizmów żyjących w najbliższej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracjach dwanaście gatunków roślin okrytonasiennych występujących w Polsce na dowolnych przykładach wykazuje różnorodność roślin okrytonasiennych i ich znaczenie żywego okazu

Zagadnienia spoza podstawy programowej oznaczono kursywą.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **matematyki** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu **Matematyka z plusem. Program nauczania matematyki w klasach 4–8 w szkole podstawowej**

Autor programu **M. Jucewicz, M. Karpiński, J. Lech**

DZIAŁ	WYMAGANIA NA OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ DOSTATECZNĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ DOBRĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ BARDZO DOBRĄ	WYMAGANIA NA OCENĘ CELUJĄCĄ
Liczby naturalne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie dziesiętkowy system pozycyjny • umie zapisywać i odczytywać liczby cyframi i słownie • porównuje liczby i przedstawia na osi liczbowej • zna kolejność wykonywania działań • wykonuje obliczenia pamięciowe w zakresie 100 • dodaje i odejmuje pisemnie z przekroczeniem jednego progu dziesiętnego • mnoży i dzieli pisemnie przez liczby 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na osi liczby spełniające określone warunki • rozwiązuje zadania tekstowa jednodziałaniowe • rozumie porównywanie różnicowe i ilorazowe • oblicza brakujące argumenty działań, gdy dany jest wynik • umie obliczać kwadraty, sześciiany i dzielić z resztą • szacuje wyniki działań • dodaje i odejmuje pisemnie z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala jednostki osi liczbowych na podstawie współrzędnych danych punktów • rozwiązuje zadania tekstowa wielodziałaniowe • stosuje prawo przemienności i łączności • rozwiązuje zadania tekstowe związane z szacowaniem, porównywaniem różnicowym i ilorazowym • mnoży i dzieli pisemnie liczby zakończone zerami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisuje liczby, których cyfry spełniają podane warunki • uzupełnia brakujące liczby lub nawiasy, tak aby otrzymać ustalony wynik • stosuje metody szybkiego wykonywania obliczeń • tworzy wyrażenia arytmetyczne na podstawie treści zadań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe wielodziałaniowe • proponuje własne metody szybkiego liczenia

	<p>jednocyfrowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości wyrażeń dwudziałaniowych 	<p>przekroczeniem progów dziesiętnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • mnoży i dzieli pisemnie przez liczby wielocyfrowe 	<ul style="list-style-type: none"> • oblicza wartości wyrażeń wielodziałaniowych zawierających nawiasy i potęgi 		
Własności liczb naturalnych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podaje wielokrotności i dzielniki liczb naturalnych • zna cechy podzielności przez 2, 5, 10 i 100 • zna pojęcie liczby pierwszej i złożonej • znajduje wspólne wielokrotności i dzielniki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie NWW i NWD • zna cechy podzielności przez 3 i 9 • określa podzielność liczb • wykorzystując cechy podzielności • rozkłada liczby na czynniki pierwsze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajduje NWW i NWD dla dwóch liczb • rozwiązuje zadania związane z podzielnością i liczbami pierwszymi • znajduje NWW i NWD na podstawie rozkładu na czynniki pierwsze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajduje NWW i NWD dla więcej niż dwóch liczb • rozwiązuje zadania tekstowe związane z dzielnikami, wielokrotnościami i cechami podzielności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje nietypowe zadania tekstowe związane z dzielnikami, wielokrotnościami i cechami podzielności
Ułamki zwykłe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie ułamka zwykłego i liczby mieszanej • zapisuje wynik dzielenia w postaci ułamka • zaznacza ułamki na osi liczbowej • opisuje części figur i zbiorów za pomocą ułamka • skraca i rozszerza ułamki zwykłe • porównuje, dodaje i odejmuje ułamki o równych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia ułamki właściwe i niewłaściwe • zamienia liczby mieszane na ułamki • zaznacza liczby mieszane na osi liczbowej • zapisuje ułamki w postaci nieskracalnej • sprowadza ułamki do wspólnego mianownika • porównuje ułamki o różnych mianownikach i wspólnych licznikach • dodaje i odejmuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyłącza całości z ułamków niewłaściwych • rozwiązuje zadania tekstowe związane z ułamkami zwykłymi • porównuje różne ułamki również przez dopełnianie do całości • sprowadza ułamki do najmniejszego wspólnego mianownika • odejmuje liczby mieszane z rozmienianiem całości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajduje ułamki leżące pomiędzy danymi ułamkami • uzupełnia brakujące liczniki lub mianowniki w działaniach na ułamkach • rozwiązuje zadania tekstowe z zastosowaniem porównywania ułamków, • obliczania ułamka danej liczby • porównuje sumy i iloczyny ułamków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone zadania tekstowe związane z działaniami na ułamkach i liczbach mieszanych

	<p>mianownikach</p> <ul style="list-style-type: none"> • mnoży i dzieli ułamki zwykłe przez liczby naturalne • mnoży i dzieli ułamki zwykłe • zna pojęcie liczby odwrotne 	<p>ułamki i liczby mieszane o różnych mianownikach</p> <ul style="list-style-type: none"> • mnoży i dzieli ułamki zwykłe i liczby mieszane 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania tekstowe z wykorzystaniem działań na ułamkach • oblicza ułamki danych liczb 	<p>zwykłych</p>	
<p>Figury na płaszczyźnie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podstawowe figury geometryczne, w tym rodzaje trójkątów i czworokątów • rozpoznaje proste i odcinki prostopadłe i równoległe • rozpoznaje i mierzy kąty wypukłe • rozpoznaje kąty przyległe wierzchołkowe • rysuje podstawowe rodzaje wielokątów • oblicza obwody trójkątów i czworokątów • zna własności boków trójkątów i czworokątów • rysuje kwadraty i prostokąty korzystając z punktów kratowych • zna sumę kątów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zapis symboliczny • figur geometrycznych kreśli proste prostopadłe i równoległe przechodzące przez punkt nie leżący na prostej • rysuje kąty wypukłe o podanej mierze • określa miary kątów wykorzystując kąty wierzchołkowe, przyległe i naprzemianległe • oblicza obwody wielokątów • oblicza długości boków kwadratu i trójkąta równobocznego przy danym obwodzie • zna własności przekątnych czworokątów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje, mierzy i rysuje kąty wypukłe i wklęsłe • oblicza długości boków różnych rodzajów trójkątów i czworokątów • konstruuje trójkąt o danych bokach • rozwiązuje zadania dotyczące kątów trójkątów i czworokątów • rysuje czworokąty wykorzystując własności przekątnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania tekstowe związane z prostopadłością i równoległością • rozwiązuje zadania związane z kątami w zegarze • konstruuje trójkąty przystające • zna warunek wykonalności konstrukcji trójkąta • dzieli figury na figury przystające 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje złożone zadania tekstowe związane z własnościami miarowymi figur geometrycznych • oblicza ilość przekątnych i sumy miar kątów wielokątów

		odwrotnie				
Pola figur	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe jednostki pola oblicza pola kwadratów, prostokątów i trójkątów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza pola kwadratów, prostokątów i trójkątów zamienia jednostki pola wyznacza wysokość trójkątów i czworokątów oblicza pola trójkątów, rombów, równoległokątów i trapezów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyznacza wysokość trójkątów i czworokątów oblicza pola trójkątów, rombów, równoległokątów i trapezów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania związane z zamianą jednostek pola oblicza brakujące wymiary trójkątów i czworokątów znając ich pole 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania związane z polami trójkątów i czworokątów w skali porównuje pola figur wyrażone w różnych jednostkach oblicza brakujące wymiary przez porównanie różnych wyrazów na pole 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania tekstowe dotyczące porównywania pól oblicza pola poprzez podział wielokąta na części oblicza pola wielokątów poprzez odejmowanie pól
Liczby całkowite	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zaznacza liczby całkowite ujemne na osi liczbowej podaje przykłady zastosowania liczb ujemnych w życiu codziennym podaje liczby przeciwne porównuje liczby całkowite 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dodaje, odejmuje, mnoży i dzieli liczby całkowite oblicza sumy liczb przeciwnych ustala znaki iloczynów i ilorazów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zastępuje odejmowanie dodawaniem liczby przeciwnej oblicza sumy kilku składników z wykorzystaniem łączności i przemienności rozwiązuje zadania tekstowe związane z 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozwiązuje zadania tekstowe związane z działaniami na liczbach całkowitych oblicza średnie arytmetyczne kilku liczb całkowitych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> oblicza wartości złożonych wyrażeń arytmetycznych zawierających liczby całkowite 	

	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje liczby o tych samych znakach • odejmuje liczby całkowite dodatnie, gdy odjemnik jest większy od odjemnej 		działaniami na liczbach całkowitych		
Graniasostupy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje sześciiany, prostopadłościiany i graniastostupy • wskazuje elementy budowy graniastostupa • wskazuje krawędzie i ściany prostopadłe i równoległe • kreśli siatki prostopadłościianów • oblicza pole powierzchni sześciianu • zna podstawowe jednostki objętości • oblicza objętości sześciianów i prostopadłościianów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicza sumę długości krawędzi i pole powierzchni prostopadłościianu • rysuje rzuty prostopadłościianów na płaszczyznę • kreśli siatki prostych graniastostupów • oblicza objętości prostych graniastostupów • rozumie różnicę między polem powierzchni a objętością 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa ilości wierzchołków, krawędzi i ścian graniastostupów • rysuje rzuty graniastostupów na płaszczyznę • wskazuje na siatkach ściany i krawędzie równoległe i prostopadłe • oblicza pola powierzchni graniastostupów prostych • zamienia jednostki objętości • oblicza wymiary sześciianu znając jego pole lub objętość 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązuje zadania tekstowe związane z polami i objętościami graniastostupów • oblicza wymiary prostopadłościianów i graniastostupów znając ich pola lub objętości 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i projektuje nietypowe siatki graniastostupów • rozwiązuje nietypowe zadania związane z polami i objętościami graniastostupów

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **informatyki** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: **Program nauczania informatyki w szkole podstawowej. Lubię to!**

Autor programu: **Michał Kęska**

Tytuł w podręczniku	Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobre) Uczeń:	Wymagania wykraczające (ocena celujące) Uczeń:
Dział 1. Klawiatura zamiast pióra. Piszemy w programie MS Word						
1.1. Dokumenty bez tajemnic. Powtórzenie wybranych wiadomości o programie MS Word	1. Dokumenty bez tajemnic. Powtórzenie wybranych wiadomości o programie MS Word	<ul style="list-style-type: none"> • zmienia krójt czcionki • zmienia wielkość czcionki 	<ul style="list-style-type: none"> • ustawia pogrubienie, pochylenie (kursywę) i podkreślenie tekstu • zmienia kolor tekstu • wyrównuje akapit na różne sposoby • umieszcza w dokumencie obiekt WordArt i formatuje go 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje skróty klawiszowe podczas pracy w edytorze tekstu • podczas edycji tekstu wykorzystuje tzw. twardą spację oraz miękki enter • sprawdza poprawność ortograficzną i gramatyczną tekstu, wykorzystując odpowiednie narzędzia 	<ul style="list-style-type: none"> • formatuje dokument tekstowy według podanych wytycznych • używa opcji Pokaż wszystko do sprawdzenia formatowania tekstu • dodaje wcięcia na początku akapitów 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie dopasowuje formatowanie dokumentu do jego treści, wykazując się wysokim poziomem estetyki • przygotowuje w grupie plakat informujący o określonym wydarzeniu

1.2. Komórki, do szeregu! Świat tabel	2. i 3. Komórki, do szeregu! Świat tabel	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy, z których składa się tabela wstawia do dokumentu tabelę o określonej liczbie kolumn i wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> dodaje do tabeli kolumny i wiersze usuwa z tabeli kolumny i wiersze wybiera i ustawia styl tabeli z dostępnych w edytorze tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> zmienia kolor wypełnienia komórek oraz ich obramowania formatuje tekst w komórkach 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z narzędzia Rysuj tabelę do dodawania, usuwania oraz zmiany wyglądu linii tabeli 	<ul style="list-style-type: none"> używa tabeli do porządkowania różnych danych wykorzystywanych w życiu codziennym używa tabeli do przygotowania krzyżówki
1.3. Nie tylko tekst. o wstawianiu ilustracji	4. i 5. Nie tylko tekst. o wstawianiu ilustracji	<ul style="list-style-type: none"> zmienia tło strony dokumentu dodaje do tekstu obraz z pliku wstawia do dokumentu kształty 	<ul style="list-style-type: none"> dodaje obramowanie strony wyróżnia tytuł dokumentu za pomocą opcji WordArt zmienia rozmiar i położenie wstawionych elementów graficznych 	<ul style="list-style-type: none"> zmienia obramowanie i wypełnienie kształtu formatuje obiekt WordArt 	<ul style="list-style-type: none"> używa narzędzi z karty Formatowanie do podstawowej obróbki graficznej obrazów 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje w grupie komiks przedstawiający krótką, samodzielnie wymyśloną historię
1.4. Przyrodnicze wędrówki. Tworzenie atlasu – zadanie projektowe	6. i 7. Przyrodnicze wędrówki. Tworzenie atlasu – zadanie projektowe	<ul style="list-style-type: none"> współpracuje w grupie podczas tworzenia projektu wykorzystuje poznane narzędzia do formatowania tekstu wstawia do dokumentu obraz, kształty, obiekty WordArt oraz zmienia ich wygląd zmienia tło strony oraz dodaje obramowanie 				
Dział 2. Prawie jak w kinie. Ruch i muzyka w programie MS PowerPoint						

2.1. Tekst i obraz. Jak stworzyć najprostszą prezentację?	8. i 9. Tekst i obraz. Jak stworzyć najprostszą prezentację?	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje slajdy do prezentacji • wpisuje tytuł prezentacji na pierwszym slajdzie 	<ul style="list-style-type: none"> • wybiera motyw dla tworzonej prezentacji • zmienia wariant motywu 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje obrazy, dopasowuje ich wygląd i położenie • stosuje zasady tworzenia prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje czytelne slajdy 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera materiały, planuje i tworzy prezentację na określony temat
2.2. Wspomnienia z... Tworzymy album fotograficzny	10. Wspomnienia z... Tworzymy album fotograficzny	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z opcji Album fotograficzny i dodaje do niego zdjęcia z dysku 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje podpisy pod zdjęciami • zmienia układ obrazów w albumie 	<ul style="list-style-type: none"> • formatuje wstawione zdjęcia, korzystając z narzędzi w zakładce Formatowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wstawia do albumu pola tekstowe i kształty • usuwa tło ze zdjęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przygotowuje prezentację przedstawiającą określoną historię, uzupełnioną o ciekawe opisy • wstawia do prezentacji obiekt i formatuje go
2.3. Wprowadzić świat w ruch. Przejścia i animacje w prezentacji	11. i 12. Wprowadzić świat w ruch. Przejścia i animacje w prezentacji	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację ze zdjęciami 	<ul style="list-style-type: none"> • wstawia do prezentacji obiekt WordArt • dodaje przejścia między slajdami • dodaje animacje do elementów prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa czas trwania przejścia między slajdami • określa czas trwania animacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje dźwięki do przejść i animacji 	<ul style="list-style-type: none"> • ustawia przejścia między slajdami i animacje, dostosowując czas ich trwania do zawartości prezentacji • wstawia do prezentacji obrazy wykonane w programie Paint i dodaje do nich Ścieżki ruchu

2.4. Nie tylko ilustracje. Dźwięk i wideo w prezentacji	13. Nie tylko ilustracje. Dźwięk i wideo w prezentacji	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje do prezentacji muzykę z pliku • dodaje do prezentacji film z pliku 	<ul style="list-style-type: none"> • ustawia odtwarzanie wstawionej muzyki na wielu slajdach • ustawia odtwarzanie dźwięku w pętli • zmienia moment odtworzenia dźwięku lub filmu na Automatycznie lub Po kliknięciu 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje prezentację jako plik wideo 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z dodatkowych ustawień dźwięku: stopniowej zmiany głośności oraz przycinania • korzysta z dodatkowych ustawień wideo: stopniowe rozjaśnianie i ściemnianie oraz przycinanie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje w prezentacji samodzielnie nagrane dźwięki i filmy
2.5. Krótka historia. Sterowanie animacją.	14. i 15. Krótka historia. Sterowanie animacją.	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prostą prezentację z obrazami pobranymi z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje do prezentacji dodatkowe elementy: kształty i pola tekstowe 	<ul style="list-style-type: none"> • formatuje dodatkowe elementy wstawione do prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • zmienia kolejność i czas trwania animacji, dopasowując je do historii przedstawionej w prezentacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia w prezentacji dłuższą historię, wykorzystując przejścia, animacje i korzysta z zaawansowanych ustawień
Dział 3. Kocie sztuczki. Więcej funkcji programu Scratch						
3.1. Plan to podstawa. o rozwiązywaniu problemów	16. i 17. Plan to podstawa. o rozwiązywaniu problemów	<ul style="list-style-type: none"> • ustala cel wyznaczonego zadania 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera dane potrzebne do zaplanowania trasy • osiąga wyznaczony cel bez 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje trasę i przedstawia różne sposoby jej wyznaczenia • wybiera najlepszą trasę 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje w programie Scratch skrypt liczący długość trasy 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje zadanie dla kolegów i koleżanek z klasy

			wcześniejszej analizy problemu			
3.2. W poszukiwaniu skarbu. Jak przejść przez labirynt?	18. i 19. W poszukiwaniu skarbu. Jak przejść przez labirynt?	<ul style="list-style-type: none"> • wczytuje do gry gotowe tło z pulpitu • dodaje do projektu postać z biblioteki 	<ul style="list-style-type: none"> • rysuje tło gry np. w programie Paint • ustala miejsce obiektu na scenie przez podanie jego współrzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje skrypty do przesuwania duszka za pomocą klawiszy 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje drugi poziom gry • używa zmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje do gry dodatkowe postaci poruszające się samodzielnie i utrudniające graczowi osiągnięcie celu • przygotowuje projekt, który przedstawia ruch słońca na niebie
3.3. Scena niczym kartka. O rysowaniu w programie Scratch	20. i 21. Scena niczym kartka. O rysowaniu w programie Scratch	<ul style="list-style-type: none"> • buduje skrypty do przesuwania duszka po scenie • korzysta z bloków z kategorii Pióro do rysowania linii na scenie podczas ruchu duszka 	<ul style="list-style-type: none"> • zmienia grubość, kolor i odcień pisaka 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje skrypt do rysowania kwadratów 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje skrypty do rysowania dowolnych figur foremnych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy skrypt, dzięki któremu duszek napisze określone słowo na scenie
3.4. Od wielokąta do rozety. Tworzenie bardziej skomplikowanych rysunków	22. i 23. Od wielokąta do rozety. Tworzenie bardziej skomplikowanych rysunków	<ul style="list-style-type: none"> • buduje skrypty do rysowania figur foremnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje skrypty do rysowania figur foremnych przy budowaniu skryptów do rysowania rozet • korzysta z opcji Tryb Turbo 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze zmiennych określających liczbę boków i ich długość 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bloki z kategorii Wyrażenia do obliczenia kątów obrotu duszka przy rysowaniu rozety 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje skrypt wykorzystujący rysunek składający się z trzech rozet

Dział 4. Bieganie po ekranie. Poznajemy program Pivot Animator						
4.1. Patyczaki w ruchu. Tworzenie prostych animacji	24. i 25. Patyczaki w ruchu. Tworzenie prostych animacji	<ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę okna programu Pivot Animator • tworzy prostą animację składającą się z kilku klatek 	<ul style="list-style-type: none"> • dodaje tło do animacji 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy animację składającą się z większej liczby klatek, przedstawiającą radosną postać 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy płynne animacje 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy animacje przedstawiające krótkie historie • przygotowuje animację przedstawiającą idącą postać
4.2. Animacje od kuchni. Tworzenie własnych postaci	26. i 27. Animacje od kuchni. Tworzenie własnych postaci	<ul style="list-style-type: none"> • uruchamia okno tworzenia postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy postać kucharza w edytorze postaci i dodaje ją do projektu 	<ul style="list-style-type: none"> • edytuje dodaną postać • tworzy rekwizyty dla postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy animację z wykorzystaniem stworzonej przez siebie postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w grupie zabawną, kilkuminutową animację • wykorzystuje własne postaci w animacji przedstawiającej krótką historię
4.3. Podróż z przeszkodami. Przygotowanie filmu przygodowego – zadanie projektowe	28. i 29. Podróż z przeszkodami. Przygotowanie filmu przygodowego – zadanie projektowe	<ul style="list-style-type: none"> • współpracuje w grupie podczas tworzenia projektu • przygotowuje i zmienia tło animacji • samodzielnie tworzy nową postać • przygotowuje animację postaci pokonującej przeszkody • zapisuje plik w formacie umożliwiającym odtworzenie animacji na każdym komputerze 				

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **religii** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu „Przez prawdę, piękno i dobro zdobywamy świętość” nr AZ-2-02/20

Autor programu : ks. dr Krzysztof Mielnicki , Elżbieta Kondrak

SEMESTR I

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Szukam prawdy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wartości, które pomagają osiągnąć prawdziwe szczęście, uzasadnia, że budowanie własnego życia wymaga długofalowej pracy nad sobą, wymienia, co jest dla niego ważne, podaje prawdę, że Bóg kocha miłością bezwarunkową, wskazuje teksty biblijne mówiące o powszechności grzechu, wskazuje na Jezusa jako Zbawiciela, który wyzwala z niewoli grzechu, podaje prawdę, że stan duszy człowieka wpływa na jego relacje z otoczeniem, prezentuje treść perykopy o dwunastoletnim Jezusie w świątyni, podaje prawdę, że siłą, która pociąga ludzi do dobra, jest miłość Jezusa, wymienia rzeczy ostateczne człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady działania kochającego Boga w swoim życiu, uzasadnia, że poszukiwanie Boga oznacza otwarcie się na Jego Miłość (jak Maryja), formułuje własną modlitwę dziękczynną za miłość okazywaną przez Boga, wymienia najważniejsze wartości w życiu człowieka, określa, jaki ideał siebie chciałby osiągnąć, który będzie podobał się Panu Bogu, uzasadnia, że warto poszukiwać Jezusa pomimo swojej grzeszności, podaje przykłady gubienia i odnajdywania Boga w życiu chrześcijanina, definiuje modlitwę jako spotkanie i dialog z Bogiem, podaje definicję piekła i nieba oraz wyjaśnia, czym są, wyjaśnia, dlaczego Bóg pozwala żyć obok siebie ludziom dobrym i złym, wyjaśnia, na czym będzie polegał sąd ostateczny i szczegółowy. 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje przypowieść o domu na skale, wyjaśnia znaczenie porównań: dom, kopanie fundamentu, skała, ziemia, powódź, podaje przykłady przewodników, którzy pomagają odróżnić wartości od pseudowartości, uzasadnia, że pójście za prawdą wymaga nieustannego podejmowania wyborów, wyjaśnia, na czym polega miłość bezwarunkowa, omawia prawdę, że grzech jest przeszkodą w poznaniu i akceptacji prawdy o sobie i o Bożej miłości, charakteryzuje konsekwencje zaproszenia Jezusa do swego serca (życia), charakteryzuje życie człowieka jako ciągłe poszukiwanie Boga, opowiada przypowieści o chwaście i o sieci. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pseudowartości proponowane przez współczesny świat, interpretuje biblijną perykopę o zwiastowaniu, interpretuje biblijną perykopę o uzdrowieniu paralityka (Mt 9,1-8), uzasadnia, że o własnych siłach człowiek nie jest w stanie wyzwolić się z grzechu i potrzebuje Bożej pomocy. interpretuje biblijną perykopę o Zacheuszu (Łk 19,1-10), uzasadnia, dlaczego Boga (Jezusa) trzeba nieustannie szukać. podaje, czego symbolem jest siewca, ziarno, chwast, żniwo, połów i sieć. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje argumenty, że pseudonaukowe przepowiednie i zapowiedzi końca świata są sprzeczne z chrześcijaństwem

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Pismo Święte w życiu chrześcijanina	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że Biblia zawiera słowo kochającego Boga, który chce się z nami spotykać, • wyjaśnia, czym jest Pismo Święte, • potrafi odróżnić w zapisie księgę, rozdział, werset, • odszukuje w Piśmie Świętym wskazany fragment, • podaje prawdę, że biblijna nauka o stworzeniu nie przeczy teorii ewolucji, • podaje prawdę, że człowiek jest najdoskonalszym ze stworzeń, • określa, że każdy człowiek rodzi się jako kobieta lub mężczyzna, • prezentuje swoje drzewo rodowe, • podaje prawdę, że aniołowie zostali stworzeni przez Boga, • wymienia zadania aniołów, • podaje prawdę, że przyczyną grzechu pierwszych rodziców było nieposłuszeństwo, • wyjaśnia, na czym polega wolna wola, • wymienia konsekwencje grzechu, • podaje, że drogą powrotu do przyjaźni Boga i ludzi jest przeproszenie, • prezentuje biblijne opowiadanie o potopie (Rdz 6,5-9.17), • mówi z pamięci prawdę wiary o Bożej sprawiedliwości, • wskazuje owoce sakramentu pokuty i pojednania. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że czytając Pismo Święte, możemy doświadczyć spotkania z Bogiem, • wymienia księgi Starego i Nowego Testamentu oraz podaje ich skróty i sposób ich zapisu, • rozróżnia wybrane rodzaje i gatunki literackie w Biblii, • omawia, co to znaczy „stworzyć”, „tworzyć”, • wymienia zadania, jakie Bóg przekazał człowiekowi, • wyjaśnia, że źródłem godności człowieka jest jego podobieństwo do Boga, • wyjaśnia pojęcia: „anioł”, „zbuntowany anioł”, szatan, • podaje i omawia sytuacje, w których zwracamy się do aniołów o pomoc, • charakteryzuje istotę grzechu pierworodnego, • wymienia i omawia skutki grzechu pierworodnego w życiu człowieka, • na podstawie tekstu biblijnego uzasadnia, że grzech niszczy przyjaźń między ludźmi, • wymienia grzechy przeciw pierwszemu przykazaniu (ateizm, niewiara, zwątpienie, agnostycyzm). • wyjaśnia, dlaczego Bóg ocalił Noego od potopu, • uzasadnia potrzebę troski o swoją rodzinę, • podaje prawdę, że Bóg sprzeciwia się ludzkiej pysze. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: objawienie, natchnienie biblijne, • podaje przykłady znanych ludzi oraz biblijnych bohaterów, którzy spotkali się z Bogiem, • uzasadnia potrzebę czytania Pisma Świętego i wyjaśniania jego tekstów, • omawia założenia teorii ewolucji, • podaje przykłady niewłaściwej interpretacji tekstu o stworzeniu świata, • wyjaśnia, na czym polegał bunt aniołów wobec Boga, • interpretuje tekst biblijny o stworzeniu człowieka, • wyjaśnia wybrane symbole w biblijnym opisie grzechu pierworodnego i Protoewangelii, • opisuje sposób działania szatana (węża), • wyjaśnia, że grzechy główne są źródłem innych grzechów. • wskazuje biblijne podstawy sakramentu pokuty, • uzasadnia, dlaczego należy systematycznie przystępować do sakramentu pokuty, • wyjaśnia, co znaczy być człowiekiem prawym, • określa, że egoizm i pycha są przyczyną konfliktów, • uzasadnia, że potrzebujemy łaski Bożej, by żyć i pracować w jedności z innymi ludźmi. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy wybranych gatunków literackich (teksty mądrościowe i opisujące działanie Boga), • podaje przykłady tekstów biblijnych, które można rozumieć dosłownie i jako pouczające opowiadania, • wyjaśnia, że obserwując świat można dostrzec mądrość i wielkość Boga, • interpretuje tekst biblijny o grzechu pierworodnym i o obietnicy zbawienia, • interpretuje biblijne opowiadanie o Kainie i Ablu, • wyjaśnia teksty liturgiczne odnoszące się do sakramentu pokuty, • wyjaśnia symbolikę wieży Babel, • wyjaśnia pojęcia: ateizm, niewiara, zwątpienie, agnostycyzm, • uzasadnia, że człowiek rozwija się i czyni dobro wtedy, gdy szanuje Boże prawo. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty biblijne mówiące o stworzeniu świata, • wyjaśnia relacje między biblijną nauką o stworzeniu a osiągnięciami nauk przyrodniczych • omawia stanowisko Kościoła na temat teorii pochodzenia człowieka od małpy.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Historia zbawienia: Patriarchowie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie „patriarcha”, • podaje prawdę, że wiara jest darem Boga i wymienia jej cechy, • podaje, że Izaak był umiłowanym synem Abrahama, • podaje przykłady działań Boga, które pomagają człowiekowi przemienić się na lepsze, • podaje fakt, że synowie Jakuba dali początek dwunastu pokoleniom narodu Izraela, • podaje przykłady trudnych sytuacji, z których Bóg wyprowadził dobro, • omawia sytuację Izraelitów w Egipcie, • podaje prawdę, że Izraelici w niewoli prosili Boga o pomoc, • wymienia zjawiska, którymi posłużył się Bóg, karząc Egipcjan, • podaje prawdę, że krew baranka uratowała Izraelitów przed śmiercią, • podaje prawdę, że Jezus jest prawdziwym Barankiem Paschalnym, • podaje prawdę, że śmierć Izraelitów spowodowana przez jadowite węże była karą za grzech niewierności, • podaje, kiedy i w jaki sposób oddajemy cześć krzyżowi, • podaje przykłady doświadczenia opieki Boga w sferze materialnej i duchowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że od Abrahama wziął początek naród wybrany, • omawia tekst biblijny o ofierze Abrahama (Rdz 22,1-19), • charakteryzuje postawę Abrahama wobec Boga w sytuacji próby, • definiuje pojęcia: błogosławieństwo, cnoty Boskie i kardynalne, • wyjaśnia biblijne znaczenie zmiany imienia, • uzasadnia, że cnoty kształtują charakter człowieka, • opowiada o sprzedaniu Józefa (syna Jakuba) przez jego braci, • omawia powody osiedlania się Izraelitów w Egipcie, • opowiada o powołaniu Mojżesza, • opowiada o interwencji Boga podczas przejścia przez Morze Czerwone, • wyjaśnia słowa kapłana: „Oto Baranek Boży...” oraz słowa modlitwy: „Baranku Boży...”, • uzasadnia, że krew Jezusa ratuje Jego wyznawców przed śmiercią wieczną. • formułuje modlitwę dziękczynną za Bożą opiekę i dar Eucharystii, • definiuje pojęcia: przymierze, dekalog, • uzasadnia, że przesłanie przykazań Bożych jest ponadczasowe. • opowiada o powołaniu Gedeona oraz formowaniu jego armii, • charakteryzuje postawę Gedeona wobec Boga, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje postać Abrahama i wyjaśnia, dlaczego nazywamy go „ojcem wierzących”, • określa miejsce Abrahama w historii zbawienia, • wymienia owoce heroicznej wiary Abrahama, • wyjaśnia sens próby wiary Abrahama, • omawia okoliczności zmiany imienia Jakuba na Izrael, • uzasadnia konieczność samodyscypliny i pracy nad sobą, • charakteryzuje rolę Józefa na dworze faraona, • wyjaśnia, dlaczego Izraelici w Egipcie stali się niewolnikami, • uzasadnia, że antysemityzm jest grzechem. • wyjaśnia pojęcie „Pascha” oraz na czym polegała Pascha Izraelitów, • charakteryzuje zniewolenia współczesnego człowieka, • opowiada o wybranych wydarzeniach z wędrówki Izraelitów przez pustynię, • omawia symbolikę węża miedzianego umieszczonego na pału, • wyjaśnia słowa wstępu do Dekalogu, • opowiada o odnowieniu przymierza przez naród wybrany z inicjatywy Jozuego, 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że Izrael jest nadal narodem wybranym, • omawia, że Bóg jest wierny swoim obietnicom i chce stale przebywać w naszym życiu, • uzasadnia, dlaczego warto ufać Bogu w trudnych sytuacjach, • podaje przykłady prześladowania wobec Izraelitów w Egipcie oraz antysemityzmu • wobec współczesnych wyznawców judaizmu, • opisuje reakcję Izraelitów na trudy wędrówki przez pustynię, • uzasadnia, że woda ze skały i manna, wąż miedziany były znakiem troski Boga o naród wybrany, • uzasadnia, że manna z nieba jest zapowiedzią Eucharystii, • wyjaśnia, na czym polegały zobowiązania Boga i Izraelitów w przymierzu, • wyjaśnia, dlaczego tablice z Dekalogiem nazwane są tablicami Świadectwa, • charakteryzuje Boże kryteria wyboru ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, że wiara polega na wyjściu poza granicę tego, co jest dla człowieka logiczne i zrozumiałe, • omawia rolę Mojżesza i Jozuego jako mediatora między Bogiem a narodem, • uzasadnia typiczne podobieństwo Izaaka do Jezusa.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
III. Historia zbawienia	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o przymierzu na górze Synaj, podaje, kim byli Madianici, określa, że Samson był jednym z sędziów i walczył z Filistynami, wymienia źródła duchowej mocy człowieka, wymienia, do czego Bóg nas powołuje. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że każdy ma jakieś zadanie wyznaczone mu przez Boga, podaje przykłady „duchowych mocarzy”, uzasadnia, że Bóg udziela nam swej mocy do walki ze złem, określa, czym jest powołanie, opowiada o powołaniu Samuela (1 Sm 3,1-19). 	<ul style="list-style-type: none"> określa, że sędziowie byli przywódcami Izraelitów, powołanymi przez Boga, by wyzwolić ich z ucisku nieprzyjaciół, wyjaśnia związek niezwykłej mocy Samsona ze słubami złożonymi Bogu, wyjaśnia, co to był przybytek Pański. 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść opowiadania o Samsonie (Sdz 13–16), charakteryzuje postawę Samuela wobec zadań wyznaczonych mu przez Boga. 	

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Spotkanie z Jezusem w sakramentach: chrzest, Eucharystia	<ul style="list-style-type: none"> mówi z pamięci formułę udzielania chrztu, podaje datę swojego chrztu, potrafi zademonstrować sposób udzielenia chrztu w nagłym wypadku. wymienia główne części Mszy Świętej, podaje przykłady ludzi, dla których uczestnictwo w Eucharystii było największą wartością, wymienia elementy liturgii słowa, układa wezwania modlitwy wiernych. wymienia elementy liturgii eucharystycznej, podaje, że są cztery modlitwy eucharystyczne, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje, czym jest sakrament chrztu świętego, uzasadnia, że uczestnicząc w liturgii spotykamy Chrystusa zmartwychwstałego, omawia elementy liturgii słowa, uzasadnia, że czytane i rozważane podczas liturgii teksty biblijne są kierowanym do nas słowem Boga, omawia elementy liturgii eucharystycznej, mówi z pamięci słowa konsekracji, wykazuje, że Msza Święta jest uobecnieniem ofiary krzyżowej Jezusa, omawia treść przypowieści o dwóch synach (Mt 21,28-32), 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia obrzędy wyjaśniające chrzest, definiuje pojęcie liturgii Kościoła, wymienia sposoby obecności Chrystusa w liturgii, charakteryzuje działanie Boga i człowieka w liturgii, charakteryzuje liturgię jako dialog Boga z człowiekiem, omawia, co zawiera i do czego służy lekcjonarz, wymienia za kogo i z kim modlimy się w drugiej modlitwie eucharystycznej, wyjaśnia treść czterech aklamacji, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega nowe życie otrzymane na chrzcie, wyjaśnia symbolikę obrzędów chrztu, wyjaśnia, na czym polega udział w misji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej, omawia sposoby odpowiedzi człowieka na słowo Boże, wyjaśnia, dlaczego kapłan wypowiada słowa modlitwy w liczbie mnogiej, 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje teksty liturgiczne odnoszące się do chrztu, omawia liturgiczne i paraliturgiczne formy liturgii Kościoła, rozpoznaje i wyjaśnia chrześcijańską wartość wybranych sakramentaliów.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. Spotkanie z Jezusem w sakramentach	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe postawy, znaki i symbole liturgiczne, uzasadnia, że postawa zewnętrzna powinna wyrażać wewnętrzną więź z Bogiem. wymienia pozdrowienia chrześcijańskie, wyjaśnia znaczenie pozdrowień chrześcijańskich. 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkowuje wybrane znaki, symbole i postawy liturgiczne do odpowiednich momentów Mszy Świętej, podaje prawdę, że pozdrowienia chrześcijańskie powstały jako wyraz wiary, wyjaśnia, dlaczego pozdrowienie chrześcijańskie łączy się z życzeniem Bożego błogosławieństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przyjmowanie Komunii Świętej jako przejaw głębokiej zażyłości z Jezusem, wyjaśnia, czym są sakramentalia, uzasadnia, że przyjmowanie sakramentaliów wynika z miłości do Boga, podaje przykłady biblijnych pozdrowień chrześcijańskich. 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje znaki, symbole liturgiczne oraz postawy występujące podczas liturgii, uzasadnia, że do życia prawdziwie chrześcijańskiego konieczna jest stała więź z Chrystusem, uzasadnia, że pozdrowienia chrześcijańskie są wyrazem szacunku wobec pozdrawianej osoby oraz przekonani religijnych. 	<ul style="list-style-type: none">

SEMESTR II

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
V. Moja codzienność	<ul style="list-style-type: none"> • podaje, za kogo jest odpowiedzialny teraz i w przyszłości, • wymienia osoby, które mogą mu pomóc w podejmowaniu właściwych decyzji, • omawia, czym są przykazania, • wymienia obowiązki wobec Boga wynikające z Bożych przykazań, • podaje prawdę, że Bóg stworzył człowieka do życia we wspólnocie z innymi (Rdz 2,18), • wymienia kręgi relacji z innymi (rodzina, przyjaciele, koledzy, obcy), • wymienia najczęstsze przyczyny konfliktów występujących w szkole i rodzinie, • wymienia swoje najważniejsze obowiązki, • wymienia, co pomaga, a co przeszkadza w dobrym wykorzystaniu czasu wolnego, • określa, co to jest wolontariat. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje kryteria, według których chce kształtować swoje życie, • uzasadnia, dlaczego jego obecny rozwój ma wpływ na jego przyszłość, • definiuje pojęcie „prawo Boże”, • podaje przykłady wykroczeń przeciw wierze i Bożej czci (błżnierstwo, nieuczciwość, krzywoprzysięstwo, wiarołomstwo), • podaje zasady, na których opierają się relacje międzyludzkie, • podaje przykłady pozytywnego rozwiązywania konfliktów, • podaje przykłady ludzi, którzy osiągnęli sukces dzięki wytężonej pracy, • uzasadnia potrzebę pracowitości dla rozwoju zarówno osób wybitnych, jak i przeciętnych, • wymienia zalety kontaktowania się ludzi przy pomocy mediów i bez ich pośrednictwa, • wymienia rodzaje pracy wolontariatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje konsekwencje swoich działań w chwili obecnej, dorosłym życiu oraz w wieczności, • uzasadnia wartość i potrzebę oddawania czci Bogu, • charakteryzuje różnice w relacjach między osobami bliskimi i obcymi, • wyjaśnia, dlaczego konsekwencją samotności może być niechęć do życia, • omawia sposoby zapobiegania konfliktom, • wyjaśnia, na czym polega umiejętność słuchania innych, • uzasadnia, że praca nad rozwojem umiejętności jest realizacją zadań powierzonych mu przez Boga, • wyjaśnia wartość czasu wolnego i wymienia możliwości jego zagospodarowania, • uzasadnia, że tylko właściwe korzystanie z osiągnięć techniki pozwala zaoszczędzić czas, • charakteryzuje owoce zaangażowania się w wolontariat. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje perykopę biblijną o bogaczu i Łazarzu (Łk 16,19-31), • charakteryzuje konsekwencje wykroczeń przeciw przykazaniom I–III. • interpretuje przypowieść o nielitościwym dłużniku, • interpretuje przypowieść o talentach, • uzasadnia, dlaczego należy zachować równowagę między pracą, modlitwą, przebywaniem z innymi i odpoczynkiem, • wyjaśnia słowa Jezusa „Więcej szczęścia jest w dawaniu, aniżeli w braniu” (Dz 20,34-35). 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje sposoby włączenia się w wolontariat w swojej miejscowości lub okolicy.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. Dzieje Kościoła	<ul style="list-style-type: none"> wymienia męczenników, o których jest mowa w Dziejach Apostolskich i w późniejszych źródłach historycznych, podaje przykłady współczesnych areopagów. wyjaśnia pojęcie „misjonarz”, definiuje pojęcia: monastycyzm, reguła zakonna, benedyktyni, prezentuje koleje życia św. Benedykta z Nursji, uzasadnia wybór św. Benedykta na głównego patrona Europy, wymienia pierwsze biskupstwa na ziemiach polskich, prezentuje życie i działalność misyjną św. Wojciecha, uzasadnia doniosłość zjazdu gnieźnieńskiego. podaje najważniejsze fakty z życia św. Stanisława, podaje fakty z życia św. Jadwigi, podaje datę wspomnienia liturgicznego św. Jadwigi. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rozwój chrześcijaństwa w warunkach prześladowań, podaje przykłady zetknięcia się św. Pawła z kulturą grecką i rzymską, charakteryzuje działalność ewangelizacyjną misjonarzy niosących Ewangelię w różnych częściach Europy, podaje w zarysie kolejność chrystianizacji poszczególnych ludów i terytoriów Europy, omawia zakonne życie benedyktynów, wyjaśnia zaangażowanie chrześcijan w tworzenie kultury, podaje datę liturgicznej uroczystości św. Wojciecha, wyjaśnia znaczenie chrztu Polski dla dalszych jej dziejów, podaje datę liturgicznego wspomnienia św. Stanisława, uzasadnia, dlaczego św. Stanisław należy do głównych patronów Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady prześladowania chrześcijan współcześnie (np. Asi Bibi), charakteryzuje postawę chrześcijan-męczenników (I–IV w.), charakteryzuje postawę św. Pawła wobec przejawów kultury greckiej i rzymskiej, opisuje przemiany cywilizacyjne związane z wprowadzeniem chrześcijaństwa, podaje znaczenie sentencji „Ora et labora”, omawia wpływ benedyktynów na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej, przedstawia motywy osobiste i polityczne przyjęcia chrztu przez Mieszka I, charakteryzuje konflikt pomiędzy bp. Stanisławem a królem Bolesławem Śmiałym, wymienia św. Jadwigi zasługi dla chrześcijaństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny niechęci Żydów do chrześcijan w I w., definiuje pojęcie inkulturacji, uzasadnia wartość chrześcijańskich zasad w kształtowaniu się i rozwoju europejskich społeczeństw, charakteryzuje benedyktyńską regułę zakonną, ukazując jej aktualność dla współczesnego człowieka, relacjonuje wpływ męczeńskiej śmierci św. Stanisława na późniejsze zjednoczenie kraju, charakteryzuje rolę królowej Jadwigi w krzewieniu wiary chrześcijańskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega męczeństwo ducha (białe męczeństwo), omawia problemy związane z inkulturacją chrześcijaństwa w pierwszych wiekach, wyjaśnia, na czym polega misyjna natura Kościoła.

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VII. Przewodnicy w drodze do szczęścia	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że pomoc Anioła Stróża jest przejawem Bożej opatrności, • układa modlitwę do Anioła Stróża, • wymienia wydarzenia z życia św. Stanisława Kostki świadczące o jego duchowej sile, • podaje datę, kiedy Kościół oddaje cześć św. Stanisławowi, • wymienia najważniejsze wydarzenia z życia św. Faustyny, • wymienia sposoby czci Bożego miłosierdzia, • wymienia polskie symbole narodowe, • podaje przykłady bohaterów, którzy oddali życie za Ojczyznę, • podaje treść i godzinę wspólnego odmawiania „Apelu jasnogórskiego”, • mówi (śpiewa) z pamięci „Apel jasnogórski” 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje datę liturgicznego wspomnienia Aniołów Stróżów, • definiuje pojęcia: święty, patron, • określa, w czym się przejawia Boże miłosierdzie, • charakteryzuje rolę św. Faustyny w szerzeniu czci Bożego miłosierdzia, • układa własną modlitwę do Jezusa Miłosiernego, • definiuje pojęcie „ojczyzna”, • uzasadnia, że każdy jest odpowiedzialny za pokój na świecie, • potrafi odnaleźć na odbiorniku radiowym stację transmitującą „Apel jasnogórski”. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę Anioła Stróża w życiu człowieka, • wykazuje związek fragmentu Mdr 4,7.9-10.13-15 z życiem św. Stanisława, • uzasadnia, dlaczego św. Stanisław Kostka został wybrany na patrona dzieci i młodzieży, • podaje przykłady sytuacji, w których potrzebujemy miłosierdzia ze strony Boga i ludzi, • wymienia wartości płynące z przynależności do państwa polskiego, • uzasadnia słuszność walki o dobro Ojczyzny, • wyjaśnia znaczenie jasnogórskiego sanktuarium dla Polaków. 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje teksty świętych odnoszące się do Aniołów Stróżów, • potrafi ocenić, co nam pomaga, a co przeszkadza w osiągnięciu świętości, • interpretuje teksty biblijne mówiące o miłosierdziu Jezusa, • uzasadnia, że służba Bogu jest służbą Ojczyźnie, • omawia historię cudownego obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, • uzasadnia wartość modlitewnej jedności w godzinie „Apelu jasnogórskiego”. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między objawieniem Bożym a objawieniami prywatnymi, • wyjaśnia znaczenie misji pokojowych.

SEMESTR I I I I

DZIAŁ	OCENA				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VIII. Wydarzenia zbawcze	<ul style="list-style-type: none"> • mówi z pamięci części i tajemnice różańca, • podaje datę wspomnienia Matki Bożej Różańcowej, • podaje prawdę, że grzebanie umarłych jest czynkiem miłosierdzia i chrześcijańskim obowiązkiem, • wskazuje, że modlitwa za zmarłych jest pomocą duszom oczekującym w czyśćcu, • wymienia okresy w roku liturgicznym i obowiązujące święta kościelne, • opowiada, jak Kościół oddaje cześć świętym wspomnianym w roku liturgicznym, • opowiada biblijną historię o narodzeniu Jezusa, • śpiewa kolędy, • wymienia tradycje związane uroczystością Objawienia Pańskiego, • wymienia symbole paschalne, • podaje przykłady spotkań z Chrystusem po Jego zmartwychwstaniu, • uzasadnia potrzebę liturgicznych spotkań z Chrystusem. • podaje prawdę, że podczas chrztu Jezusa zstąpił na Niego Duch Święty pod postacią gołębiczy, • podaje prawdę, że Duch Święty zstąpił na apostołów w Wieczerniku w dniu Pięćdziesiątnicy. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje prawdę, że odmawiając różaniec, zwracamy się do Boga za pośrednictwem Maryi, • uzasadnia potrzebę modlitwy za zmarłych i troskę o ich groby, • wyjaśnia, dlaczego na grobach stawia się krzyże, • podaje definicję roku liturgicznego, • przyporządkowuje nabożeństwa do okresów roku liturgicznego, • wymienia chrześcijańskie tradycje związane ze świętami Bożego Narodzenia, • opowiada biblijną historię o mędracach ze Wschodu, • podaje datę uroczystości Objawienia Pańskiego, • podaje tytuły kolęd związanych z mędracami ze Wschodu, • układa modlitwę związaną z odpieraniem pokus. • wyjaśnia znaczenie symboli paschalnych, • podaje znaczenie słowa „rezurekcja”, • wyjaśnia, dlaczego światło jest symbolem Chrystusa Zmartwychwstałego, • wskazuje wydarzenia paschalne na schemacie roku liturgicznego, • wymienia znaki towarzyszące zesłaniu Ducha Świętego na apostołów. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przesłanie orędzia Matki Bożej z Fatimy, • uzasadnia, że w tajemnicach różańca rozważamy wydarzenia z życia Pana Jezusa i Jego Matki, • wyjaśnia, że Bóg przez konkretne wydarzenia w dziejach świata i konkretnych ludzi prowadzi nas do zbawienia, • uzasadnia wartość chrześcijańskich tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia, • uzasadnia, że tradycja pomaga we właściwym przeżywaniu prawd wiary, • wyjaśnia symbolikę darów złożonych przez mędrców, • wyjaśnia, dlaczego przyjście Jezusa na ziemię ma znaczenie dla całej ludzkości, • omawia treść perykopy o kuszeniu Jezusa, • wyjaśnia duchowe znaczenie pustyni, • uzasadnia konieczność duchowej bliskości z Jezusem dla skutecznej walki z pokusami, • omawia liturgię Wigilii Paschalnej, • omawia teksty biblijne i pozabiblijne o śmierci i zmartwychwstaniu Jezusa, • charakteryzuje znaczenie spotkań ze Zmartwychwstałym dla umocnienia wiary Jego uczniów, • podaje prawdę, że w sakramencie bierzmowania Duch Święty umacnia chrześcijan do bycia świadkami Chrystusa. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia historię różańca, • uzasadnia, że modlitwa za zmarłych jest przejawem wiary w życie wieczne oraz wyrazem nadziei, która się spełni przy spotkaniu w niebie, • wyjaśnia przesłanie prefacji o zmarłych, • wyjaśnia, dlaczego w każdym roku liturgicznym powtarzamy uobecnianie w liturgii wydarzeń zbawczych, • wyjaśnia tradycyjną symbolikę świąt Bożego Narodzenia, • uzasadnia, że Bóg daje znaki na naszej drodze do poznania i spotkania Chrystusa, • wyjaśnia zadania Jezusa-Mesjasza, • charakteryzuje postawę Jezusa wobec kusiciela, • opowiada o wydarzeniach związanych ze zmartwychwstaniem Jezusa (J 20,1-8), • interpretuje wymowę symboli Ducha Świętego, • wyjaśnia znaczenie znaków towarzyszących zesłaniu Ducha Świętego. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność kółek różańcowych, • podaje, że rok liturgiczny przebiega według cyklu A, B, C, • omawia prawdę wiary o wcieleniu Bożego Syna, • omawia działalność Papieskiego Dzieła Misyjnego Dzieci, • podaje przykłady współczesnego konsumpcjonizmu

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Elżbieta Mikołajczyk

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z **techniki** w klasie **piątej** wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: **Program nauczania techniki w szkole podstawowej. Jak to działa?**

Autorzy programu: **Lech Łabecki, Marta Łabecka**

Ocena osiągnięć ucznia polega na rozpoznaniu stopnia opanowania przez niego wiadomości i umiejętności rozwiązywania zadań technicznych w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej. Ocenianie służy zatem do sprawdzenia skuteczności procesu dydaktycznego i ma na celu:

- informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i o postępach w tym zakresie,
- wspomaganie ucznia w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,
- motywowanie do dalszych postępów w nauce,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o trudnościach w nauce oraz specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Kryteria oceniania

Oceniając osiągnięcia, należy zwrócić uwagę na:

- rozumienie zjawisk technicznych,
- umiejętność wnioskowania,
- czytanie ze zrozumieniem instrukcji urządzeń i przykładów dokumentacji technicznej,
- czytanie rysunków złożeniowych i wykonawczych,
- umiejętność organizacji miejsca pracy,
- właściwe wykorzystanie materiałów, narzędzi i urządzeń technicznych,
- przestrzeganie zasad BHP,
- dokładność i staranność wykonywania zadań.

Ocenę osiągnięć ucznia można sformułować z wykorzystaniem zaproponowanych kryteriów odnoszących się do sześciostopniowej skali ocen.

- **Stopień celujący** otrzymuje uczeń, który pracuje systematycznie, wykonuje wszystkie zadania samodzielnie, a także starannie i poprawnie pod względem merytorycznym. Opanował wymaganą wiedzę i umiejętności, wykazuje się dużym zaangażowaniem na lekcji, a podczas wykonywania praktycznych zadań przestrzega zasad BHP, bezpiecznie posługuje się narzędziami i dba o właściwą organizację miejsca pracy.
- **Stopień bardzo dobry** przysługuje uczniowi, który pracuje systematycznie i z reguły samodzielnie oraz wykonuje zadania poprawnie pod względem merytorycznym. Ponadto odpowiednio organizuje swoje stanowisko pracy i zachowuje podstawowe zasady bezpieczeństwa.

- **Stopień dobry** uzyskuje uczeń, który na lekcjach korzysta z niewielkiej pomocy nauczyciela lub koleżanek i kolegów. W czasie wykonywania prac praktycznych właściwie dobiera narzędzia i utrzymuje porządek na swoim stanowisku.
- **Stopień dostateczny** przeznaczony jest dla ucznia, który pracuje systematycznie, ale podczas realizowania działań technicznych w dużej mierze korzysta z pomocy innych osób, a treści nauczania opanował na poziomie niższym niż dostateczny.
- **Stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który z trudem wykonuje działania zaplanowane do zrealizowania podczas lekcji, ale podejmuje w tym kierunku starania. Na sprawdzianach osiąga wyniki poniżej oceny dostatecznej. Pracuje niesystematycznie, często jest nieprzygotowany do lekcji.
- **Ocenę niedostateczną** śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.

Oceniając osiągnięcia uczniów, poza wiedzą i umiejętnościami należy wziąć pod uwagę:

- aktywność podczas lekcji,
- zaangażowanie w wykonywane zadania,
- umiejętność pracy w grupie,
- obowiązkowość i systematyczność,
- udział w pracach na rzecz szkoły i ochrony środowiska naturalnego.

W wypadku techniki trzeba ponadto uwzględnić stosunek ucznia do wykonywania działań praktycznych. Istotne są też: pomysłowość konstrukcyjna, właściwy dobór materiałów, estetyka wykonania oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Ocena powinna przede wszystkim odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z wychowania fizycznego w klasie 5 wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu :Autorski Program Nauczania Wychowania Fizycznego dla klas ośmioletniej szkoły podstawowej

Autor programu :Krzysztof Warchol

1. OCENA CELUJĄCA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych-spełnia co najmniej 5 kryteriów	-jest zawsze przygotowany do zajęć wychowania fizycznego, -nie ćwiczy na lekcjach tylko z bardzo ważnych powodów zdrowotnych, rodzinnych, osobistych, -charakteryzuje się wysokim poziomem kultury osobistej, -używa właściwych sformułowań w kontaktach interpersonalnych z rówieśnikami w klasie oraz w stosunku do nauczyciela, -bardzo chętnie pracuje z nauczycielami wychowania fizycznego na rzecz szkolnej lub środowiskowej kultury fizycznej, -reprezentuje szkołę w zawodach sportowych na poziomie powiatu, rejonu, województwa, -systematycznie bierze udział w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, -uprawia dyscypliny lub konkurencje w klubach sportowych.
Systematyczne go udziału i aktywności w trakcie zajęć -spełnia co najmniej 5 kryteriów	-w trakcie miesiąca aktywnie ćwiczy w co najmniej 95-100% zajęć, -w sposób bardzo dobry wykonuje wszystkie ćwiczenia w czasie lekcji, -wzorowo pełni funkcje lidera grupy lub kapitana drużyny, -pokazuje i demonstrowuje większość ćwiczeń ruchowych, -prowadzi rozgrzewkę lub ćwiczenia kształtujące bardzo poprawnie merytorycznie i metodycznie, -potrafi samodzielnie pod względem psychomotorycznym przygotować się do wybranego fragmentu lekcji, -umie samodzielnie przygotować miejsce ćwiczeń, -stosuje zasady bezpiecznej organizacji zajęć wychowania fizycznego, -poczyna się do współodpowiedzialności za stan techniczny urządzeń, przyborów.
Sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego	-zalicza wszystkie testy i próby sprawnościowe ujęte w programie, -samodzielnie zabiega o poprawę próby sprawnościowej, w której nie uczestniczył, -uzyskuje bardzo znaczny postęp w kolejnych próbach sprawnościowych, -dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego,

-spełnia co najmniej 5 kryteriów	oblicza wskaźnik BMI, -podejmuje indywidualny program treningowy w celu poprawy wyniku próby.
Aktywności fizycznej -spełnia co najmniej 5 kryteriów	-zalicza wszystkie sprawdziany umiejętności ruchowych bez błędów technicznych, -ćwiczenia wykonuje zgodnie z przepisami lub zasadami obowiązującymi w konkurencjach indywidualnych i zespołowych, -wykonanie zadania ruchowego jest przykładem i wzorem dla innych ćwiczących, -potrafi wykonać ćwiczenie o znacznym stopniu trudności, -wykonuje ćwiczenia ruchowe efektywnie (trafia do bramki), -stosuje opanowane umiejętności ruchowe w czasie zawodów, -stopień opanowania umiejętności ruchowych przez ucznia wpływa na wyniki drużyn szkolnych w zawodach różnych szczebli.
Wiadomości – spełnia co najmniej 3 kryteria	-zalicza sprawdziany i testy na ocenę bardzo dobrą i celującą, -stosuje wszystkie przepisy i zasady sportów, które były nauczane w trakcie zajęć wychowania fizycznego, -posiada rozległą wiedzę na temat rozwoju fizycznego, -wykazuje się dużym zakresem wiedzy o tematyce sportowej

2. OCENA BARDZO DOBRA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych -spełnia co najmniej 4 kryteria	-jest przygotowany do zajęć, posiada strój, ale sporadycznie nie bierze udziału w lekcjach z różnego powodu, -nie ćwiczy na lekcjach tylko z bardzo ważnych sposobów zdrowotnych itp., -charakteryzuje się właściwym poziomem kultury osobistej, -używa odpowiednich sformułowań w kontaktach z rówieśnikami i nauczycielem, -chętnie współpracuje z nauczycielami wychowania fizycznego, -reprezentuje szkołę w zawodach sportowych na poziomie miejskim, gminnym, -niesystematycznie bierze udział w zajęciach sportowo-rekreacyjnych, -niekiedy podejmuje indywidualne formy aktywności fizycznej w czasie wolnym.
Systematyczne go udziału i aktywności w trakcie zajęć- spełnia co najmniej 4 kryteria	-w trakcie miesiąca ćwiczy w co najmniej 90-94% zajęć, -w sposób bardzo dobry wykonuje większość ćwiczeń w czasie lekcji, -bardzo dobrze pełni funkcję lidera grupy lub kapitana, drużyny, -pokazuje i demonstruje niektóre umiejętności ruchowe, -prowadzi rozgrzewkę lud ćwiczenia kształtujące poprawne pod względem merytorycznym i metodycznym, -potrafi samodzielnie przygotować się do wybranego fragmentu zajęć, -umie z pomocą nauczyciela lub współćwiczących przygotować miejsce ćwiczeń, -stara się dbać o stan techniczny urządzeń, przyborów.
Sprawności fizycznej i	-zalicza prawie wszystkie testy i próby sprawnościowe ujęte w programie, -poprawia lub uzupełnia próby sprawnościowe, w których nie uczestniczył z powodów rodzinnych, zdrowotnych, osobistych za

rozwoju fizycznego – spełnia co najmniej 4 kryteria	namową nauczyciela, -uzyskuje znaczny postęp w kolejnych próbach sprawnościowych, -dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego, -oblicza wskaźnik BMI, -czasami podejmuje indywidualny program treningowy w celu poprawy wyniku.
Aktywności fizycznej – spełnia co najmniej 4 kryteria	-zalicza wszystkie sprawdziany z niewielkimi błędami technicznymi, taktycznymi, -ćwiczenia wykonuje zgodnie z przepisami lub zasadami obowiązującymi w konkurencjach indywidualnych lub zespołowych, -potrafi wykonać ćwiczenia o dużym stopniu trudności, -wykonuje zadania ruchowe efektywnie, ale nie efektywnie (sporadycznie trafia do bramki), -stosuje opanowane umiejętności ruchowe w czasie gry właściwej, -stopień opanowania umiejętności ruchowych wpływa na wyniki drużyn szkolnych w zawodach sportowych.
Wiadomości - spełnia co najmniej 2 kryteria	-zalicza sprawdziany i testy na ocenę bardzo dobrą lub dobrą, -stosuje prawie wszystkie przepisy i zasady sportów, które były nauczane w trakcie zajęć wychowania fizycznego, -posiada bardzo dobrą wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, -wykazuje się bardzo dobrym zakresem wiedzy o tematyce sportowej.

3. OCENA DOBRA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie:

Postawy i kompetencji społecznych – spełnia co najmniej 3 kryteria	-jest przygotowany do zajęć, posiada strój sportowy, ale zdarza mu się nie brać udziału w lekcjach z różnych powodów, -nie ćwiczy na lekcjach tylko z ważnych powodów zdrowotnych, osobistych, -charakteryzuje się właściwym poziomem kultury osobistej, -nie zawsze używa odpowiednich sformułowań w kontaktach z rówieśnikami oraz w stosunku do nauczyciela, -sporadycznie pracuje z nauczycielami wychowania fizycznego, -bierze udział w klasowych i szkolnych zawodach sportowych, -nie uczęszcza na zajęcia sportowo-rekreacyjne, -raczej nie podejmuje indywidualnych form aktywności fizycznej w czasie wolnym.
Systematyczne go udziału i aktywności trakcie zajęć –	-w trakcie miesiąca aktywnie ćwiczy w co najmniej 85-89% zajęć, -w sposób dobry wykonuje większość ćwiczeń w czasie lekcji, -dobrze pełni funkcje lidera grupy lub kapitana drużyny, -nie potrafi pokazać i demonstrować umiejętności ruchowych,

spełnia co najmniej 3 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -prowadzi rozgrzewkę lub ćwiczenia kształtujące w miarę poprawnie pod względem merytorycznym i metodycznym, -potrafi samodzielnie przygotować się do wybranego fragmentu zajęć, ale często to przygotowanie wymaga dodatkowych uwag i zaleceń nauczyciela, -umie z pomocą nauczyciela lub współwiczących przygotować miejsce ćwiczeń, -nie zawsze stosuje zasady bezpiecznej organizacji zajęć, -dba o stan techniczny urządzeń, przyborów, ale aktywność ta wymaga dodatkowej interwencji nauczyciela.
Sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego – spełnia co najmniej 3 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza większość testów i prób sprawnościowych ujętych w programie, -wykonuje określone próby sprawności fizycznej na ocenę dobrą, -poprawia lub uzupełnia próby sprawnościowe, w których nie uczestniczył za wyraźną namową nauczyciela, -uzyskuje niewielki postęp w kolejnych próbach sprawnościowych, -dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego, -oblicza wskaźnik BMI, -raczej nie podejmuje indywidualnego programu treningowego w celu poprawy wyniku w danej próbie sprawności fizycznej.
Aktywności fizycznej – spełnia co najmniej 3 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza wszystkie sprawdziany umiejętności ruchowych z niewielkimi błędami, -wykonuje ćwiczenia nie zawsze zgodnie z przepisami lub zasadami, -potrafi wykonać ćwiczenia o przeciętnym stopniu trudności, -wykonuje ćwiczenia efektywnie, ale zawsze mało efektywnie (nie trafia do bramki), -nie potrafi zastosować opanowanych umiejętności ruchowych w czasie gry, -stopień opanowania umiejętności ruchowych przez ucznia nie wpływa na wyniki drużyn szkolnych w zawodach sportowych.
Wiadomości – spełnia co najmniej 1 kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza sprawdziany i testy na ocenę dobrą, -stosuje przepisy i zasady sportów, które były nauczane w trakcie zajęć wychowania fizycznego, -posiada dobrą wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, -wykazuje się dobrym zakresem wiedzy o wydarzeniach sportowych.

4. OCENA DOSTATECZNA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych – spełnia co najmniej 2 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -jest przygotowany do zajęć, posiada strój sportowy, ale często mu się zdarza nie brać udziału w lekcjach z różnego powodu, -nie ćwiczy na lekcjach z błahych powodów zdrowotnych, osobistych, -charakteryzuje się przeciętnym poziomem kultury osobistej, -często używa nieodpowiednich sformułowań w kontaktach z rówieśnikami oraz w stosunku do nauczyciela, -nie współpracuje z nauczycielami wychowania fizycznego, -nie bierze udziału w klasowych i szkolnych zawodach sportowych, -nie uczęszcza na zajęcia sportowo – rekreacyjne, -nigdy nie podejmuje indywidualnych form aktywności fizycznej w czasie wolnym.
Systematyczne	-w trakcie miesiąca ćwiczy co najmniej 80-84% zajęć,

go udziału i aktywności w trakcie zajęć – spełnia co najmniej 2 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -w sposób dostateczny wykonuje większość ćwiczeń w czasie lekcji, -nie pełni funkcji lidera ani kapitana drużyny, -nie potrafi pokazywać i demonstrować umiejętności ruchowych, -nie potrafi przeprowadzić rozgrzewki, -nie potrafi samodzielnie przygotować się do wybranego fragmentu zajęć, -umie z pomocą nauczyciela lub współwiczającego przygotować miejsce ćwiczeń, -często nie stosuje zasad bezpiecznej organizacji zajęć wychowania fizycznego, -dba o stan fizyczny urządzeń, przyborów ale aktywność wymaga zawsze dodatkowej interwencji prowadzącego.
Sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego -spełnia co najmniej 2 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza tylko niektóre testy i próby sprawnościowe ujęte w programie, -wykonuje określone próby sprawności fizycznej na ocenę dostateczną, -nie poprawia lub nie uzupełnia prób sprawnościowych, w których nie uczestniczył, -nie dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego, -nie oblicza wskaźnika BMI, -nie uzyskuje żadnego postępu w kolejnych próbach sprawnościowych, -nigdy nie podejmuje indywidualnego programu treningowego w celu poprawy wyniku w danej próbie sprawnościowej.
Aktywności fizycznej – spełnia co najmniej 2 kryteria	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza sprawdziany z dużymi błędami technicznymi, taktycznymi, -wykonuje ćwiczenia prawie zawsze niezgodnie z przepisami, -potrafi wykonać ćwiczenia o niskim stopniu trudności, -wykonuje zadania ruchowe mało efektywnie i zawsze mało efektywnie (nie trafia do bramki), -nie potrafi zastosować opanowanych umiejętności ruchowych w czasie gry, -stopień opanowania umiejętności ruchowych przez ucznia nie wpływa na wyniki drużyn szkolnych w zawodach sportowych.
Wiadomości – spełnia co najmniej 1 kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza sprawdziany na ocenę dostateczną, -stosuje tylko niektóre przepisy i zasady sportów nauczanych w trakcie zajęć, -posiada dostateczną wiedzę na temat rozwoju fizycznego, -wykazuje się przeciętnym zakresem wiedzy o bieżących wydarzeniach sportowych.

5. OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Otrzymuje uczeń, który w zakresie :

Postawy i kompetencji społecznych – spełnia co najmniej 1	<ul style="list-style-type: none"> -bardzo często jest nieprzygotowany do lekcji, zapomina stroju, -często nie ćwiczy na lekcjach z błahych powodów zdrowotnych, osobistych, -charakteryzuje się niskim poziomem kultury osobistej, -bardzo często używa nieodpowiednich sformułowań w kontakcie z rówieśnikami i nauczycielem, -nie współpracuje z nauczycielami wychowania fizycznego na rzecz kultury fizycznej,
---	--

kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -nie bierze udziału w szkolnych i klasowych zawodach sportowych, -nie uczęszcza na zajęcia sportowo-rekreacyjne, -nigdy nie podejmuje indywidualnych form aktywności fizycznej w czasie wolnym.
Systematyczne go udziału i aktywności w trakcie zajęć – spełnia co najmniej 1 kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -w trakcie miesiąca aktywnie ćwiczy w co najmniej 70-79% zajęć, -w sposób nieudolny wykonuje większość ćwiczeń w czasie lekcji, -nie pełni funkcji lidera ani kapitana grupy, -nie potrafi pokazywać i demonstrować umiejętności ruchowych, -nie potrafi przeprowadzić rozgrzewki lub ćwiczeń kształtujących, -nie potrafi samodzielnie przygotować się do wybranego fragmentu lekcji, -umie z pomocą nauczyciela lub współwiczącego przygotować miejsce ćwiczeń, -bardzo często nie stosuje zasad bezpiecznej organizacji zajęć a zachowanie ucznia może zagrażać zdrowiu i życiu współwiczących, -nie dba o stan techniczny urządzeń, przyborów sportowych.
Sprawności fizycznej i rozwoju fizycznego – spełnia co najmniej 1 kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza tylko pojedyncze testy i próby sprawnościowe ujęte w programie, -nie poprawia lub nie uzupełnia prób sprawnościowych, -nie uzyskuje żadnego postępu w kolejnych próbach sprawnościowych, -nie dokonuje oceny własnego rozwoju fizycznego, -nie oblicza wskaźnika BMI, -nigdy nie podejmuje indywidualnego programu treningowego w celu poprawy wyniku w danej próbie.
Aktywności fizycznej – spełnia co najmniej 1 kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza wszystkie sprawdziany z rażącymi błędami, -wykonuje ćwiczenia zawsze niezgodnie z przepisami, -potrafi wykonywać ćwiczenia o bardzo niskim stopniu trudności, -wykonuje zadania ruchowe mało efektywnie i zawsze mało efektywnie (nie trafia do bramki), -nie potrafi zastosować opanowanych umiejętności ruchowych w czasie gry, -stopień opanowania umiejętności ruchowych przez ucznia nie wpływa na wyniki drużyn szkolnych w zawodach sportowych.
Wiadomości – spełnia co najmniej 1 kryterium	<ul style="list-style-type: none"> -zalicza sprawdziany i testy na ocenę dopuszczającą, -stosuje niektóre przepisy i zasady sportów, które były nauczane w czasie lekcji, -posiada niewielką wiedzę na temat rozwoju fizycznego i motorycznego, -wykazuje się niskim zakresem wiedzy o wydarzeniach sportowych

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z Cambridge w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania

Tytuł programu: Program nauczania Cambridge dla klas IV-VII

Autor programu: Aleksandra Smilgin

Umiejętności	Uczeń otrzymuje ocenę celującą jeśli potrafi:	Ocena bardzo dobra	Ocena dobra	Ocena dostateczna	Ocena dopuszczająca
Rozumienie ze słuchu	a) Zawsze bezbłędnie w całości zrozumieć sens sytuacji komunikacyjnych i intencje rozmówcy; b) Zawsze bezbłędnie zrozumieć instrukcje nauczyciela; c) Zawsze bezbłędnie zrozumieć sens oraz umie wyszukiwać	a) Przeważnie bezbłędnie w całości zrozumieć sens sytuacji komunikacyjnych; b) Przeważnie bezbłędnie w całości zrozumieć instrukcje nauczyciela; c) Przeważnie bezbłędnie w całości zrozumieć sens oraz umie wyszukiwać informacje szczegółowe w	a) W znacznym stopniu rozumieć ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych; b) Zrozumieć instrukcje nauczyciela oraz prawidłowo na nie reaguje; c) W znacznym stopniu rozumie sens wypowiedzi i dialogów, potrafi wyszukiwać informacje szczegółowe w nieskomplikowanych	a) Zrozumieć ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych; b) Zrozumieć instrukcje nauczyciela; c) Zrozumieć ogólny sens wypowiedzi i dialogów oraz wyszukiwać informacje szczegółowe w nieskomplikowanych wypowiedziach i dialogach.	a) Zrozumieć ogólny sens niektórych sytuacji komunikacyjnych; b) Zrozumieć ogólny sens instrukcji nauczyciela; c) Zrozumieć ogólny sens niektórych wypowiedzi i dialogów.

	informacje szczegółowe w wypowiedziach i dialogach.	wypowiedziach i dialogach.	wypowiedziach i dialogach.		
Mówienie	<p>a) Zadawać pytania o różnym stopniu trudności i udzielać odpowiedzi;</p> <p>b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego;</p> <p>c) Płynnie formułować dłuższą wypowiedź używając bogatego słownictwa i struktur;</p> <p>d) Inicjować i podtrzymywać rozmowę</p>	<p>Przeważnie bezbłędnie:</p> <p>a) Zadawać pytania i udzielać odpowiedzi;</p> <p>b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego;</p> <p>c) Płynnie formułować dłuższą wypowiedź używając bogatego słownictwa i struktur;</p> <p>d) Inicjować i podtrzymywać rozmowę</p>	<p>a) Zadawać proste pytania i udzielać odpowiedzi, nieliczne błędy nie zakłócają komunikacji;</p> <p>b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego, nieliczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji;</p> <p>c) Dość płynnie sformułować wypowiedź, używając adekwatnego słownictwa oraz poprawnych</p>	<p>a) Zadawać proste pytania i udzielać odpowiedzi;</p> <p>b) Zdobywać i udzielać informacji w typowych sytuacjach dnia codziennego;</p> <p>c) Formułować wypowiedź o dostatecznej długości, stosować słownictwo i struktury gramatyczne odpowiednie do formy wypowiedzi;</p> <p>d) Inicjować i podtrzymywać prostą rozmowę dotyczącą typowej</p>	<p>a) Potrafi zadać bardzo proste pytania i udzielać odpowiedzi;</p> <p>b) Potrafi przekazać i uzyskać niewielką część istotnych informacji;</p> <p>c) Potrafi formułować krótką wypowiedź, liczne błędy leksykalno-gramatyczne mogą zakłócać komunikację.</p>

	<p>dotyczącą typowej sytuacji dnia codziennego; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.</p>	<p>dotyczącą typowej sytuacji dnia codziennego; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.</p>	<p>struktur gramatycznych a nieliczne błędy nie powodują obniżenia jakości wypowiedzi; d) Inicjować, podtrzymywać i zakończyć prostą rozmowę prostą rozmowę dotyczącą typowej sytuacji dnia codziennego, popełniane nieliczne błędy językowe nie zakłócają komunikacji; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego, bez rażących błędów pod względem fonetycznym.</p>	<p>sytuacji dnia codziennego; e) Opanować poprawną wymowę w zakresie poznanego materiału językowego.</p>	
--	--	--	--	--	--

Czytanie	<p>a) Zrozumieć powszechnie spotykane dokumenty omawiane na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje;</p> <p>b) Wyszukiwać konkretne informacje w dłuższych tekstach;</p> <p>c) Zawsze bezbłędnie zrozumieć sens adaptowanych tekstów.</p>	<p>a) Rozumieć powszechnie spotykane dokumenty omawiane na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje;</p> <p>b) Potrafić wyszukiwać konkretne informacje w tekstach;</p> <p>c) Przeważnie bezbłędnie rozumieć sens adaptowanych tekstów.</p>	<p>a) Rozumieć znaczną część powszechnie spotykanych dokumentów omawianych na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje;</p> <p>b) Potrafić wyszukiwać konkretne informacje w tekstach;</p> <p>c) W znacznym stopniu rozumie sens prostych, adaptowanych tekstów.</p>	<p>a) Rozumieć dużą część powszechnie spotykanych dokumentów omawianych na zajęciach, tj.: menu, rozkład jazdy, ogłoszenia, reklamy, listy i instrukcje;</p> <p>b) Potrafić wyszukiwać większość konkretnych informacji w prostych tekstach;</p> <p>c) Rozumieć ogólny sens prostych, adaptowanych tekstów.</p>	<p>a) Rozumieć ogólny sens prostych, adaptowanych tekstów, w ograniczonym stopniu potrafi wyszukiwać większość konkretnych informacji w prostych tekstach.</p>
Pisanie	<p>a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie</p>	<p>a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie</p>	<p>a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie zapisać</p>	<p>a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz poprawnie zapisać</p>	<p>a) Dostrzegać różnice między fonetyczną a graficzną formą wyrazu oraz częściowo</p>

	<p>zapisuje wszystkie znane słowa; b) Potrafi zawsze bezbłędnie napisać dłuższą, logiczną i spójną pracę pisemną na dany temat oraz przekazać i uzyskać wszystkie wymagane informacje; c) Stosować odpowiednią formę i styl oraz bogate słownictwo i struktury.</p>	<p>zapisać znane słowa; b) Potrafić przeważnie bezbłędnie napisać dłuższą, logiczną i spójną pracę pisemną na dany temat oraz przekazać różne informacje; c) Stosować odpowiednią formę i styl oraz bogate słownictwo i struktury gramatyczne przekazać i uzyskać wszystkie wymagane informacje.</p>	<p>większość znanych słów; b) Potrafić utworzyć spójną i logiczną wypowiedź pisemną o odpowiedniej długości oraz przekazać i uzyskać wszystkie istotne informacje; c) Stosować odpowiednią formę i styl oraz adekwatne do tematu słownictwo i struktury gramatyczne.</p>	<p>znaczną część poznanych słów; b) Potrafić utworzyć dość spójną wypowiedź pisemną o dostatecznej długości oraz przekazać i uzyskać większość istotnych informacji; c) Stosować słownictwo i struktury gramatyczne odpowiednie do formy wypowiedzi.</p>	<p>poprawnie zapisać większość znanych słów; b) Potrafić napisać częściowo poprawnie krótką wypowiedź na dany temat, stosując niewielki zakres poznanego słownictwa oraz struktur.</p>
Umiejętności leksykalno-gramatyczne	a) Zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia;	a) Zna wszystkie wprowadzone słowa i wyrażenia;	a) Zna większość wprowadzonych słów i wyrażen;	a) Zna część wprowadzonych słów i wyrażen;	a) Zna ograniczoną liczbę

	b) Zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; c) Nie popełniać błędów leksykalno-gramatycznych	b) Zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; c) Popełnia sporadyczne błędy leksykalno-gramatyczne, które zwykle potrafi samodzielnie poprawić.	b) Zna wszystkie wprowadzone struktury gramatyczne; c) Popełnia nieliczne błędy leksykalno-gramatyczne.	b) Zna większość wprowadzonych struktur gramatycznych; c) Popełnia sporo błędów leksykalno-gramatycznych w trudniejszych zadaniach.	podstawowych słów i wyrażeń; b) Zna proste, elementarne struktury gramatyczne wprowadzone przez nauczyciela; c) Popełnia liczne błędy leksykalno-gramatyczne we wszystkich typach zadań.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z Science 4 w klasie piątej wynikające z realizowanego programu nauczania.

Tytuł programu: Science 4

Autorzy programu: Joanna Stefańska

Adaptacja: Katarzyna Bachniak, Marta Sobolewska, Martyna Idziak

Science, rozdział 1: Humans and Animals					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 6-22).	Zna i bezbłędnie stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 6 -22). Używa dodatkowych zwrotów podanych na lekcji.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popęnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. szkielet 2. kości 3. mięśnie 4. mikroorganizmy 5. bakterie, wirusy i grzyby 6. zdrowie: choroby 7. nauka w praktyce 				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje,	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • reaguje adekwatnie na zadawane pytania, reaguje na polecenia i rozumie instrukcje, • używa bardzo podstawowych 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną,	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • używając poznanych zwrotów opisuje szkielet, mówi o zdrowiu i mikroorganizmach, • szczegółowo i bezbłędnie odpowiada na pytania, udziela szczegółowych informacji, uzyskuje i udziela informacji, • stosuje właściwy styl wypowiedzi • samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, • wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bogato przedstawia realizowany materiał dydaktyczny, • używa wszystkich poznanych zwrotów, swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, używa struktur

	odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych.	<ul style="list-style-type: none"> zwrotów, korzysta z podręcznika, aby formułować pytania i wypowiedzi, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów, zazwyczaj stosuje poprawny styl wypowiedzi. 	ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	wykraczających poza zakres materiału, <ul style="list-style-type: none"> szczegółowo i bezbłędnie odpowiada na pytania, stosuje wybitny styl wypowiedzi samodzielnie zadaje pytania w celu uzyskania informacji, wyczerpująco odpowiada na zadawane pytania, bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	--	---	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 1

Science, rozdział 2: States of Matter

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24-34).	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 24-34). Używa dodatkowych zwrotów wykraczających poza zakres materiału.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Stany materii. Stany skupienia. 2. Ciała stałe, płyny, gazy 3. Procesy: topienie, zamrażanie 4. Procesy: gotowanie, kondensacja 5. Nauka w praktyce 			
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • opisuje stany i procesy, • używa prostych słów wzorując się na podręczniku i używając bardzo podstawowych zwrotów opowiada o zachodzących procesach, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając prostych konstrukcji, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • szczegółowo opisuje realizowane zagadnienia, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo i swobodnie, używa poznanych zwrotów, • udziela szczegółowych informacji, uzyskuje i udziela informacji, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • szczegółowo i swobodnie, używając poznanych zwrotów opisuje swoje doświadczenia, • udziela szczegółowych informacji, uzyskuje i udziela informacji oraz wzbogaca wypowiedź dodatkowymi informacjami wykraczającymi poza materiał, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • wyczerpująco odpowiada na pytania, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie wszelkie informacje
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 2					

Science 4, rozdział 3: Magnets.					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 36-44).	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 36-44). Używa dodatkowych zwrotów wykraczających poza zakres materiału.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Magnez 2. Metale magnetyczne, cz.1. 3. Metale magnetyczne, cz.2. 4. Sztuka tworzenia magnesów 				
UMIĘJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje metale i magnesy, • wzorując się na podręczniku i używając poznanych zwrotów prowadzi krótką rozmowę, • wyraża opinie, 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie udziela szczegółowych informacji na wskazany temat posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • podaje szczegóły na temat realizowanych zagadnień, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • bardzo szczegółowo i bogato udziela informacji na wskazany temat posługując się poznany słownictwem i konstrukcjami, • stosuje właściwy styl wypowiedzi i poznane słownictwo, dodaje elementy wypowiedzi od siebie

		<p>uczucia i emocje używając konstrukcji z podręcznika,</p> <ul style="list-style-type: none"> • udziela bardzo prostych informacji dot. realizowanych zagadnień, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>przeczytanych i wysłuchanych tekstów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, przekazuje i uzyskuje informacje od swojego rozmówcy, • wprowadza nowe zwroty wykraczające poza materiał • swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	--	---	--	--	--

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 3.

Science 4 rozdział 4: Life and Environment.

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 46-62).	Zna i stosuje bezbłędnie wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 46-62). Dodaje zwroty wykraczające poza materiał.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwierzęta i rośliny 2. Bezkręgowce 3. Środowisko naturalne 4. Zanieczyszczenie środowiska 5. Dbłość o środowisko i klimat 				
UMIEJĘTNOŚCI	<p>Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje swoje upodobania korzystając z tekstu w podręczniku, • krótko opowiada o zjawiskach i doświadczeniach używając prostych struktur, • wyraża opinie, uczucia i emocje używając bardzo prostych konstrukcji, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje wybranych ludzi, wybrane zwierzęta i rośliny, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo opisuje świat roślin i zwierząt stosując poznane słownictwo i właściwe zwroty, • szczegółowo opisuje zjawiska i doświadczenia, stosuje właściwe słownictwo, • szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • udziela szczegółowych informacji, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wspaniale rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i płynnie wydaje instrukcje i polecenia • szczegółowo i niezwykle bogato opisuje świat roślin i zwierząt stosując poznane słownictwo i właściwe zwrot, dodaje zwroty wykraczające poza materiał • szczegółowo opisuje zjawiska i doświadczenia, stosuje właściwe słownictwo, dodaje elementy od siebie • szczegółowo i swobodnie wyraża opinie, uczucia i emocje używając poznanych konstrukcji, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 4.					

Science 4, rozdział 5: Electricity					
OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 64-78).	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 64-78). Dodaje zwroty wykraczające poza materiał.
	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Popelnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obwód elektryczny 2. Elektryczność 3. Prąd elektryczny - dźwięk, światło, zapach, kolor, itp. 4. Oświetlenie: żarówki, itp. 5. Silniki 				
UMIĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytany pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach opisuje zjawiska elektryczne zadaje proste pytania • popelnia liczne błędy, • w prostych zdaniach udziela 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i szczegółowo opisuje procesy, zadaje szczegółowe pytania na temat zjawisk elektrycznych. • proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi proste negocjacje używając bogatego słownictwa, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, nawiązuje kontakty towarzyskie, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • płynnie wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • samodzielnie i bardzo szczegółowo opisuje zjawiska elektryczne zadaje szczegółowe pytania na ten temat, dodaje informacje od siebie • bezbłędnie proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje, prowadzi proste

	zadania z pomocą innych osób.	<ul style="list-style-type: none"> prosty informacji proponuje, przyjmuje i odrzuca propozycje używając prostych konstrukcji, prosi o radę i udziela rady używając bardzo prostych konstrukcji, nawiązuje kontakty towarzyskie stosując proste zwroty grzecznościowe wzorując się na podręczniku, zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	przeczytanych i wysłuchanych tekstów.	negocjacje używając bogatego słownictwa, <ul style="list-style-type: none"> swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę, nawiązuje kontakty towarzyskie, stosuje właściwy styl wypowiedzi, bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.
--	-------------------------------	---	--	---------------------------------------	---

Uczeń rozwiązuje test sprawdzający wiadomości i umiejętności z rozdziału 5.

Science 4, rozdział 6: Sensing Sounds.

OCENA	DOPUSZCZAJĄCA	DOSTATECZNA	DOBRA	BARDZO DOBRA	CELUJĄCA
WIEDZA: Znajomość środków językowych	Uczeń zna i stosuje bardzo ograniczony zakres środków językowych w znacznym stopniu uniemożliwiający realizację poleceń bez pomocy nauczyciela lub kolegów.	Uczeń zna i stosuje ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości i dotyczące bezpośrednio jego osoby.	Zna i stosuje większość poznanych wyrazów oraz zwrotów, oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań.	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80-102)	Zna i stosuje wszystkie poznane wyrazy oraz zwroty (str. 80-102). Dodaje zwroty wykraczające poza materiał.

	Uczeń w niewielkim stopniu stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych. Pełnia liczne błędy.	Częściowo poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	W większości poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach. Błędy nie zakłócają komunikacji.	Poprawnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.	Wybitnie stosuje poznane struktury gramatyczne w zadaniach językowych i własnych wypowiedziach.
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmysły 2. Dźwięki 3. Poziom hałasu 4. Instrumenty muzyczne i ich dźwięki 5. Nauka w praktyce 				
UMIEJĘTNOŚCI	Rozumie w tekście czytanim pojedyncze słowa: łatwe, krótkie, pospolite, internacjonalizmy. Częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie. Zadania na rozumienie ze słuchu sprawiają mu trudność. Z pomocą nauczyciela wykazuje się w stopniu minimalnym umiejętnościami na ocenę dostateczną: naśladuje, odczytuje, wykonuje zadania z pomocą innych osób.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • częściowo poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • w prostych zdaniach, wzorując się na podręczniku opisuje zmysły, • korzystając z podręcznika opowiada o swoich zmysłach, • korzystając z tekstu w podręczniku, używając prostych słów jest w stanie stworzyć wypowiedź pisemną, • zapisuje i przekazuje ustnie część informacji z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	Rozumie większość tekstu i komunikatów słownych na bazie poznanego słownictwa. W większości poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie. Wykazuje się umiejętnościami na wyższym poziomie od wymaganych na ocenę dostateczną, ale nie spełnia wymagań na ocenę bardzo dobrą. Zachowuje poprawność językową na poziomie umożliwiającym dobrą komunikację.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • poprawnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat zmysłów, • samodzielnie i szczegółowo opisuje swoje doświadczenia związane z prezentowanym tematem, • zadaje szczegółowe pytania na temat doświadczeń innych osób • udziela szczegółowych informacji na temat zmysłów, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę dotyczącą poziomu hałasu, świata zmysłów. • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie rozwiązuje zadania na czytanie i słuchanie, • płynnie wykonuje i wydaje instrukcje i polecenia, • przekazuje wyczerpujące i szczegółowe informacje na temat zmysłów, dodaje informacje od siebie • samodzielnie, barwnie i szczegółowo opisuje swoje doświadczenia związane z poziomem hałasu, światem zmysłów oraz zadaje szczegółowe pytania, • udziela szczegółowych informacji na temat prezentowanych zagadnień, • swobodnie prowadzi i podtrzymuje rozmowę dotyczącą samopoczucia i stanu zdrowia, • stosuje właściwy styl wypowiedzi, • bezbłędnie zapisuje i przekazuje ustnie informacje z przeczytanych i wysłuchanych tekstów.

Ocenę niedostateczną śródroczną i roczną otrzymuje uczeń, który nie opanował niezbędnych wiadomości i umiejętności określonych wymaganiami na ocenę dopuszczającą.